

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 1

22 Ocak 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.37

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN - Komisyonumuzun yetkin ve çok değerli üyelerini, cumhuriyet Hükümetimizin Değerli Bakanını, basını ve katılımcıları selamlayarak, toplantı yeter sayısı ekseninde veya teşekkül eden toplantı yeter sayısı ekseninde toplantıyı açıyorum, çalışmalarını başlatıyorum.

Askerî Hâkimler Kanunu ve diğer kanunlardaki değişikliği hedefleyen tasarı sebebiyle alt komisyonun oluşturduğu rapor gündemimizi oluşturmaktadır.

Ben, Komisyonuma çalışmalarında başarılar diliyorum ve Komisyonu, rapor açısını o noktadan aydınlatmak üzere -alt komisyon başkanımızın bugün selamları var, yavrusunun bir tıbbi müdahalesi var, öğleye doğru gelecekler- Mevlüt Bey'i konuşmaya davet ediyorum.

Buyurun Mevlüt Bey.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, kıymetli katılımcılar; alt komisyonumuz 14/1/2015 tarihli toplantısında tasarımı görüşmüş ve oy çokluğuyla kabul etmiştir.

Burada bazı hususlara değinmek istiyorum. Bilindiği üzere, her devlet kendi varlığını korumak için orduya ve millî savunmaya muhtaçtır. Anayasa'mız da Türk Silahlı Kuvvetlerine bazı görevler vermiştir. Bu vazifelerin yerine getirilmesi, silahlı kuvvetlerle ilgili farklı düzenlemeler yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Suçlarla ihlal edilen düzen ve disiplinin yeniden sağlanması için Anayasa'mızın 145 ve 156'ncı maddelerinde askerî yargının varlığı kabul edilmiştir. Avrupa Birliği üyelik süreci kapsamında gerçekleştirilen birçok hukuki düzenleme adli ve idari yargıda değişiklikleri gündeme getirdiği gibi, bu kapsamda, Anayasa'nın 145'inci maddesinde düzenlenen askerî yargı da durumdan etkilenmiştir. Anayasa'nın 145'inci maddesinde yapılan değişiklik özellikle askerlik hizmetlerinin gerekleri ve askerî hâkimlerin bulundukları komutanlıkla olan ilişkileri hususları Anayasa'dan çıkarılmıştır. Ayrıca, savaş hâli haricinde asker olmayan kişilerin askerî mahkemelerde yargılanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da ifade edildiği gibi, doğası itibarıyla silahlı kuvvetler mensuplarının belli hak ve özgürlüklerine sivilere uygulanması mümkün olmayan sınırlamalar getirilebileceği ve bu konuda ayrık düzenlemeler yapılabileceği de kabul edilmektedir.

Diğer yandan, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nun bazı hükümleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi değişik tarihli kararlarında bazı askerlik suçları yönünden erteleme hükümlerinin uygulanamayacağı, kısa hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilemeyeceği, hükmüm açıklanmasının geri bırakılmasının bazı askerî suçlar yönünden uygulanamayacağı, asker kişileri hakkında bu statüleri devam ettiği sürece bu kanunda belirtilen denetimli serbestliğe ilişkin hükümlerin uygulanmayacağına dair düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve bu düzenlemelerin iptaline karar vermiştir.

Yine, Anayasa'nın 38'inci maddesinde yapılan değişiklik ile ölüm cezası yürürlükten kaldırılmıştır. Anayasa'da yapılan bu değişiklik ile Askerî Ceza Kanunu'nda yer alan ölüm cezasıyla ilgili hükümler Anayasa'ya aykırı hâle gelmiştir.

Yine, Anayasa'nın 145'inci maddesi değiştirilmiş, devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine ait davaların herhâlde adliye mahkemelerinde görüleceği düzenlenmiştir.

Bütün bu gelişmeler Askerî Ceza Kanunu'nda bazı değişiklikler yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Alt komisyonumuzda kabul edilen metinle Askerî Ceza Kanunu'nun erteleme ve kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilme hükümlerinin askerî suçlar için uygulanmayacağına ait kanun maddesi Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeleri doğrultusunda orantılı düzenlemeye konu yapılmıştır. Kanuna da uygulama yönünden kolaylık sağlama amacıyla sırf askerî suçun tanımı yapılmıştır. Ölüm cezası kaldırılmış, yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüştür. Zaman aşımı hükümleri Türk Ceza Kanunu'yla uyumlu hâle getirilmiştir. Ayrıca, yine Anayasa Mahkemesi tarafından 3053 sayılı Kanun'un birçok hükmü de iptal edilmiştir. Askerî mahkemelerin görev alanını düzenleyen "askerî mahaller" ibaresi Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmiştir, müşterek işlenen suçlar da yargılamayı düzenleyen 12'nci madde hükmü de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. Bu nedenle alt komisyonumuz 353 sayılı Kanun'da değişiklik yapan tasarımı kabul etmiştir. Buna göre, askerî mahkemelerin kuruluşunun askerî birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları coğrafi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 2

durumla iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle yapılması öngörülmüştür. Askerî mahkemelerin görev alanı yeniden düzenlenmiştir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümleri Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda orantılı olarak düzenlenmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; tasarının en önemli maddelerinden olan ve alt komisyonumuzda da en çok tartışılan husus, tasarıyla bağımsız ve kararları yargı denetimine açık bir askerî hâkimler kurulu oluşturulmaktadır. Bu kurul, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre bağımsız bir kurul olup askerî hâkimlerin disiplin soruşturmaları ve bu soruşturmalar sonunda verilebilecek disiplin cezaları tasarıda gösterilmiştir. Ayrıca; mesleğe kabul, atama, nakil, izin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıfta olma, görevden uzaklaştırma gibi yetki ve görevlere bu kurul sahip olacaktır.

Komisyonumuzda muhalefet partilerimizin değerli temsilcileri, kurulda yürütme organının bir üyesi olan Millî Savunma Bakanının yer alması, diğer birinci sınıf 4 hâkim üyenin de Millî Savunma Bakanının önerisi ve Başbakanın onayıyla kurula seçilmesinin gerek Anayasa Mahkemesi kararlarına gerekse Anayasa’da benimsenen kuvvetler ayrılığı ve hukuk devleti ilkesine ve mahkemelerin bağımsızlığına ilişkin evrensel hukuk normlarına açıkça aykırı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Komisyonumuz bu hususu görüşmüş ancak konunun esas Komisyonunda yeniden tartışılması düşüncesini oy çokluğuyla kabul etmiştir.

Alt komisyon olarak görüşlerimizi saygıyla arz ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi geneli üzerinde müzakereleri başlatacağım. Ondan evvel Komisyonumuza katılan kişileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Buyurun.

(Katılımcıların isimleri okundu)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Erol Dora Bey, daha önce yazıyla Komisyon üyeliğimize katılmış olmakla birlikte, sanıyorum ilk defa fiilen toplantıya katıldılar.

Hayırlı olsun.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Komisyon'a maksimum verimi sağlayacağınız noktasında Başkanlık Divanı herhangi bir kuşku duymamaktadır. Başarılarınızın devamını diliyorum.

Değerli arkadaşlar, bu geneli üzerindeki müzakereden önce şu hususu paylaşmak isterim: Arkadaşlar, isterseniz, maddelerde aşağı yukarı konsensüs varsa şöyle bir yöntem bizim iç hukukumuzda göre mümkün: Tartışmalı, daha fazla müzakere edelim denilen maddeler varsa ona yoğunlaşabiliriz, ondan sonra öbürlerine geçebiliriz. Tamamen sizin takdirinizdedir, benim resen böyle bir tercih seçeneğim yok ama Komisyon böyle bir irade izharı hâlinde usul ekonomisi bakımından sağlıklı olacağını düşünüyorum, bu düşüncemi paylaşayım diyorum. Zaten, geneli üzerindeki müzakereden sonra bu konudaki açık iradenizi aşağı yukarı vücut dilinizle veya dilinizle herhâlde ortaya çıkarırsınız, tezahür eder.

Buyurun Murat Bey.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, kurumlarımızın çok değerli temsilcileri; çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Önümüzdeki tasarı, Anayasa Mahkemesindeki bazı iptallerden ve Anayasa’daki değişikliklerden mülbem bazı değişikliklerin yapılmasını mecburi kılmış. Yine, herhâlde, zaman içerisinde, uygulama neticesinde bazı aksaklıkların da giderilmesi amacına matuf.

Mevlüt Bey’in dediği gibi, bu tasarının en önemli maddesi kurulla ilgili maddesidir Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar. Bu, alt komisyonunda tartışıldı, burada da tartışılmasına şiddetle ihtiyaç var. Niçin ihtiyaç var? Bugün ister askerî yargı olsun ister idari yargı olsun en çok tartıştığımız yargı bağımsızlığı, hâkimlik teminatıdır. Bütün dünyada yargı mensuplarının özlük haklarından başlayarak emekliliklerine kadar olan süreci, yargı konseyleri denilen, bizde Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu denilen kurullar yönetir. Bu kurulları bütün dünya anayasal güvenceye almıştır. Yani, bu kurulları bazen idari kurullar olarak görme eğilimi var, ben buna şiddetle karşıyım, bunlar hâkimlik teminatı ve yargı bağımsızlığı üzerine görev yapan kurullardır. Çünkü, bir hâkimi tayin etmek, bir hâkim hakkında disiplin soruşturması yapmak doğrudan doğruya yargı bağımsızlığıyla ve hâkim teminatıyla ilgilidir.

Şimdi, Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu’nu yaptık, bugün hâlâ onu tartışıyoruz. Şu anda Türkiye’nin en önemli gündemi bu. Mesela, “makul şüphe” kavramını burada çok tartıştık, iş geldi geldi, milletvekillerine fezleke

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 3

hazırlanmaya kadar geldi makul şüpheden dolayı. Yani, onun için, bu hukuk güvenliği... Hukuk herkese lazım, belki bu mevsim lazım olmaz da kışın lazım olur, kışın lazım olmayana baharda lazım olur ama hepimiz bilmemiz lazım ki hukuk bir gün herkese lazım oluyor, yaşanan tecrübelerle bunu gördük. O zaman, yapmamız gereken şu, acizane kanaatim: Sistemi bozmamak, evrensel kurallara riayet etmek lazım.

Şimdi, gelirken gazeteye baktım Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, Obama, birliğin gününün değerlendirmesi toplantısını yapıyor, geleneksel toplantı. Kongrede konuşuyor, heyecanlı da konuşuyor, güzel de konuşuyor. Bütün salon ayakta, tezahürat, alkış, kıyamet kopuyor. Önde 6 kişi kalkmamış, sadece ve sadece 6 kişi. Bunlar kim? Yüksek mahkemenin yargıçları. Kim seçiyor yüksek mahkemenin yargıçlarını? Başkan seçiyor. Şimdi, tabii bu örnek, yabancı örneği sevmiyorum ama iyiliğini de anlatmak lazım. E, düşünün şimdi, Mecliste, Anayasa Mahkemesi Başkanı geldi, oturdu oraya, Yargıtay Başkanı geldi, bütün Parlamento kalktı, orada 3 kişi kalkmadı. Yani, o insanlar nasıl bir muameleye maruz kalır? Buradaki, Batı demokrasisindeki hadiseye bakın. Şimdi, demek istediğim şu ki yüksek yargı konseylerinin hesap verebilir, şeffaf ve demokratik olması lazım.

Şimdi, madem biz askerî yargıya bir yüksek kurul kuruyoruz, yani bu kurulun da bu evrensel standartlardan nasibini alması lazım. Kurulu nasıl dizayn ediyoruz? Hem yazmışız 32'nci maddeye, demişiz ki "mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre" yani anayasal güvenceyi buraya da taşımak istiyoruz. Ama gel gelelim bu kurulun oluşumunda bu mahkemelerin bağımsızlığı, hâkim teminatı esaslarını bulmak mümkün değil. Yani Sayın Bakanımız, sevdiğimiz, demokratik yapısına, devlet terbiyesine sonuna kadar güvendiğimiz, kefil olduğumuz değerli bir Bakanımız yani şahsıyla alakalı değil bu mevzu, yani kişilere bağlı sistem kuramazsınız zaten. Onun için, bu kurulu, eğer yapacaksak ve bunu askerî yargıya kazandıracaksak mutlaka bir seçim mekanizması koymamız lazım sisteme. Yani, atamayla askerî kurulun üyelerinin belli olmaması lazım, mutlaka bir seçim mekanizması kurmamız lazım. Veyahut da yani işte Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi gibi belli kategorize kanallardan buraya bir çeşitlilik sağlamamız lazım. Yani, bana sorarsanız, hâkimlerin bağımsızlığı eski sisteme göre daha fazla, üçlü kararnameye tabii: Bakan, Başbakan, Cumhurbaşkanı. Bu, bir kamu bürokrasisi için, ister hâkim olsun ister güvenlik mensubu olsun büyük bir güvencedir üçlü kararname bizim devlet geleneğimizde. Şimdi, bu üçlü kararname geleneğinden vazgeçiyoruz, Bakanın teklifi Başbakanın onayıyla birinci sınıf hâkimler arasından 4 üye seçiliyor. Yani bu şekilde oluşturulan kurul, hâkimlik teminatı ve yargı bağımsızlığını sağlamaz. Yani ne kadar iyi niyetli olursak olalım, ne kadar hassas olursak olalım yani bunun yapısından dolayı bu olmaz. Mutlaka, eğer, askerî yargıya bağımsızlık ve teminat kazandırmak istiyorsak bir seçim mekanizması koymamız lazım. Yani, kurumlarımızın da artık bu hesap verilebilirlikten, şeffaflıktan kaçmamaları lazım. Türk Silahlı Kuvvetleri başta olmak üzere, askerî yargı başta olmak üzere, bu hesap verebilirliği, şeffaflığı, demokratik katılımı bizim bu kurumlara katmamız lazım. Bir kurum ne kadar kapalı olursa o kurumda daha çok istismar dedikodusu olur, algı yönetimi daha farklı olur. Açık olsun, yani askerî yargının baktığı suçlar belli zaten sevgili Başkanım, yani bunu kimseden saklayacak bir şey yok. Bu yargılama sürecinin şeffaf olması lazım ve onun için de askerî hâkimlerimizin güvenceye, yargısal cesarete sahip olacak bir mekanizmaya ihtiyaçları var. Onun için, lütfen eğer imkân olursa, bilmiyorum değişik bakabilirseniz, bu askerî kurulun, yüksek kurulun seçim mekanizmasıyla donatılmış bir yapıya, bir dinamîğe ihtiyacı olduğunu ifade etmek istiyorum.

İkinci kabul etmediğim nokta yine bununla bağlantılı. 4'üncü maddeyle ilgili bir itirazım var. Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve idari görevlere atama. Bu da Sayın Bakan tarafından yapılıyor. Bu atamada da yine hâkimlik teminatı ve bağımsızlık son derece önemli. En azından muvafakatlarının aranması önemli bir güvencedir diye düşünüyorum.

Küçük bir not da, bu, yeni mahkemeler kurulacak, mahkemeler coğrafi esaslara göre kurulacak Değerli Başkanım. O zaman, bu, hava ve deniz kuvvetlerindeki hâkimlerin mağduriyet durumu söz konusu olabilir. Çünkü, onlar meslekleri icabı her yerde görev yapamıyorlar. Onun için, hava ve deniz kuvvetlerindeki hâkimlerimizin mağduriyetine yol açmayacak bir düzenleme olursa yerinde olur diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Turgut Bey, buyursunlar.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; Murat Bey de alt komisyondaydı, ben de partimizin alt komisyon üyelerinden biri olarak o gün komisyonda çalıştık, bu konuyu değerlendirdik. Şunu gördüm: Şimdi, tasarı 3 önemli kanun üzerinde değişiklik yapmış, yani 3 tane başlığı var. İşte, bu, Askerî Hâkimler Kanunu'nun hemen hemen yarısından fazlasını kapsıyor, 20'den fazla maddesi doğrudan bu kanuna tabiiydi değişiklikler veya yeni düzenlemeler var tabii içerisinde. Askerî Ceza Kanunu'yla ilgili de bazı değişiklikler konuşmuş ve askerî mahkemenin kuruluşuyla ilgili de kanun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 4

vardı. Yani, bu 3 temel kanunda yapılan değişiklikleri bir tasarı, bir paket hâline getirmiş Bakanlar Kurulu veya Bakanlık, sunmuş.

Şimdi, o zaman, İzzet Hoca'yla Cumhur Hoca da geldiler. Şunu gördüm: Belli ki daha önce daha geniş kapsamlı herhâlde Askerî Ceza Kanunu içinde bir çalışma yapmışlar, çok sayıda konuyu değerlendirmişler, belki yeniden, sıfırdan bir kanun düzenlemiş de olabilirler. Onların yapmış olduğu çalışmanın birkaç maddesi buraya konmuş. Yani, bu, işte gerekçede belirtilen aciliyet, işte Anayasa Mahkemesinin verdiği karar gereği mart ayında sanıyorum dolan bir süre var, o nedenle bu acil bir düzenleme, araya da bazı maddeler konmuş. Şimdi, böyle bir düzenleme, yani arkadaşlarımızın bilmesi gerekir.

İçinde teknik düzenlemeler var, biz Komisyonunda sizin az önce söylediğiniz gibi yapmadık, maddeleri tek tek devam ettik. Zaten Sayın Başkanım, yani tek tek devam ettiğimizde tartışmaya çok fazla açık olmayan maddeleri okuyacağız, geçeceğiz, yani öyle bir sorun yok. O diğer maddeler, Sayın Bakanın da belirttiği maddeler, yani 4'üncü madde önemli bir madde, atamaları düzenliyor çünkü. Tabii, tasarının 4'üncü maddesi, Askerî Hâkimler Kanunu'nun 16'ncı maddesi bildiğim kadarıyla.

Bir de bu yeni kurulacak olan askerî hâkimler kuruluyla ilgili tasarının 13 ve devamında giden maddeler var. Bence, bizim açımızdan da zaten muhalefet şerhimizde belirtmeye çalıştık, önemli olan konular onlar gözüktüyor.

Yani, şimdi, Sayın Bakan belirtti, Murat Bey... Değerli arkadaşlar, Anayasa'mızda yani yargının bağımsızlığı, yargı erkini bağımsız olarak milletimiz adına mahkemelerin kullanacağını belirten işte 9'uncu maddemiz var, 138 var, 140 var. Şimdi, bu maddelere baktığımızda, şimdi ben bu tasarının hazırlanışını, daha doğrusu askerî hâkimler kurulunun oluşumunu gördüğümde sanki Anayasa'mızdaki bu düzenlemeler sadece bu adli idari yargı için geçerliymiş gibi, böyle bir mantıkla hazırlanmış Sayın Bakan. Yani, askerî mahkemeler için böyle bir şeye ihtiyaç yok, yani oradaki hâkimlerin, işte Anayasa'mızda belirtilen 9, 138, 140'taki düzenlemeleri içeren, bağımsız çalışmaları, efendim, tarafsızlığını, bağımsızlığını koruyan, teminat altına alan hükümler askerî yargı için sanki geçerli değil, böyle bir şeye ihtiyaç da yok. Orada farklı şey yapılıyor yani sanki... Tamam yani askeriye, asker yani bizim de tabii bildiğimiz gibi, belki görev anlayışı ve yaptığı görevler itibarıyla farklı özelliklere sahip ama orada da yargı faaliyeti var ve Anayasa'nın 145'inci maddesi var. Yani Anayasa'nın 145'inci maddesinde de askerî mahkemeler ve askerî hâkimlerle ilgili düzenlemelerin de mutlaka hâkimlik bağımsızlığı, tarafsızlığına yönelik olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiş yani o adli yargı için, işte idari yargı için söz konusu olan teminatlar askerî hakimler ve askerî mahkemeler için de söz konusu.

BAŞKAN – Yani 159'uncu madde “Askerî yargıyı da kapsıyor.” mu diyoruz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tabii yani öyle olması lazım.

Sayın Başkanım, şimdi söyleyeyim.

BAŞKAN – Çok iddialı bir şey ya.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yapalım, kaldıralım askerî mahkemeleri o zaman yani hepsini alalım şeyin içerisine...

BAŞKAN – Görüşürüz onu.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Evet, yani o da olabilir, öyle düzenleme de olabilir. Onlar zaten konuşulmuyor muydu, öyle tartışmalar yapılmıyor muydu? Yani “Uzman mahkemelerimiz olsun genel yargı içerisinde, onlar da askerî davalara baksınlar.” diye konuşuluyordu ama -öyle bir düzenlenip- belki öyle bir çalışma da olmuş olabilir, bilemiyorum yani geçmişte çünkü benim de okuduğum yazılar vardı.

Şimdi, bu düzenlemede Sayın Başkanım, Askerî Hâkimler Kurulu oluşuyor. Baktığımız zaman, bu Anayasa'mızda belirttiğimiz maddeler, ki yasanın, tasarının da gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin kararları ve gerekçeleri var, iptal gerekçeleri var. İptal gerekçeleriyle ne kadar örtüşüyor bu değişiklikler diye baktığımızda ben pek örtüştüremedim açıkça söyleyeyim. Şimdi, 5 kişilik bir kurul ama Sayın Bakanın başkanlığında oluşacak bir kurul, diğer 4 hâkim birinci sınıf askerî hakimler arasından Sayın Bakan tarafından önerilecek, Başbakan seçecek, böyle bir kurul oluşacak. Şimdi, 2010'dan önceki HSYK yapısına bakıyorum, bu düzenleme onun da çok gerisinde Sayın Bakan yani bu kuruluş aşamasında. Tasarının içerisinde HSYK'nın çalışma usullerine, yapısına atıf yapılıyor, benzer hükümler orada da var deniyor ve oradaki hükümler buraya taşındı değerlendirmesi de yapılıyor. Ama şimdi, böyle bir kurul nasıl bağımsız olacak? Ben muhalefet şerhimize yazmaya çalıştım, 4 kişiyi tamamen siz belirliyorsunuz, bu kişiler... Bir defa şöyle çok ilgimi çekmişti, Komisyonunda da söylemiştim yani kaç tane hâkim var askerî yargıda diye, işte 450'nin üzerinde Sayın Başkanım, hâkimimiz var. Şimdi savcılar da askerî hâkim olarak nitelendirildiği için, her birine askerî hâkim diyoruz. Arkadaşlarımız da zaten o açıklamaları yapmışlardı. Yani yüksek yargıdaki, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesindeki hâkimlerimiz dâhil sanıyorum 450'nin üzerinde hâkim var. Bunların büyük bir kısmı da Kara Kuvvetlerinde gözüktüyor, Kara Kuvvetleri hâkimleri, deniz ve havada da tabii var, denizde sanıyorum 50-60 civarı hâkim var. Şimdi, atadığınız hâkimler -rütbe olarak ben sordum-

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 5

Birinci sınıfa ne kadar süreyle ayrılıyorlar? İşte on iki yıl ya da on beş yıllık süre içerisinde ayrılıyorlar ama çok alt rütbede hâkimlerimiz bu kurulun üyesi olabiliyorlar, sizin tarafınızdan atanan üyeler. Az önce Sayın Bakan Obama'dan bahsetti, işte onun atadığı hâkimler ayağa kalkmamış. Türkiye'de ayağa kalkmayan bir generalin ne hâllere geldiğini biliyoruz yani ne kadar önemli bir şahsiyet Sayın Engin Alan. Başbakanımız o zaman Çanakkale'ye geldiğinde karşıladığında ayağa kalkmamış diye ne hâllere geldi, yıllarca cezaevinde yattı yani. onunla ilgili de işte o törende ayağa kalkmadığını Sayın Başbakan da bir yerde açıklamıştı yani onu içine attığını...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Lütfen, bununla ne alakası var ya?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var, var, şöyle var, bağlantıyı kuracağım şimdi.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Allah aşkına yapmayın, bu inanılmaz bir şey, ne olursunuz yapmayın.

BAŞKAN – Turgutçuğum, devam.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bağlantıyı kuracağım.

Ya şöyle arkadaşlar, şunu koyacağım: Binbaşı veya yarbay rütbesinde birinci sınıfa ayrılabilirler mi? Yani belirlenen... Sayın Bakanımız dedi ki: “Ben bu 4 arkadaşla bu kurulda çalışmak istiyorum, onları öneriyorum.” İşte binbaşı, yarbay rütbesinde askerî hakimlerimiz, birinci sınıf.

Arkadaşlar, yani öyle görevler var ki... Gerçi teftişle ilgili görevler yok kurulda ama onun dışında atamaları var, işte disiplinle ilgili cezaları silmeler, kaldırmalar, hepsi var. Onlar albayları, generalleri, her birini yargılayacaklar veya daha doğrusu onlarla ilgili kararlar verecekler yani onların durumlarıyla ilgili kararlar verecekler. Yargılayacaklar demeyeyim de yani yanlış olur o çünkü öyle bir yargılama görevi yok onların ama böyle bir tuhafılık da var işin içerisinde. Bu dahi düşünülmemiş yani bizim askeriyemizin, ordumuzun işleyişinde, ast üst ilişkisinin ne kadar önemli olduğu, buradaki rütbenin, kıdemin, hiyerarşinin ne denli önemli olduğunu hepimiz biliyoruz yani hepimiz askerlik yaptık orada. O yüzden böyle bir düzenleme yapılıyor, kurul oluşturuluyor ama ona hiç dikkat edilmemiş, basit gibi gözüküyor ama dikkat etmek gerekir diye böyle bir spesifik örnek vermek istedim.

Şimdi, Sayın Başkanım, bu kurul az önce bahsettiğim Anayasa'mızın 9, işte 138, 140'ıncı maddeleri -yani içeriklerini hepimiz bildiğimizi için sadece maddelerden belirtiyorum ama- mahkemelerin bağımsızlığını, tarafsızlığını ve onları teminat altına alan düzenlemeler yani bu kurulun bu düzenlemelerle, bu çalışma şekliyle çok bir bağı yok. Bu mutlaka kamuoyunda da çok tartışılacaktır, sonra ben bunun sakıncalarının da ortaya çıkacağını düşünüyorum. Yani 2010 öncesi “HSYK'nın yapısını, işte efendim, değiştirelim, düzeltelim, demokratik hâle getirelim, katılımcı olsun.” gerekçeleriyle biliyorsunuz işte sayı 20'ye çıktı. Sonra onun içinden de çıkamaz hâle geldiniz “Ya, biz ne yapmışız?” diyorsunuz. Yani ben bakanlarla falan, işin içindeki arkadaşlarımızla konuştuğumuzda “Ya, bu HSYK yapısını çok yanlış oluşturmuşuz, böyle olmaması gerekmiş.” gibi değerlendirmeleriniz de oldu ama ağızınız yanmış, buna rağmen kalkıyorsunuz burada, askerî yargıda, çok daha olumsuz sonuçlar doğurabilecek, getirebilecek farklı bir kurulu sırf oraya hâkim olalım, egemen olalım, aman askerî yargı... Küçük bir yargı. İşte az önce söyledim 450 tane hâkim var, oradan çok fazla sorun da çıkmayabilir, dışarıya yansımaları... Bir de iç disiplini var. İç disiplin gereği olup bitenleri kamuoyu, medya, sosyal medya bilmez, kimse tweet de atmaz, işte içeride ne oluyor, ne bitiyor gizli kalır. Yani burada biz kendi hâkimiyetimizde, efendim işte kontrolümüzde bu işi götürelim anlayışıyla bir kurul oluşmuş. Böyle bir kurul, bilmiyorum dünyanın neresinde var yani yargı, mahkeme anlamında Sayın Bakanım yani siz mutlaka tasarı hazırlanırken bu konuda siz de bilgilendirilmişsinizdir yani böyle bir çalışmanın içerisinde belki direkt olmadınız ama yani çalışan arkadaşlar size getirdiler, sonra nihai kararları birlikte Bakanlar Kurulunda verdiniz.

Şimdi kurulu siz topluyorsunuz, zaten yasada iki kere toplanıyor da, işte yılda iki kez ama onun dışında tamamen toplanma yetkisi size ait bu kurulun. Bu kurulda çalışan arkadaşlar yani seçeceğiniz, atayacağınız üyeler dört yıl görev yapacak, tekrar yapabilirler, tekrar yapmaları için sizin önermeniz lazım. Siz önerirseniz Sayın Başbakan bir daha seçecek. Yani sayı derken hangi bakan, ben onu şey olarak söylüyorum yani Millî Savunma Bakanı. Şimdi, bu arkadaşlarımız tekrar seçilsinler diye o dört yıllık görev dışında sizinle çok uyumlu çalışacaklardır yani siz ne dersiniz onu yapacaklar, çok fazla bir sözünüzün dışına çıkmak gibi bir durumları olmayacak çünkü dört yıl sonra yeniden önermeniz gerekecek. Eğer biraz işte kendileri az önce Sayın Başkanın dediği gibi vücut dillerini sadece farklı kullansalar, ha, bakalım, bir dahaki dönem yoklar. Şimdi, bu kurulda -alt komisyonda konuşuyoruz arkadaşlarımızla- çalışmak için çok hevesli olacak hâkim yoktur gibi yorumlar da yapıldı yani burada görev yapmak bir külfeti de içeriyor, dolayısıyla çok fazla hâkim “İşte ben orada görev yapayım, aman orada dört değil sekiz yıl, on iki yıl...” Çünkü bir süresi de yok yani “Dört yıldan sonra tekrar seçilebilir.” demek emekli olana kadar onlar orada görev yapabilir demek. İki dönem de değil ya da üç dönem de değil orada. Ama bu tür sakıncaları da beraberinde taşıyan bir kurul yapısı oluşuyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 6

Şimdi, adli yargıda -belki biraz dağınık konuşuyorum ama aklıma geldiği için söylüyorum- bu kurulun yaptığı görevleri yapıyor HSYK -yani adli yargı derken idari yargıyı da kapsıyor- teftişle ilgili de görevleri var yani idari kısımla ilgili. Şimdi, burada bunu tamamen almışlar, tamamen sizin uhdenize vermişler, her şeyi siz belirliyorsunuz yani bu askerî yargının idari kısmını, oradaki atamaları, hepsini siz yapıyorsunuz, muvafakati de aranmıyor, muvafakatleri de yok bu kişilerin, siz ne dersenez o oluyor yani tam askerî düzen, tam askerî düzen arkadaşlar yani uymuş biraz askerî düzene, hiç sorgulamak yok, hayır demek yok, öyle diyebiliriz ama yargı faaliyetinden bahsediyoruz ve Anayasa'nın 145'inci maddesi gereği askerî yargının da az önce bahsettiğim gibi bağımsızlık ve tarafsızlık teminatı altında olduğunu da bilerek yapıyoruz bunları.

Şimdi, bu aksaklıkları nasıl düzeltebiliriz? Sayın Bakanımız da belirtti, Murat Bey de belirtti, burada bu maddeleri, bu sakıncayı ortadan kaldırırsak görüşürken, önergelerle bu kurulun yapısını bu tartışmaların dışına çıkarmamız lazım. Ne yapılabilir? Ya mevcut hâlde kalabilir, üçlü kararname. Gerçi şimdi mevcut hâliyle kalması çok daha... Yani Sayın Bakan, Başbakan, Cumhurbaşkanının onayına sunacak yani zaten ekip belli yani farklı bir şey olmaz ama en azından bugün böyle olur da yarın farklı olabilir. Ya da bir kurul gelecekte HSYK yapısı gibi, ki gelmesinde fayda görüyorum ben, onu da söyleyeyim yani bir kurul olsun yani, bence de olsun bir kurul orada ama bu kurulun yapısı böyle olmasın. Yani hiç olmazsa orada kuruldaki üyeler bu görevleri yaparlar, iyi olur diye düşünüyorum. İşte öneride o şeyi getirmiştik yani işte askerî yüksek mahkemelerin başkanlarından ya da onların içerisinde üyelerden seçilecek bir kurul oluşabilir. Yani onlar tartışılmaz o zaman Sayın Başkan, Sayın Bakanım. Yani şimdi Askerî Yargıtay başkanı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi başkanı ya da içinden gelecek olan, üyelerden gelecek olan bir yapı nasıl kurarsak, bununla ilgili bir çalışma da yapılabilir. Yani tartışmaya açık olmaz, daha böyle bu konuyu işte Anayasa'mızın... Anayasa Mahkemesine giderse bu tartışmalarla yine karşılaşacağız diye düşünüyorum çünkü Anayasa Mahkemesinin gerekçelerinde sizin yani Bakan olarak işte askerî hâkimlerle ilgili disiplin cezası verme yetkiniz olan kınama, uyarma için "Olamaz, bu doğru değildir." diyor. "Hâkimlerin tarafsızlığı, bağımsızlığın zedeler." diyor. Şimdi, sizden alıyoruz bunu bir kurula veriyoruz, kurul zaten sizsiniz yani değişen bir şey yok yani orada bir kurul var ama o kurul gene sizsiniz. Bu sefer bu kurul olarak öyle cezalar verecek ki bu kurul, uyarma, kınama ne demek, yer değiştirme var, kademe ilerlemesinin durdurulması var, kesin ihraç var. Yani "Uyarma ve kınamayı veremezsiniz." diyor Anayasa Mahkemesi size, siz şimdi onun ötesine geçip ihraça kadar gidiyorsunuz "Ama bunu kurulla yapacağız." diyorsunuz ama kurulun oluşumu sizsiniz. Şimdi, o yüzden Anayasa Mahkemesi... Sayın Bakanım belirtir, buna çelişkili davranış mı, iyi niyete aykırılık mı yani ne dersenez deyin ama yani burada, işin özünde Anayasa Mahkemesinin belirtmiş olduğu gerekçeleri bertaraf eden, kaldıran bir düzenleme yok kurulun yapısı itibarıyla, daha da kötüye giden bir düzenleme var, bunları iyi niyetle belirtmeye çalıştık.

Düzeltilim. Atamalarla ilgili usul, 4'üncü madde, orada da zaten kurulun uhdesine geldiği için yani bu 4'le bu 13, 14, 15 bağlantılı hâliyle, orada da sorunlar oluyor yani kurulun yapısı bağımsız değilse, tarafsız değilse, tamamen yürütmenin kontrolünde ise yani onun yapacağı atamalar da doğal olarak tartışılacak yani onlar da Anayasa'ya aykırı hâlde gelecek çünkü kurul böyle oluşmuş, atamalar da doğru olmayacak.

Ben daha fazla uzatmayayım, maddeleri görüşürken yine ayrıntılara girebilirim. Yalnız Sayın Bakanın belirttiği hususu ben de söyleyeyim. Yani onu ben alt komisyonda da mantıken anladım, bir şeyler söylemeye çalıştı ama çok önemsenmiyor. Ama arkadaşlar, önemsemek lazım. Şimdi, Deniz Kuvvetleri, Kara Kuvvetleri, Hava Kuvvetleri var. Her birinin mevcut şu anki askerî yargı içerisinde mahkemeleri var, bu tasarıda müşterek hâlde geliyor, bunların her biri kaldırılıyor, kadrolar da müşterek oluyor, tümü askerî hâkim oluyor. İşte heyet hâlinde çalışacak ya da tek mahkeme hâlinde çalışacak, mahkemelere dönüşecek yani askerî ceza mahkemesi tek hâkimli ya da askerî ağır ceza mahkemesi heyet hâlinde çalışacaklar ama bir havuza bütün bu 450 hâkim atılıyor, onun içerisinde kurul bunların, kurulacak olan bu mahkemelerin, işte Türkiye'nin coğrafi durumuna ve bu birliklerin durumuna göre nerelerde kurulacaksa bu mahkemeler, atamalarını oraya yapacak. Yalnız hava ve denizde bir problem var Sayın Bakanım yani bunu çok önemsemeyebiliriz, alt komisyonda bunu ben dile getirdiğimde 60 tane... Ne yapalım 60 tane mevcut deniz hâkimi var, herhâlde havada da 50 civarıdır, belki de o civardadır, belki daha azdır havadaki askerî hakimler. Onlar Deniz Kuvvetlerine askerî hâkim olarak girerken, açılan sınava veya Hava Kuvvetlerine girerken yapılan başvuruya, deniz hâkim, hava hâkim olmak üzere başvuruyorlar. Dolayısıyla yasanın onlara sağlamış olduğu o güvenceye göre, yasaların veya Anayasa'nın o güvencesine başvuruyorlar. Ne zaman başvuruyorlar? On yıl evvel başvurmuş, on beş yıl evvel başvurmuş. Birinci sınıf olan var mı içinde? Var tabii, birinci sınıf da var içlerinde. Şimdi, başvurmuşlar, onları alıyoruz "Kardeşim, sizin tüm statünüz değişti, hani futbol tabiriyle maçın kurallarını değiştirdik altmış beşinci dakikada yeni maç kurallarıyla oynayacaksınız." gibi bir duruma getiriyoruz. Onların ben mağdur olacağını düşünüyorum. Şunu diyebiliriz: Türkiye'nin her yerinde görev yapmak tabii ki memurların, işte efendim kamu görevlilerinin zaten sorumluluğundadır ama mesleğe girişlerinde bu arkadaşlarımız için durum böyle değil,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 7

yasal olarak onların bu haklarını korumak gerekir diye düşünüyorum. Maddeler görüşülürken bence bu konuyu bir değerlendirelim yani ne yapılabilir? Şu anki mevcut olan deniz ve hava kuvvetlerindeki yargıçlar için. Kurul şunu diyebilir: “Ya, arkadaşlar, biz iyi niyetliyiz, onların atamalarını öyle yapacağız, onları işte öyle değerlendireceğiz, merak etmeyin onları Hakkâri’ye, Şırnak’a göndermeyeceğiz, işte efendim Diyarbakır’a gitmeyecekler yani Hava Kuvvetleri mahkemelerinde veya Deniz Kuvvetleri mahkemelerinde görev yapacakları yerler gibi değerlendireceğiz, onları mağdur etmeyeceğiz.” diyebilirsiniz. Ama bunu bence bir güvence altına alıp bir geçici maddeyle düzenleyebiliriz, farklı bir şekilde düzenleyebiliriz, bundan sonra alınacak olan hâkimlerin hepsi askerî hâkim olacağı için giriş statüleri zaten Türkiye’nin her yerinde askerî mahkemelerde görev yapmak üzere olacak, artık o yeni girecek olanlara zaten öyle bir sakınca içermeyecek, bunu da belirtmek istedim.

Sayın Başkanım, söyleyecek daha birçok konu var ama maddelerde kısa kısa onları dile getiririz, şimdilik çekincelerimiz bu noktalarda bizim toplanıyor. İnşallah, bunları maddeler sırasında halledersek bizler de katkı verimiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Siz kurumla ilgili bir taslak norm oluşturmaya çalışın, en azından Komisyon müktesebatına girsin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – “Ancak” demese iyiydi ama...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – “Ancak” dedi ya.

BAŞKAN – Yok, yok, müktesebatına girsin dedim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani şu var: “Siz hazırlayın da, o kabul edilmez ama burada dursun.” diyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, bu gibi gayretlerden kaçınmayı yasama tembelliği olarak görürüm, kabul edilmemesini de bir şansızlık olarak telakki etmem, kesinlikle veridir, tarih onu her zaman değerlendirir, ileridekilere de veri oluşturur.

Dilek Hanım, buyursunlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, şimdi, bu tasarı önümüze geldiğinde bazı yerlerden görüş alalım dedik çünkü kendi adıma söyleyeyim, benim uzmanlık alanım değil, askerlik de yapmadığımız için bu konuya çok yakın değiliz.

Şimdi, bu konuda Emekli Subaylar Derneğinden görüş istedim, şimdi mutlaka içlerinde askerî hâkimler falan da var. Şimdi, gelen şey aynen şöyle, bakın, bu askerî hakimler kuruluyla ilgili eleştirileri onların da var, diyorlar ki: “İkinci bir HSYK oluşturulmak istenmektedir ancak bu, antidemokratiktir, yargıda iki başlılık devam ettirilmek istenmektedir. Bu yeni yapıyla askerî hâkimlerin bağımsız ve tarafsız karar vermeleri mümkün görülmemektedir. Bundan sonra askerî hâkimler belli makamlara yükselebilmek için siyasilere uygun davranmak zorunda kalacaklardır. İktidar siyasi amaçlar uğruna aynı sivil yargı gibi askerî yargıyı da bu konuda yanlış bir düzenleme içine sokmaktadır.” Bir de biraz önce Turgut Bey’in söylediği gibi, bu konudaki tartışmalardan şimdiye kadar bahsediyorlar ve bunun tartışılmasının daha uygun olacağından bahsediyorlar. “Bugüne kadar Türkiye’de hep yargının iki başlılıktan kurtarılması, askerî yargının bir uzmanlık mahkemesi olarak sivil yargının içine dâhil edilmesi, askerî yargıçların üniforma giymemesi gibi ihtiyaçlardan bahsedilmiştir ancak bu düzenlemede buna ilişkin bir uyarılma yoktur.” diyorlar. yani bu şimdi daha önce işte ordunun içinde çalışmış, değişik görevlerde ve üst düzeylerde görev almış insanların görüşleri yani bunların değerlendirilmesi gerekir. Arkadaşlarımız zaten çok da güzel bir muhalefet şerhi hazırlamışlar, ben onların alt komisyondaki, özellikle CHP Grubunun muhalefet şerhinin dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, bir de bu tasarı görüşülürken kamuoyuna yansıdığı için askerî hekimlerden şöyle bir şey geldi bize, dendi ki: “Biz işte on yıl görev yapmak üzere en az görevlendiriliyoruz, askerî hekim olarak belli yerlerde görevlendiriliyoruz ama bize bu alanda yükselme şansı verilmediği için, ihtisas yapma şansı verilmediği için o nedenle de sivil olarak hekimlik hayatımıza devam edip ihtisaslaşma konusunda bir çabamız oluyor yani bize orduda yeterince olanak sağlanmadığı için ihtisaslaşma konusunda.” deniyor. Bu nedenle hekimlik alanına geçmek istedik ve bu işte özellikle onların gelememesi nedeniyle zannederim cezai müeyyideye tabi tutuluyorlar. Bu süreçte de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilince o hükümler yani işte “seçenek yaptırımlarına çevrilemez, hükmün açıklanmasının ertelenmesinden yararlanılamaz” gibi, onlar iptal edilince yine aynen normal Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndaki gibi düzenlenebileceği düşüncesiyle bunlar meslekten ayrılmışlar, firari konumuna düşüyorlar herhâlde, ben askerî terimini çok olarak bilmiyorum. Ama diyorlar ki: “Biz o Ceza Muhakemeleri Kanunu’ndaki genel hükümlerin askerlere de uygulanacağını düşünerek ayrıldık.” Ama şimdi görüyoruz ki ertelemelerde alt komisyonda dört ay, hükmün açıklanmasının ertelenmesinde de altı ay gibi sınırlamalar konulmuş. Oysaki Ceza Muhakemeleri Kanunu 231’de iki yıldır biliyorsunuz. Şimdi arada çok büyük bir aykırılık var ve bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 8

insanlar da normal Ceza Muhakemeleri Kanunu'ndaki gibi düzenleme olacağını düşünerek ayrılmışlar. Şimdi diyorlar ki: "Biz, bu nedenle zamanından ayrıldığımız için altı ay on beş gün gibi bir cezai müeyyideye tabi tutuluyoruz. Bu takdirde o zaman biz ertelemeyen yararlanamıyoruz, hükmün açıklanmasının ertelenmesinden yararlanamıyoruz yani o Anayasa Mahkemesinin iptal kararına güvenerek bu şekilde bir girişimde bulunduğumuzda sonuç olarak cezalandırılmış oluyoruz biz ve hapis cezası yatmak durumunda kalacağız." Yani bunun ısrarla sizler tarafından değerlendirilmesini, Sayın Başkanın da. Bu konuda bir on beş günlük süre nedeniyle bu insanların, askerî hekimlerin cezaevinde yatmasını -bu konuda zannedirim 200 civarında hekim varmış ayrılmışlar- onların herhâlde cezaevinde yatmasını hoş görmeyiz yani bu 231'de olduğu gibi en azından yani daha orantılı bir şekilde artırılabilir, hükmün açıklanmasının ertelenmesi altı aydan artırılabilir diye düşünüyorum ben. Bu konuda mutlaka bu süreç içerisinde biz önerge de verebiliriz. Bu kadar orantısız bir yaklaşım biçimi olmaz Sayın Başkanım. Sayın Bakanın da bu konuda değerlendirmelerimize değer vereceğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, geneli üzerinde söz alma faslı sona erdi.

Sayın Bakanım, genellikle birkaç maddeye, bir de Dilek Hanım'ın tasarıda olmayan sorunu... Ek bir maddeyle -yani tasarıya ek maddeyle yoksa kurumsal kanunun sürekli bir maddesi olacak- düzenlenebilir diyorlar. Size bağlı o, bize bağlı değil öyle bir şey.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Sayın Başkanım, tasarıda var, 29'uncu ve 36'ncı maddelerde var.

BAŞKAN - Evet, anladım.

Efendim, şu anda maddeler üzerinde genellikle müzakereler olduğu için diler maddesi geldiği zaman izah edersiniz, diler şu anda, takdir size ait efendim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Maddesi geldiğinde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, gerçi müzakere sırasında dolaylı olarak ifade edildi ama alt komisyon raporunda açıkça ortaya konduğu için tasarının kimi maddeler yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü var ve bu tutanaklara alt komisyon raporu muhalefet şerhiyle intikal etmiş durumda. İç Tüzük'ümüzün 38'inci, Anayasa'mızın 11'inci maddesine göre hukuki değil, tamamen siyasal nitelikte. Mutlaka raporu okumuşsunuzdur, değerlendirmişsinizdir, ben bunu oylamak zorundayım. Maddelerde de itiraz olması hâlinde o aşamada da oylayacağım ama genel 38'inci madde anlamında tasarının Anayasa'ya aykırı olduğu yönündeki itirazı kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Anayasa'ya aykırılık itirazı kabul edilmemiştir, raporda gerekçelendirilecektir.

Ben maddelere geçiyorum. Geçmeden evvel... Çünkü bizim de içinde bulunduğumuz çalışmalara bilhassa Turgut Bey tarafından yollama yapıldı. Arkadaşlar, partiler arası uzlaşma komisyonunun uzlaştığı temel maddelerden birisi Anayasa'mızın 145, 156 ve 157'nci maddelerinin yürürlükten kaldırılması yani askerî yargı düzeninden sivil yargı düzenine geçilmesi yönündedir. Tabii, bu bir Anayasa oluşumunu, inşasını zorunlu kılmaktadır. Kurulu ve yürürlükte olan Anayasa'ya göre bir düzenleme yapıyoruz ama ideali bana göre de, eskiden beri tabii hizmetin gerekleri gereği askerî yargının hususiyetleri vardır ama o sivil yargıda inşa edilecek yapılanmalarda oportünite, hizmet gerekleri işlenebilir. Ve maalesef, başka bir teorik teessürümü ifade edeyim, askerî yargı alanı Türk hukukunda, bilhassa akademya da en az iltifat ve itibar gören bir alan. Sanıyorum, rahmetli Sahir Erman'ın bu alanda -en son basısı 1974'tür, askerî ceza- bir doçent arkadaşımızın askerî cezası var, bir de askerî alanda genellikle komutanlarımızın veya askerî hâkimlerin kimi konularda doktora tezleri var. Askerî yargı alanında pek fikrî inşa bakımından zengin olmadığımız, fukaralık içerisinde bulunduğumuz da ifade edilebilir.

Ben bu anlayış içerisinde maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Buyurun, 1'inci maddeyi okutuyorum:

ASKERÎ HÂKİMLER KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TASARISI

MADDE 1- 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 12- Askerî hâkimlerin rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlilikleri sicil ile saptanır.

Sicil belgeleri; general-amiral sicil belgesi, subay (asteğmen-albay) sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi olmak üzere üç çeşit olup, bu belgelerin kimler için düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir. Sicil belgelerinin şekil ve kapsamı ile mesleki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 9

sicil notunun belirlenmesinde dikkate alınacak hususlar, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

a) General-amiral sicil belgesi; idari sicil üstlerince askerî hâkim general-amiraller hakkında düzenlenir.

b) Subay (asteğmen-albay) sicil belgesi; Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askerî yargı ile ilgili idari görev kadroları, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadroları, Askerî Yargıtay Başkanlığı ve Başsavcılığı kadroları ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Başsavcılığı kadrolarında görevli askerî hâkimler ile askerî savcılar hakkında düzenlenir.

c) Mesleki sicil belgesi; askerî mahkeme ve askerî başsavcılıklarda görevli bulunan askerî hâkimler hakkında düzenlenir.

Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri hakkında general-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi; askerî hâkim general-amiraller, Askerî Yargıtay Başsavcı yardımcılarını ve tetkik hakimlerini ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi savcı ve raportörleri hakkında mesleki sicil belgesi düzenlenmez.

Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idari sicil üstleri şunlardır:

a) Birinci sicil üstü: Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askerî yargı ile ilgili idari görev kadrolarında, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadrolarında bulunanlar için amir durumunda bulunan en az yüzbaşı rütbesindeki subay.

b) İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

c) Üçüncü sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan amir.

Subay sicil belgesi düzenlemeye yetkili sıralı sicil üstlerinin istisnaları şunlardır:

a) Askerî başsavcılar, birlikte çalıştıkları askerî savcılarının sicil üstüdür.

b) Adli müşavirler, birlikte çalıştıkları müşavir yardımcılarının ve şube müdürlerinin birinci sicil üstüdür.

c) Askerî Yargıtay Başsavcı yardımcılarının, Askerî Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı ve Askerî Yargıtay Başsavcısı; Askerî Yargıtay tetkik hâkimlerinin, ilgili Askerî Yargıtay dairesi başkanı ve Askerî Yargıtay Başkanı sıralı sicil üstleridir.

d) Askerî Yüksek İdare Mahkemesi savcılarının, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi raportörlerinin, ilgili Askerî Yüksek İdare Mahkemesi dairesi başkanı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı sıralı sicil üstleridir.

e) Askerî Yargıtay Başsavcı Başyardımcısının; Askerî Yargıtay Başsavcısı sicil üstüdür.

General-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı yüzdür.

Sicil tanzimine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır. Mesleki sicil notunun verilebilmesi için askerî hâkimin karar veya işleminin o sicil dönemi içinde verilmiş veya yapılmış olması şart değildir.

General-amiral ve subay sicil belgelerinin düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek askerî hakimnin bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Sicil üstü, asıl veya vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte üç ay süreyle görev yapmadıkça sicil düzenleyemez."

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, söz almak isteyen? Yok.

Önerge yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu kurul üyeliği süresince işte idari ve askerî sicili, onu bir konuşmuştuk sanki.

BAŞKAN – Turgutçuğum bir dakika, söz vermiş olayım, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani böyle bir ilave ek gelmeli gibi, -İhsan Albayım mı acaba konuşmuştuk onu- ama bu askerî hâkimlerin kurul üyelerine, bu kuruldaki üyelere, işte bu görev yaptıkları sürece bunların işte idari ve askerî sicilleri verilir mi verilmez mi ne olacak diye bir şey konuşmuştuk ama onunla ilgili bir şey yapacak mıyız ya da böyle mi geçeceğiz?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Genel Kurula kadar onu da bir değerlendirelim, Genelkurmay Başkanlığımızla da görüşelim.

BAŞKAN – Bu çok önemli çünkü kendisi...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – “Hâkimler hakkında görev süreleri boyunca subay sicil belgesi düzenlenmez”e ilişkin bir talepti. Bir değerlendirme var, Genel Kurula yetiştiririz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Çünkü onlar da sicile tabi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 10

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, kim yazdı bilemiyorum Millî Savunma Bakanlığında, terim tutarlılığı, sözcük tutarlılığı önemli. Bir yerde sicil düzenlemesinden bahsediliyor, bir yerde de sicilin tanziminden. Onun için, sondan ikinci fıkradaki sicil tanzimine esas olan –aşağıda düzenlemeden bahsediyorsunuz- “sicil düzenlemesine” demek lazım. Kabul mü? Bu bir.

İki: En son ibarede “... ile birlikte üç ay süreyle görev yapmadıkça...” Bu doğru değil, “en az üç ay süreyle” demek lazım eğer tavan normsa en az üç ay.

Evet, söylediğim ihtirazi kayıtların kabulü seçeneğinde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 357 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mesleki sicil notunun verilmesi:

MADDE 13- Mesleki sicil notları;

- Askerî mahkemelerde görevli askerî hâkimler için Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,
 - Askerî başsavcılıklarda görevli askerî hâkimler için Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve askerî adalet müfettişlerince,
- verilir.

Askerî hâkimin askerî mahkemeden askerî başsavcılığa veya askerî başsavcılıktan askerî mahkemeye atanması, atanmadan önceki karar veya işlemleri nedeniyle hakkında mesleki sicil notu verilmesine engel olmaz."

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz yok, önerge yok.

Değerli arkadaşlar, hukuk metinleri edebî türlerdeki üsluba göre değil, norm üslubuna göre tanzim edilmek zorundadır. "...notu verilmesine engel olmaz." çok hafif kalıyor. "... sicil notu verilmesini önlemez" veya "sicil notu verilmesine engel teşkil etmez." Bu kayıta maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir şey mi var?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Redaksiyon yetkisini Sayın Başkana verdik...

BAŞKAN – Efendim, redaksiyon değil bu. Bazen anlam, semantik şey olabilir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3-357 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 15- Askerî hâkimlerin birinci sınıfı rı

Birinci sınıfı ayrılabilmek için;

- Askerî hâkimlik mesleğinde oniki yılını doldurmak,
- Sicil notları toplamının, sicil notu adedine bölünmesi sonucunda, sicil tam notunun % 60 ve daha yukarısı olmak,
- Kınama cezasını ikiden fazla, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla; yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak,
- Affa uğramış olsa bile, mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya görevle ilgili herhangi bir suçtan hüküm giymemiş bulunmak,
- Ahlaki gidişleri, mesleki bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, hal kağıtları ve sicil belgeleri, kanun yolu incelemesinden geçen işleri, örnek karar ve mütalaaları ve varsa mesleki eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri göz önünde tutularak Askerî Hâkimler Kurulunca ilan edilen birinci sınıfa ayrılma ilkelerinde aranan koşulları taşımaları,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 11

gerekir.

Meslekleriyle ilgili lisanüstü öğrenim nedeniyle verilen kıdemler ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen hizmet süresinden sayılır. Ayrıca askerî hâkimlik mesleğinden önceki hâkimlik ve savcılıkta geçen süre ile adaylığın başlamasından bitimine kadar olan sürenin 9 uncu maddeye göre belirlenen süreyi aşan kısmının tamamı, fiilen hâkimlik ve savcılık veya avukatlık stajında ve avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, askerlik hizmetinde ve askerî hâkim adaylığına kabul edilmeden önce muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her halde askerî hâkimlik mesleğinde fiilen altı yıl çalışmak zorunludur.

Herhangi bir şart aranmaksızın kanunla bir üst derecenin aynı kademesine yükseltelenler için ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre on yıl olarak uygulanır.

İkinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını alanlar için, kademe ilerlemesinin veya derece yükselmesinin durdurulduğu süre kadar uzar.

Birinci sınıfa ayrılma işlemindeki değerlendirme mesleğin müteakip yıllarında da yapılır.

Birinci sınıf olabilmek için, birinci sınıfa ayrılma tarihinden itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak gerekir.

Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, bu Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Askerî Hâkimler Kurulunca tespit edilerek Resmî Gazete'de yayımlanır."

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteyen?

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, alt komisyonda zaten birkaç tane maddede değişiklik yaptık. Bir tanesini gene burada değiştiriyoruz yani. Şimdi, bu, stajda geçen sürenin üçte 2'sinin sayılması, avukatlık stajında zaten vardı, hâkimlik stajında da... O yüzden sordum Hakkı Bey nerede diye. Bu konuda en fazla ısrarı olan, daha doğrusu bunu...

BAŞKAN – Hâkimlik stajındaki süre kıdeme sayılır mı?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nasıl?

BAŞKAN – Doğru bu yani felsefede...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama Hakkı Bey burada olsaydı bu konuda Hakkı Bey'in düşüncesini almak isterdim ben.

BAŞKAN – Keşke... Yani, var etme imkânınız varsa derhâl bir ışınlama yoluyla Hakkı Bey'i buraya çağıralım. Beni sabah aradı, ameliyat...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Orada olmayabilir, burada olsun, askerî yargıda olsun, burada olsun. Birinci sınıfa ayrılma 2802'de yoksa burada olsun, paralellik olması şart mı ya?

BAŞKAN – Bu konuda Turgut Bey'in noktâ nazarında veya alt komisyon raporunun tedvininde adli bürokrasiden bir açıklama istemek...

Buyurun kardeşim.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HAKAN ŞEKER – Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünde tetkik hâkimi olarak çalışıyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu önergeyle ilgili olarak, bu çerçeve 3'üncü madde 2802 sayılı Hâkimler Savcılar Kanunu'nun 32'nci maddesine paralel şekilde düzenlenmiştir. Ancak, alt komisyonda yapılan birkaç ufak değişiklikle o paralellik biraz bozulmuş vaziyette. Şöyle ki...

BAŞKAN – Birazsa, zararı yok yasamada. Zorunluluk yoksa müdahale etmeyelim.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HAKAN ŞEKER – Bu çerçeve 3'üncü maddenin (2)'nci fıkrasının (c) bendinde, "kınama" ibaresinden sonra "cezasını ikiden fazla" ibaresi eklendi alt komisyonda. Şimdi, bizim kanunumuzdaki orijinal hâli ve tasarındaki orijinal hâli şöyleydi: "Kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla, yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak." Şimdi, buradaki "...aynı neviden olmasa bile birden fazla" ibaresinden dolayı bu bentteki kınama, kademe ilerlemesinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 12

durdurulması veya derece ilerlemesinin durdurulması şeklindeki üç adet cezadan her birinden birer tane bile olsa iki tane almış olan kişi birinci sınıfa ayrılamayacaktı. Şimdi, “kınama”dan sonra “ikiden fazla”yı koyduğumuz zaman maddenin devamındaki anlam bütünlüğü de gidiyor. Artı, bir de bizim sivil hâkimler bakımından kınama cezasını iki kere alma şeklinde birinci sınıfa ayrılmaya engel bir durum da yok. Hem böyle bir eşitsizlik doğuran durum da olmakla birlikte, yanı sıra, bendin devamındaki anlam bütünlüğü de bozuluyor. Biz bundan dolayı “cezasını ikiden fazla” ibaresinin çıkmasını uygun buluyoruz...

BAŞKAN – Daha doğrusu, hâkimlik deontolojisine aykırı diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HAKAN ŞEKER – Evet.

Yanı sıra, (3)’üncü fıkrada da birinci sınıfa ayrılma için gereken süreden düşülebilen süreler düzenleniyor. Mesela avukatlıkta geçen sürenin üçte 2’si veya avukatlık stajının üçte 2’si birinci sınıfa ayrılmak için gereken süreden düşülebiliyor. Şimdi, alt komisyonda yapılan eklemeye “hâkimlik ve savcılık veya” ibaresi eklenmek suretiyle hâkimlik ve savcılık stajının da üçte 2’sinin birinci sınıfa ayrılmak için gereken süreden düşülmesi imkânı getirilmiş oluyor askerî hakimler için. Ancak, sivil hâkimler bakımından onların yaptığı stajın üçte 2’si veya herhangi bir bölümünün birinci sınıfa ayrılmak için gereken süreden düşülmesi için bir imkân bulunmamakta. Ayrıca, bir mesleğe başlamak için o staj bir ön şartken yanı o ön şartı daha sonra meslekten saymak da ne derece doğrudur, bu da tartışmalı bir konu. O yüzden, biz, önergedeki (3)’üncü fıkradaki “hâkimlik ve savcılık veya” ibaresinin, çıkmasını biz de uygun buluyoruz.

Takdir komisyonundur efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Değerli Hâkimim.

Alt komisyon rapor hazırlıyor. Alt komisyonun tasarısı karşıtı bir düzenlemeyi yapması tasarıya müdahale olarak nitelendirilemez. Kolektif bir çalışmadır, bir yasama çalışmasıdır. Hâkimlik mesleğiyle, yasama mesleği, yasama veya yasama yetkisi çatışan değerler değil. Onun için, Değerli Hâkimimin aksi doğrultudaki beyanını bir sürçülisan olarak kabul ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HAKAN ŞEKER – Efendim, özür diliyorum.

BAŞKAN – Diyeceğin bir şey mi var Turgutçuğum?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, birinci sınıfa ayrılma, bir defa kınama cezası aldığınız zaman engel oluyor. Birden fazla almayacaksınız. Biz bunu iki yaptık, biri iki yaptık. Yapma gerekçemiz de biraz askerî yargının işleyişiyle alakalı. Çok kolay denetime tabi, çok kolay soruşturmaların açılması olabiliyor. Onu zaten bilmiyorum arkadaşlarımız, Murat Albayım...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani, görevinden dolayı kınama mı yoksa tüm meslek...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şöyle, bu cezalar, adli yargı ile askerî yargının...

BAŞKAN – Aynı değil diyorsunuz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Değil, değil. Yani, bu biri, iki yapma gerekçemiz biraz da uygulamadan kaynaklanan...

BAŞKAN – Peki, ilave cezalara sirayeti nasıl açıklıyorsunuz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, biri iki yaptık yani.

BAŞKAN – Ama diğerlerinde de yani tek tek aynı neviden ibaresi eklemişsiniz diyor arkadaşımız.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) - ...kademe ilerlemesinin durdurulması cezası da olsa mevcut...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Kısıtlamışsınız diyor şeyleri, ben öyle anladım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani, kısıtlamış mıyız orada? Ben gene sanki...

BAŞKAN – Aynı neviden, ayrı neviden o şey olunca orada çatışma oluyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hakkı Bey çok ısrarlıydı. Aslında bu maddeye belki... Gelecek mi Hakkı Bey?

BAŞKAN – Yok erteleyebilirim de ama gelebilir Hakkı Bey ama yine tekrar...

Neyse, bunu eğer Hakkı Bey geldiği zaman tekriri müzakere zarureti doğarsa yenilersiniz.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1008 Esas Numaralı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 3 üncü maddesi ile değiştirilen 357 sayılı Askerî Hakimler Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde geçen "Kınama cezasını ikiden fazla," ibaresinin "Kınama," olarak değiştirilmesini, üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde geçen "hâkimlik ve savcılık veya" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 13

Bursa

Gerekçe:

Önerge ile askerî hâkimlere verilebilecek cezalar yönünden 2802 sayılı Kanun ile eşitliğin sağlanması ve 2802 sayılı Kanunda bulunmayan hâkimlik ve savcılık stajında geçen sürenin üçte ikisinin birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınacağına ilişkin düzenlemenin madde metninden çıkartılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bakanım, görüşünüzü almadan evvel, a, b, c, bent mi diyorsunuz ona bilemiyorum, master takıları birbirlerine uyumlu değil. Birisi “doldurmak” diyor, sin takısı var, k mastarı var, kök şeyi. O noktada bir düzeltme yetkisini alacağım, bilginiz olsun.

Bir de (b) bendinde sicil tam notunun yüzde 60 veya daha yukarısı olmak... Yok, burada taban değeri. En az yüzde 60 olmak. Yok öyle Türkçe, normlarda anlam zaafının olmaması lazım.

Teşekkür ediyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Başkanım, yönergelerde öyledir belki, askerin üslubu farklı yani.

BAŞKAN – Yönergelerde olmaz o daha fazlası diye, en az deyince biter. Türkçe her yerde geçerli, etkin değil mi efendim?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Muhterem Başkanım, askerî hâkimlerle ilgili bir düzenleme yapıyoruz. Bu arkadaşlarımız hem hâkim hem asker. Eğer ki sivildeki olsaydı burada bire düşürmek normaldi, askeri unutmayın demek için ama sivilde birken askere iki yapmak yani disipline tabi olan bir kurumda biraz daha şey olur, evleviyet kuralı olursa. Ama ikinci bölümdeyse hâkimlik savcılık stajını sayсын diye canıgönülden isterim ancak burada da Maliye Bakanlığının itirazı var. Biz genelde... Maliye genelde bizim şeyimizdir...

BAŞKAN – Efendim, o görüşte Maliyeyi dinlemeyiz biz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Öyle de efendim yine de biz Bakanlık olarak Maliyenin görüşünün aksine bir görüş bildirmek...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Cezaevlerinde de öyle dedin alt komisyonda, al, 20’nci maddede kaldı.

BAŞKAN – Ama ne yapayım ben öyle kabul ettim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tüm bakanlıkların komutanı Maliye Bakanlığıdır.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Doğrudur yani buna katılıyorum çünkü para onda efendim.

Dolayısıyla, birinci maddenin çıkarılması bence doğrudur. İkinci maddede gönlüm o tarafta ama Maliye “hayır” dedikten sonra ben “evet” diyemem artık.

BAŞKAN – Efendim, Maliye Bakanlığı mali disiplini de bir tarafa atan çok dar bir yaklaşımla değerlendiriyor. Bakanlar Kurulunun bir özel toplantısında ya da veya herhangi bir toplantıda mesele konuşulurken Maliye Bakanının merceğinin mali disiplin kriterleriyle bağdaşmadığı noktasında bir açıklama ve ilke kararına varma gereği açıkça ortaya çıkıyor. Biz prensip olarak kabul ediyoruz, mali kontrol yapamıyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan, ben anlayamadım yani. Bu Maliye Bakanlığıyla ilgili söylemek istediğiniz...

BAŞKAN – Söylemek istediğim şu: Düzenlemenin gereği olan şeyi eğer kaynak bakımından mali disiplini sarsmıyorsa mali disiplini sarsıyor genel yaklaşımının doğru olmadığını ifade ediyorum, bunun kriterlere bağlanması gerektiğini düşünüyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Cumhurbaşkanının Merkez Bankasına bakışına benzer bir bakış.

BAŞKAN – Şimdi, sevgili kardeşim, şu anda biz burada bir kanun müzakere ediyoruz, sizse hâlen siyasal kulvarda dansa devam ediyorsunuz. Gerek yok Turgutçuğum, gerek yok.

Beyan ettiğim eksende önergeyi kabulünüze arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi değişiklik doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Bakanım, Adalet Komisyonu hararetli olan siyaset kurumunun en serin ve en mümbit bir limanıdır.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Ben gerçekten teşekkür ediyorum. Eleştirinize kalkıp Turgut Bey de herhangi bir cevap vermedi. Anladım ki karşılıklı bir saygı var. O bakımdan ben de huzur duydum.

BAŞKAN – 4’üncü maddeye geçiyoruz.

MADDE 4- 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 14

"MADDE 16- Askerî hâkim atamaları, bu Kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının atanmaları hakkındaki mevzuat dikkate alınarak çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından yapılır ve Resmî Gazete'de yayımlanır. Ancak Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargı ile ilgili diğer idari görev kadrolarına atama, Millî Savunma Bakanı tarafından yapılır.

Askerî mahkemeler ve başsavcılıklardaki kadrolar müşterek kadrodur.

Askerî hâkimler, muvafakatleri alınmadıkça 4 üncü ve 5 inci dereceli garnizonlarda garnizon hizmet sürelerini tamamlamadan; 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli garnizonlarda dört yıldan önce başka bir yere ve göreve atanamazlar. Ancak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması veya yükselme sebebiyle aynı kadroda kalmaya imkân bulunmaması yahut sıralı hizmet garnizonlarına atanma sırasının gelmesi hallerinde atanmada muvafakat şartı aranmaz.

Atamalarda yukarıdaki fıkraların hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu hizmetlerin gereklerine uygun tecrübe, nitelik ve siciller göz önünde tutularak işlem yapılır.

Bu görevlerden birinden diğerine yapılacak atamalar ilgilinin muvafakatı veya bulundukları yerde kendi kusurları olmaksızın hâkimliğin gerektirdiği şeref ve tarafsızlıkla görev yapamayacakları yahut bulundukları yerlerde kalmaları memuriyetlerinin nüfuz ve itibarını zedeleyici veya işlerin çokluğuna ve çeşidine göre görevde gereken başarıyı göstermedikleri soruşturma ve belgelerle anlaşılmasına yahut kadro ve hizmetin böyle bir atanmayı zorunlu kılması haline bağlıdır.

Askeri Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askerî hâkimlerin atamaları Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete'de yayımlanır. Bunlar, muvafakatleri alınmak şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Adli müşavirliklerde, disiplin subaylıklarında, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarında ve askerî yargı ile ilgili diğer idari görevlerde bulunan askerî hâkimlerin atanmalarında süre ve muvafakat şartı aranmaz."

BAŞKAN – Söz talebi var mı?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Geneli üzerinde konuşurken belirtmediğim bir konuyu burada belirteyim, tutanaklara geçsin en azından.

Şimdi, alt komisyon çalışmalarında ben şunu gözlemledim, belki diğer arkadaşlarımız da gözlemlemiştir. Hatta, onu ben kısa da olsa muhalefet şerhine iki üç cümleyle yazdım.

Şimdi, tasarı hazırlanırken Bakanlık Genelkurmay Başkanlığını muhatap almış tabii. Demiş ki: İşte bu tasarıyı hazırlıyoruz böyle bir tasarı hazırlanıyor, bu konudaki görüşlerinizi bize iletin diye yani kuvvet komutanlıklarından direkt görüş alınmamış. İşte, Deniz, Hava, Jandarma, neyse, onlar herhâlde görüşlerini Genelkurmay'a sunmuşlar. Ama benim gördüğüm şu, askerî yüksek yargı için de aynı şey geçerli yani Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi için de geçerli çünkü onlarla ilgili de düzenlemelervar çok az da olsa içerisinde. Onların görüşleri bu tasarı hazırlanırken pek dikkate alınmamış. Ben Genelkurmayın da görüşlerinin çok dikkate alındığını düşünmedim. Yani, buradaki yaptığımız çalışmalarda Bakanlık kendisinin hazırladığı tasarıyı, taslağı bir anlamda Bakanlar Kurulundan işte buraya sevk ettirmiş. İşte alınan görüşler çok fazla bu tasarı içerisinde böyle bir ortak çalışma gibi yansımamış, önce bunu belirteyim. Burada tabii Sayın Bakan da belirtiyor, askerî yargı, askerî disiplin içerisinde arkadaşlarımız orada oturuyorlar ama ben söyleyecekleri çok şey olduğunu düşünüyorum arkadaşlarımızın, yüksek yargıdan olanlar da dâhil olmak üzere. Bunu az çok hissettim görüşmeler sırasında. Sayın Bakan, bunu da belirteyim size. Yani, bunlardan bir tanesi de bu maddedir. Önemli maddedir bu madde, geneli üzerinde konuşurken de belirttim. Tabii, burada atamaları kurul yapacak. Kurulun zaten ileriki maddelerde nasıl oluşacağı var. O, bir sakınca yaratacak yani onu belirttik, tekrarlamaya gerek yok. Burada, yalnız, askerî yargıdaki bu idari görevlere yapılacak atamalar... Ya, burada bir muvafakat şartı aranmalı mı aranmamalı mı? İşte diyor ki son fıkrada "Muvafakat şartı aranmaz." Adli müşavirliklerde ve diğer askerî ve Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarına ve askerî yargıyla ilgili idari görevlere Bakanın yapacağı atamalarda muvafakat aranmıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 15

Şimdi, Sayın Tetkik Hâkimimiz oradan az önce konuşurken belirtti. Yasaya bakalım, 2802'ye bakalım. Aranıyor mu orada? Aranıyor herhâlde. Adli yargıda aranıyor, o zaman burada da aratalım yani. Yani, uyum sağlayacaksa buraya da bunu endeksleyelim. Adli yargıda bu idari görevliler için aranıyorsa...

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HAKAN ŞEKER – Aranıyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Aranıyor, o zaman Sayın Bakanım, burada da arayalım.

BAŞKAN – Olmayana ergi yöntemini uyguluyorsunuz, herkesi tuzağa düşürüyorsunuz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır Sayın Başkanım. Bunu o zaman da konuştuk. Burada belki işte işleyişten kaynaklanan ne var bilemiyorum ama aramak lazım. Genelkurmay aranması yanında, bence öyledir yani veyahut da diğer arkadaşlarımız öyledir fakat Bakanlığın direkt düşüncesi bu. Bu son fıkrayı çıkaralım mı? Ya da “Muvafakat şartını çıkaralım mı?” derken muvafakat şartını arayalım diyorum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Bu maddenin temeliyle ilgili olarak, öncelikle, Muhterem Bakanım, çok güzel görüşlerinizi dinledim, Allah için faydalı da oldu. Mesela Obama'nın konuşmasında, Obama konuşurken iki birim ortak toplantı yaptı orada, millete seslenişte. Yüksek hâkimlerin ayağa kalkmadığını söyledi. Ama onları seçen de Başkan, idare seçiyor, idarenin başındaki seçiyor, onu da söyledi. Ama hiç kimse idarenin seçtiği diyerek bu hâkimlerin tarafsızlığından kuşku duymuyor. Yani, Amerika'daki hâkimin başkan tarafından atanması onların önüne bir dosya geldiğinde tarafsız karar vereceği hususunda hiçbir tartışma götürmüyor, biz inanıyoruz deniliyor. Kaldı ki bu Amerika'da kişiler on yıldır -Guantanamo'yu söylüyorum- bir yerde tutuluyor da kendi gözetimi, denetimi altında, yargıya dahi, mahkeme önüne dahi çıkarılmıyor, suçunun ne olduğu dahi bilinmeden insanlar tutuluyor ve buraya da, dediği gibi, her ülkenin adalet sicil notunu verir konumuna düşürüyoruz. Ancak, bir başka husus, yine bu hâkimler kurulunu dikkate alırken de hiçbir tane yeknesak yani her tarafından kabul edilmiş yani bütün dünyadaki uygulama budur, biz o uygulamadan niye şaşıyoruz, niye başka bir yere gidiyoruz diye de bir uygulama yok. Muhakkak ki bu, Adalet Komisyonumuzun her üyesinin bilgisi dâhilindedir ama tekraren açıklamak isterim, bana verilen bilgi çerçevesinde, Almanya'da hâkimlerin atanması ve özlük haklarıyla ilgili konularda federal veya eyalet adalet bakanları yetkilidir. Almanya'da bakana güven var da bütün hâkimlerin atanmasında Türkiye'de niye...

BAŞKAN – Onu Kurulda mı tartışalım Sayın Bakanım?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Efendim, o da olabilir. Arz ederim ama...

Yine Turgut Bey'in...

BAŞKAN – Turgut Bey diyor ki “Muvafakati kaldıralım.” diyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Onu da değerlendirebiliriz, bence bir sakıncası yok ama yine de burada askerî hâkim... Ola ki hiç kimse gelmezse o makamlar boş mu kalacak yani Adalet Bakanlığı veya bir bakanlık böyle iki birimini boş mu tutacak? Dolayısıyla...

Yine bir husus. Turgut Bey'in söylediğine kısmen ben de katılıyorum. Yani Anayasa'mızın “138 mahkemelerin bağımsızlığı”, “139 hâkimlik, savcılık teminatı”, “140, hâkimlik, savcılık mesleği” diye gider.

BAŞKAN – Onları Kurulda tartışalım Bakanım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Efendim, sadece şey, 144'e gelince de adalet hizmetlerinin denetimini üstte saydıktan sonra da bu idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetlenir diyor. Dolayısıyla da Anayasa'daki bu hükümlerin sivil yargıya, adli yargıya ilişkin olduğu söylene yeridir. Askerî yargı bölümü hemen ondan sonra, 145'te gelir. Dediği gibi o da zaten, bütün diğer partilerimiz yargıda teklik ilkesini savunuyor. Zamanı gelirse olur ancak...

BAŞKAN – Teklikten çok sivillik ilkesi Bakanım o, tekliği kabul etmediler. Sadece biz savunuyoruz yargı birliğini ama diğerleri askerî bakımdan sivillik ilkesini benimsediler, askerî yargı yürürlükten kalsın...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) - Yani, orada, efendim, mutlaka askerî mahkemelerin olması lazım ama bir şekilde içtihatların birliği hesabında Danıştayda bir dairenin ihtisas dairesi olması lazım, Yargıtayda bir dairenin ihtisas dairesi olması gerekir diye düşünürüm.

Yine, efendim, Çek Cumhuriyeti'nde atanması Adalet Bakanlığı teklifi üzerine yapılır.

Yine, Sayın Bakanım dedi ki... Yani, doğru mu yaptık bilmiyorum Sayın Bakanım da seçim mekanizması yapalım diye. Bazı yerlerde hiç seçim yok. İtalya'da da mesela 8 üyeyi parlamento seçiyor. Parlamento seçtiğinde de siyaset giriyor mu girmiyor mu, ayrı bir şey deniyor... Dolayısıyla da burada birçok yerde adalet bakanının seçimi var. Yine, diyor ki Danimarka: “Konsey üyeleri adalet bakanınca dört yıl süre için atanır.” Bir başka husus, HSYK... Yani bu kurullar idari bir kurul, yargısal bir kurul değil. Bundan dolayıdır da bütün eylem ve işlemleri yargı denetimine tabidir.

Arz ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 16

BAŞKAN – Bakanım, maddeyi mahsusesinde mufassal şekilde tartışalım, o konuda benim de görüşlerim var.

Teşekkür ediyorum.

Muvafakat konusunda Bakanım Genel Kurul müzakerelerine kadar bir rezerv istediler. Takdir aksine tecelli etmesi hâlinde bir önergeyle mesele halledilir.

Ekimciğim, senin sözün mü var?

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, maddenin (1)’inci fıkrasıyla Askerî Adalet İşleri Başkanlığı, Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının yargıyla ilgili idari göre, kadrolarına atama Millî Savunma Bakanlığı tarafından yapılacaktır. Anayasa’nın 145’inci maddesi değişmeden önceki hâlinde bile ve hatta mevcut hâlinde bile bu görevlere atama üçlü kararnameyle yapılmaktadır. 145’inci maddeden de “askerlik hizmetlerinin gerekleri” ibaresi çıkarılmıştır. Hâliyle bu kadroların daha güvenceli hâle getirilmesi gerekmektedir. Teorik olarak bakıldığı durumda bile üçlü kararname mevcut duruma göre daha güvencelidir. O nedenle, üçlü kararname konusunda, en azından ve en azından üçlü kararname konusunda burada uygulama devam edebilir mi? O konunun tekrar düşünülmesi, değerlendirilmesi gerekmektedir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5-357 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 19- Askerî ağır ceza mahkemesi başkanları ve askerî başsavcılarının izinleri Millî Savunma Bakanlığı; askerî ağır ceza mahkemesi ve askerî başsavcılık kadrolarında görevli diğer askerî hâkimlerin izinleri ilgisine göre askerî ağır ceza mahkemesi başkanı veya askerî başsavcı; askerî ceza mahkemesi kadrosunda görevli askerî hâkimlerin izinleri aynı yerdeki en kıdemli askerî ağır ceza mahkemesi başkanı; diğer görevlerde bulunan askerî hâkimlerin izinleri ise sicil üstleri tarafından 926 sayılı Kanun hükümlerine göre verilir.

Askeri Yargıtay Kanunu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında görev almak isteyen askerî hâkimlere verilecek izinler hakkında 926 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi uygulanır."

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge? Yok.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 357 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 20- Askerî hâkimlerin istifaları, bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak şartıyla subaylar hakkındaki hükümlere göre Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir."

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge? Yok.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 357 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21- Askerî hâkimlerin görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askerî hâkimlerin kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları hâlinde özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır. Emeklilik istemleri Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

926 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 30 uncu maddelerindeki hükümler askerî hâkimler hakkında da uygulanır.

Bu Kanunda belirtilen esaslara göre; meslekten çıkarılma ve askerî hâkim olmaya engel suçluluk halleri ve askerî hâkim general-amirallere ilişkin olarak 926 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, askerî hâkimler rütbelerinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler."

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 17

BAŞKAN – Ben, yasama teklifi bakımından bilhassa askerî bürokrasiyle paylaşmak istiyorum bunu: Bu, atıf yoluyla düzenlemeler özellikle hâkimler söz konusu olduğunda doğru değil. Yarın yasama organının 926 sayılı Yasa’nın 5 ve 30’uncu maddelerinde hâkimlik kurumuyla bağdaşmayan bir düzenleme gerçekleştirmesi hâlinde, hâkimleri bir meçhule atıf yoluyla riskle karşı karşıya bırakıyorsunuz. Burada her neyse o normun tekrarı doğrudur, sadece kaydı ihtirazı olarak ilerideki yasama çalışmalarında kılavuz oluşturması bakımından ifade ediyorum.

Söz yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 8- 357 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Soruşturma sırasında mahkemeden karar alınmasını gerektiren talepler o yerdeki askerî ağır ceza mahkemesi tarafından incelenir ve karara bağlanır.”

“Adli müşavirlikler, disiplin subaylıkları, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu, askerî yargı ile ilgili idari görev kadroları ile uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadrolarında ve yurt dışı sürekli ve geçici görevlerde bulunan birinci sınıf askerî hâkimler, disiplin cezası, soruşturma ve kovuşturma bakımından Askeri Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidir. Ancak soruşturma yapılması Millî Savunma Bakanının istemine bağlıdır.”

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul... Ret... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

MADDE 9- 357 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Askerî hâkimlere; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hal ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından, savunmaları aldırılarak aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilebilir:

a) Uyarma cezası; görevde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Görevde kayıtsızlık ve düzensizlik.

2) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere karşı kırıcı davranmak.

3) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmek ve görevden erken ayrılmak.

4) Kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve talimatlarda açık olarak belirtilen konularda işi uzatacak şekilde davranışlarda bulunmak, yazı ve tekitleri zamanında cevaplandırmamak.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 18

b) Aylıktan kesme cezası; izinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın göreve bir veya iki gün gelmeyenlerin aylıklarından her gün için bir günlüğünün kesilmesidir.

c) Kınama cezası; belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

2) Kılık ve kıyafetinde mesleğin gerektirdiği saygınlığı gözetmemek.

3) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere kötü muamelede bulunmak.

4) Eşinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, onbeş gün içinde bildirmemek.

5) Mevzuat uyarınca Millî Savunma Bakanlığının verdiği talimatı yerine getirmemek, büro ve kalem teşkilatının denetimini ihmal etmek.

6) Görevin, işbirliği ve uyum içerisinde yapılmasını engelleyici tutum ve davranışlarda bulunmak.

7) Devlete ait araç ve gereçleri özel işlerde kullanmak.

8) İzinsiz veya kabul edilir bir mazereti olmaksızın kesintisiz üç gün göreve gelmemek.

9) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

d) Kademe ilerlemesini durdurma cezası; bulunulan kademede, ilerlemenin bir yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek.

2) Ödeme gücünün üstünde borçlanmak suretiyle borçlarını ödeyemez duruma düşmek veya kesinleşmiş borcunu kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.

3) Belirlenen durum ve sürelerde mal beyanında bulunmamak.

4) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın kesintisiz dört ila dokuz gün göreve gelmemek.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilen benzeri eylemlerde bulunmak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 19

e) Derece yükselmesini durdurma cezası; bir üst dereceye yükselmenin iki yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın, bir takvim yılı içinde, toplam onbeş gün göreve gelmemek.

2) Meslek mensuplarına yasaklanmış veya mesleğin gerekleriyle bağdaşmayan kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Yer değiştirme cezası; bulunulan garnizonun görev süresi dolmadan en az bir derece altındaki başka bir garnizona o garnizondaki asgari hizmet süresi kadar kalmak üzere atanmak suretiyle görev yerinin değiştirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek.

2) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak.

3) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak.

4) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak.

5) Somut deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.

6) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediyeyi kabul etmek veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak.

g) Meslekten çıkarma cezası; bir daha mesleğe alınmamak üzere göreve son verilmesidir.

Birinci fıkranın (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yazılı hâllerden dolayı hangi görevde olursa olsun iki defa, diğer alt bentlerindeki hâllerden dolayı üç defa yer değiştirme veya derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya kasten işlenen bir suçtan dolayı altı aydan fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçlarından veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan biri ile mahkum olmak meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak, verilen cezanın bu suçlardan birinden dolayı verilmemiş olması ve cezanın ertelenmiş, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş veya yüzseksen günden fazla adli para cezası olması hâlinde meslekten çıkarma cezası yerine, yer değiştirme cezası verilir.

İkinci fıkra dışında kalan ceza mahkumiyetlerinin ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlara çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın suçun niteliğine göre diğer disiplin cezalarından biri verilir.

Hükümlülüğü gerektiren suç, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güveni ortadan kaldıran nitelikte görülürse, bu Kanunda daha alt derecede bir disiplin cezası öngörülmemiş olmak kaydıyla, cezanın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 20

miktara ve ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, meslekten çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil suç teşkil etmese ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.”

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hakkı Bey, yani siz yokken, o kadar, alt komisyonda ufak tefek değişiklikler yaptık, fırsat bildiler, bir kısmını kaldırdılar, bilginiz olsun yani.

Şimdi, Sayın Başkanım, ben geneli üzerinde konuşurken belirtmiştim, bu 9’uncu maddeyle ilgili olarak bizim üzerinde durduğumuz konu şu: Anayasa Mahkemesinin kararı Sayın Bakanım, sanki bu tasarı bu hâliyle giderse bu 9’uncu maddeden de yine bir sıkıntı çıkar mı diye düşünüyorum. Gerçi, bu madde Hâkim ve Savcılar Kanunu’nun işte disiplin cezalarının aynısı. 62’nci madde miydi? Belki devamı da vardır, onlar.

Yalnız, buradaki sorun şu: Şimdi, bu Anayasa Mahkemesi ne dedi uyarı ve kınama cezasıyla ilgili olarak: “İşte, sizin yetkiniz, verme yetkisi Anayasa’ya uygun değildir.” dedi. Şimdi, burada, bu disiplin cezaları içerisinde, ben geneli üzerinde konuşurken söyledim, çok daha ağır cezaları kurul verecek bunları, ileriki maddelerde, işte az kaldı 13’ten itibaren onu da göreceğiz.

Şimdi, bu kurul, belirtilmiş çekincelerle yeterince tarafsız, bağımsız olmayacağı için Anayasa Mahkemesi şunu der mi? “Ya, işte zaten biz iptal etmiştik, Bakanın takdirinde olamaz böyle bir ceza verme. Şimdi çok daha, meslekten ihraça gidene kadar, yer değiştirme cezasına kadar cezaları kurul verecek, kurul da tarafsız, bağımsız değil.” diye bir kararla karşılaşır mıyız? Yani burada böyle bir sıkıntı var. Bu maddeyle ilgili değil bu, yani kurulun yapısıyla alakalı bir olay. Bu maddede bu cezalar kurula verilmiş, yani daha doğrusu yetki kurula verilmiş ama bu çekinceyi bir kez daha belirtmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Murat Bey, bilhassa bu mevzuatınızda “şeref” ve “onur” hem terim olarak hem sözcük olarak anlamdaş yani zıt anlamlı değil veya tamamlayıcı anlamlı değil. Bazı yerde “şeref”, bazı yerde “onur” geçiyor, bu terminoloji çatışmasını tek tercihte temerküz ettirmek lazım. Yani, “şeref ve onuru” diyorsunuz, yani “şeref” de “onur” da aynı.

Buyurun Bakanım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – 2008’dekinin aynısı hiçbir kelimesine, virgülüne dokunmadık ama genelde “şeref ve haysiyeti” belki olabilir. Çünkü ben de katılıyorum, “onur” İngilizce tabirin Türkçeye kazandırılmış hâlidir diye düşünüyorum. Fransızca, İngilizce veya öyle...

Arz ederim.

BAŞKAN – Tabii, anlamları birden fazla sözcükle ifade etmek doğru, fakat bizde hem disiplin hukukunda hem ceza hukukunda kanunilik ve muayyeniyet –Anayasa’nın 38’inci maddesi- temel bir ilke olduğu için, böyle anonim veya tanımlanmamış kavramlardan birini tercih etmek lazım, onu da yine hem idari yargı veya askerî idari yargı kararlarında netleşir o, içtihadî bir bütünlük ortaya çıkar. Ben buna işaret edeyim dedim.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun, 10’uncu madde:

MADDE 10- 357 sayılı Kanunun mülga 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Disiplin cezalarına ilişkin usul ve esaslar ile yargı yolu:

MADDE 30- Sicilden silinmesi mümkün olan disiplin cezası uygulanmasına neden olmuş bir eylem veya davranışın, üçüncü fıkrada yazılı süreler içinde tekrarlanması veya aynı tür disiplin cezasını gerektiren birden çok eylem veya davranışın bir arada bulunması hallerinde bir derece ağır disiplin cezası verilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 21

İlk defa disiplin suçu işleyenlerden geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan ve sicilleri, sicil tam notunun %90 ve daha yukarısında olanlar hakkında, meslekten çıkarmayı gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek cezalardan bir derece hafif olanı uygulanabilir veya uyarma ve kınama cezalarını gerektiren hâllerde disiplin cezası verilmeyebilir.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarından başka bir disiplin cezası verilen askerî hâkimler, uyarma, aylıktan kesme ve kınama cezalarının kesinleşmesinden itibaren dört yıl, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesini durdurma cezalarının kesinleşmesinden itibaren altı yıl geçtikten sonra Askerî Hâkimler Kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının silinmesini ve dosyalarından çıkarılmasını isteyebilirler.

Üçüncü fıkra yazılı süreler içerisinde, belgelerle kanıtlanan tutum ve davranışları ile meslekteki başarısı, isteği haklı kılacak nitelikte görülürse, disiplin cezasının silinmesine karar verilir ve disiplin cezaları silinerek dosyalarından çıkarılır.

Askerî hâkimler hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturmasını gerektirmeyeceği gibi, ilgilinin mahkum olması veya olmaması ayrıca disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, bu Kanuna göre disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, altıncı fıkra belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır.

Disiplin cezaları verildikleri tarihte hüküm ifade eder ve derhâl uygulanır. Kararlar ilgilinin şahsi dosyasına konulur.

Hakkında disiplin cezası verilenler, kararın tebliğinden itibaren Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde idari yargı yoluna başvurabilir.”

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Oylarınıza arz ediyorum maddeyi: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

MADDE 11- 357 sayılı Kanunun mülga 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma:

MADDE 31- Hakkında soruşturma yapılan askerî hâkimin göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, Askerî Hâkimler Kurulunca geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesine karar verilebilir.

Yukarıdaki tedbirler, soruşturmanın ve kovuşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 926 sayılı Kanunun açığa alınan subaylara ilişkin hükümleri uygulanır. Askerî hâkimler ayrıca açığa alınmazlar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 22

Görevden uzaklaştırma, bir disiplin soruşturması gereği olarak en çok üç ay devam edebilir. İşin niteliğinin gerektirmesi hâlinde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından bu süre iki ay daha uzatılabilir. Bu süreler sonunda, hakkında bir karar verilmediği takdirde ilgili göreve başlatılır.

Görevden uzaklaştırma, bir ceza soruşturması veya kovuşturması gereği olduğu takdirde, Askerî Hâkimler Kurulu iki ayı aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir.

Görevden uzaklaştırmaya ilişkin kararlar ilgiliye tebliğ olunur.

Soruşturma sonunda meslekten çıkarma cezası verilmesine veya kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmadığının anlaşılması hâlinde, görevden uzaklaştırma kararı Askerî Hâkimler Kurulu tarafından derhâl kaldırılır.

Soruşturma veya yargılama sonunda;

a) Hakkında kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmayan ile kovuşturmaya başlanıp da kovuşturma konusu olan fiil ayrıca meslekten çıkarılma cezası verilmesini gerektirir nitelikte görülmeyen,

b) Meslekten çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenin,

c) Beraatine, hakkındaki kamu davasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya davanın düşmesine veya kamu davasının reddine veya meslekten çıkarmayı gerektirmeyecek bir ceza ile hükümlülüğüne karar verilenin,

bu kararların kesinleşmesi beklenmeksizin, hakkındaki görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Soruşturmaya konu olan eylemlerin göreve devama engel olmadığı hâllerde Askerî Hâkimler Kurulu tarafından görevden uzaklaştırma veya geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirme kararı her zaman kaldırılabilir.”

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Oylarınıza arz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 357 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Askerî Hâkimler Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Oylarınıza arz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul.

MADDE 13- 357 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kuruluş:

MADDE 32- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Askerî Hâkimler Kurulu kurulmuştur.

Askerî Hâkimler Kurulu; Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen dört üyeden oluşur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 23

Askerî Hâkimler Kurulunu yönetmek ve temsil etmek üzere Millî Savunma Bakanı, Kurula başkanlık yapar.

Askerî Hâkimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

Askerî Hâkimler Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.”

BAŞKAN – Evet, buyurun Murat Bey.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tümü üzerindeki görüşlerimi ifade ederken de bu maddeye değinmiştim, biraz daha konuşmamızda fayda var.

Bir kere, tabii, bir askerî yargıya bir kurul mantığıyla yaklaşmayı çok olumlu buluyoruz ama gönlümüzden geçen de şu: Bu kurulu askerî yargıya dâhil ederken evrensel standartlara uygun olsun ve adli ve idari yargıda çektiğimiz sıkıntıları çekmeyelim, tartışmaları da yaşamayalım, bunu düşünüyorduk.

Şimdi, 32’nci maddenin birinci fıkrası “Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre askerî hâkimler kurulu kurulmuştur.” Çok güzel, Anayasa’daki ifade yansıtılmış, altına hepimizin imza atacağı bir fıkra. Peki, ne demek bağımsızlık ve hâkimlik teminatı? Efendim, Yargıçlar Bildirisi, Venedik Komisyonu “Bu yargı konseylerini olabildiğince yürütmeden uzak tutun, harici ve kurum içi müdahalelerden uzak tutun.” diyor. Bu ne demek? Mesleğe kabul ederken, terfi ettirirken, maaşını verirken, disiplin cezası uygularken ve görevden uzaklaştırırken yürütmenin herhangi bir müdahalesi olmasın.

Peki, şimdi maddeyi inceleyelim:

Bir: Hâkimlik teminatını bağımsızlık üzerine kurduk. Hemen aşağıdaki fıkra diyoruz ki: “Askerî hâkimler kurulu Millî Savunma Bakanıyla, Millî Savunma Bakanının teklifiyle, Başbakanın onayıyla birinci sınıf askerî hâkimlerin arasından seçilen 4 üyeden oluşur.” Bitti, yazmış olduğumuz maddenin bütün esprisi, bütün fonksiyonu gitti; dakika bir, gol bir. Nerede yürütmeden uzaklık? Hâkim ve Savcılar Yüksek Kuruluna Adalet Bakanı giriyor diye Batı’dan sürekli tenkit yiyoruz, müsteşar giriyor, Bakan giriyor diye. Ha, ben şimdi Sayın Bakanın şeyine katılıyorum, esasında sorunumuz şu: Yani, bir kurula Millî Savunma Bakanının, Adalet Bakanının girmesi sorun değil ama bizim memlekette bu güven unsurunu biz zedelemişiz, zemin kaymış. Obama seçiyor yargıçları, hiç kimse de koskoca Amerika’da itiraz etmiyor. Kraliçe seçiyor, bilmem nerede Parlamento seçiyor, hiç kimsenin gıkı çıkmıyor ama gel gör ki Türkiye’de bir siyasi kimliği olan kişi bir yüksek yargıç seçtiği zaman hepimiz eleştiriyoruz. Ha, bu tercih de yerinde oluyor mu, olmuyor mu? Olmuyor işte, sorun bu. En son HSYK’ya seçilen, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından seçilen üyeler hakikaten kimin içine sindi bilmiyorum ben. Yani, bu kadar, yüksek kurula seçilecek değerli üyelerin daha kabule şayan olması lazım, problemimiz bu. Yani, siyasetçi birbirine güvenmiyor, toplum da birbirine güvenmiyor. Keşke şey olsa, yani seçilen kişi hakkında herkes mutmain olsa “Evet, doğrudur, bu yüksek yargıç hakikaten adaleti yerine getirir, şey yapmaz.” dense ama bunu göremiyoruz. Bir yere, Yargıtaya bir üye seçildiği zaman, Anayasa Mahkemesine bir üye seçildiği zaman “Ya, bu adam kimdir, nedir, kime yakındır, hangi takımı tutar?” buraya kadar gidiyor iş. Ona bakmayacaksın, bu yargıç önüne dosya geldiği zaman vicdanına, Allah korkusuna ve mağduriyet yaratmama konusunda karar vermesi lazım. Yani, bu, Türk siyasetinin gerçekten benim de ıstırap duyduğum çok önemli bir sorunu. Yani siyasetçiye güvenmeme noktasında büyük bir hastalık var, ha bunu gidermek yine siyasetin kendi görevi. Yani o zaman seçeceğimiz yüksek yargı üyesine veyahut da başka makamlara insanları seçtiğimiz zaman, toplumdan bize bu şekilde olumsuz geri dönüş olmasın.

Efendim, şimdi, buraya bir seçim mekanizması konulması gerekir diyorum yani bu uluslararası standartlar da bunu şey yapıyor. Yani, bir de farklı kaynaktan gelmesi lazım şeyler Sayın Bakanım yani burada HSYK’da olduğu gibi, kürsüde çalışan, yüksek yargıda olan bir farklı kompozisyon olması lazım ki herkesin derdini bilebilsin. Yani, burada denilebilir ki “2 üyesi yüksek yargıdan, askerî yargıdan, 2 üyesi kürsüden olan hâkimlerimizden” böyle bir kategori, kaynak çeşitliliği yaratabiliriz yani ne düşünüyorsunuz diye sorarsanız, bu önemli. Yani, evet, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendine has disiplin sistemi var, çok kritik mahremiyeti olan güzide bir kuruluşumuz ama yani Allah için de şunu düşünüyoruz: “Ya, bir askerî savcı bir muvazzaf kuvvet komutanı hakkında çekinmeden dava açabilmesi lazım Sayın Bakanım. Benim anladığım, yargı bağımsızlığı ve teminatı budur. Hiç gözünün yaşına bakmadan, eğer suç şüphesi ciddiye, deliller ciddiye bir askerî hâkim ya da savcı kuvvet komutanı hakkında, isterse kendi sınıfının, kendi kuvvet komutanı olsun dava açabilecek yargısal cesareti gösterdiği gün sivilde de askeriyede de biz bu işi halletmiş oluruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 24

Şimdi, burada bazı çıkması gereken fıkralar var şimdi Sayın Başkanım. “Askerî Hâkimler Kurulu, kanunlarla verilen görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi kurula emir ve talimat veremez.” Bence bu lüzumsuz, lüzumsuz bu. Zaten yukarıda demişsin “...mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yapar.” diye. Aşağıdaki madde: “...mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.” Bu da lüzumsuz bence. Bu fıkrayı buraya yazmaya hiç gerek yok yani.

Kurum konusundaki hassasiyetimiz önemli yani belki bugün değil ama beş sene, on sene sonra inşallah bütün yargı kurumlarımız bu şeffaflığa, yargısal cesarete kavuşur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, uygarlıkta mükemmelleşemeyen veya belli bir noktaya gelemeyen yapılar daima geleceğe yollama yapar ama rasyonel yapılar zamanın doğrularına sığınır.

Evet, teşekkür ediyorum.

Peki, siyaset kurumunu dinleyerek Barolar Birliği farklı bir açılım geliştirir belki, öyle yapalım mı?

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Tasarının 13’üncü maddesiyle 357 sayılı Kanun’un mülga 32’nci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Yeniden düzenlenen 32’nci maddenin birinci fıkrası ile “Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre askerî hâkimler kurulu kurulmuştur.”

32’nci maddenin ikinci fıkrasına göre, “Askerî hâkimler kurulu; Millî Savunma Bakanı ile Millî Savunma Bakanının teklifi ve Başbakanın onayıyla birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilen 4 üyeden oluşur.” Üçüncü fıkrasına göre ise “Millî Savunma Bakanı, askerî hâkimler kurulunu yönetecek, temsil edecek ve kurula başkanlık yapacaktır.”

Tasarının 14’üncü maddesinde askerî hâkimler kurulunun görevleri düzenlenmiş olup askerî hâkimler kurulunun görevleri Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu örneksenerek düzenlenmiştir. Bununla birlikte, HSYK’da olan teftişe ilişkin yetki ve görevler askerî hâkimler kuruluna verilmemektedir, 4’üncü madde nedeniyle.

Anayasa’nın 9’uncu maddesinde yargı yetkisinin, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı, 138’inci maddesinin birinci fıkrasında hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları, Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, ikinci fıkrasında hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı belirtilmiş, 140’inci maddesinin ikinci fıkrasında ise “Hâkimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.” kuralı yer almıştır.

Genel olarak, hâkim bağımsızlığı kavramıyla aynı anlamda kullanılan yargı bağımsızlığı, hâkimlerin kararlarını verirken özgür olmaları, hiçbir dış baskı ve etki altında bulunmamaları, baskı yapılması kadar baskı yapılabilme ihtimalinin de bulunmaması, hâkimin kimseden emir almaması, hukuka ve vicdanına göre karar vermesi biçiminde tanımlanmaktadır.

Anayasa’nın 9, 138 ve 140’inci maddelerindeki düzenlemeler gereğince adli ve idari yargı için öngörülen yargı bağımsızlığının askerî yargı için de geçerli olduğunda kuşku bulunmamaktadır. Nitekim, bu tespit tarafıma ait değildir, bu tespit Anayasa Mahkemesinin 7 Mayıs 2009 tarih ve 2005/159 esas, 2009/62 karar sayılı kararında yapılmıştır.

2010 Anayasa referandumunda Anayasa’nın 145’inci maddesinin son fıkrasında yer alan ve askerî yargının bağımsızlığını zedelediği düşünülen “askerlik hizmetinin gerekleri” ibaresi çıkartılmış ve bu husus madde gerekçesinde de açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle, askerî yargının, yürütme organı olan Millî Savunma Bakanlığına karşı bağımsızlığını zedeleyen kanun hükümlerinin esasen mevzuattan ayıklanması gerekmektedir.

Anayasa’nın 145’inci maddesinin son fıkrası gereğince, “Askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli bulundukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.”

Mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlerin gerek yürütme gerekse yasama organına bağlı olmadıkları, onlardan müstakil oldukları, bu iki organın hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği ve tavsiyelerde bulunamayacağı anlamına gelir. Kuşkusuz mahkemelerin bağımsızlığı, mahkemelerin idari teşkilatının ve faaliyetlerinin de bağımsızlığı hususunu içermektedir.

Mahkemelerin organ olarak bağımsızlığı ancak yargı fonksiyonunu ifa eden hâkimlerin teminatlı bir statüye kavuşturulmaları, herhangi bir baskı ve tehditle karşılaşmaksızın görevlerini tam bir serbestlik ve tarafsızlıkla yerine getirebilmeleriyle anlam kazanır.

Bu kısımlar esasen Anayasa Mahkemesi kararlarında yapılan tespitlerdi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göre ise mahkemelerin bağımsızlık ve tarafsızlığı öznel ve nesnel olmak üzere iki açıdan değerlendirilmelidir. Bunlardan öznel açıdan bağımsızlık ve tarafsızlık, doğrudan doğruya yargıya ya da hâkimlere ilişkin olup bunların kişisel anlamda ön yargılı ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 25

tarafsız olup olmadıkları hususuna bağlıdır. Buna karşın nesnel tarafsızlık ve bağımsızlık ise, aynı zamanda kurumsal tarafsızlık olarak da adlandırılmakta ve yargılama organının her türlü kuşkudan uzak olmasını sağlayacak biçimde gerekli güvencelere sahip olmalarına bağlı olan bir husustur.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, yargının nesnel yönden bağımsız ve tarafsız olup olmadığına, o ülkenin kurumsal ve anayasal düzenlemelerine bakılarak yanıt verileceği görüşündedir. Bu noktada, yargılama organının bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanması açısından, yürütme ve yargılamanın ayrılığı, bir başka deyişle, yargılamanın yürütme organına karşı bağımsızlığı olgusu büyük önem taşımaktadır.

Tasarıyla öngörülen askerî hâkimler kurulunun yapısı ve askerî yargının idari yapılanmasında Millî Savunma Bakanına verilen yetkiler nedeniyle bu kısımların yargı bağımsızlığı ilkesi gözetilmeden hazırlandığı kanaatine varmış bulunmaktayız. Bu nedenle, bu kısımlarının Anayasa Mahkemesinin olası bir incelemesinde Anayasa'nın 9, 138, 140 ve 145'inci maddeleri açısından sıkıntılı olduğunu değerlendiriyoruz. Ayrıca, kurul kararlarına karşı yargı yoluna gidilebildiğinden dolayı konu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine kadar da gidebilecek durumdadır. Bu hususların değerlendirilmesini, ola ki olası bir kurul çalışmasının da oluşturulacak kurulun da çoğulcu bir yapıya sahip olmasını ve bu kurulda HSYK'da olduğu gibi veya Anayasa Mahkemesinde olduğu gibi avukat meslektaşlarımızın da yer alması gerektiğini değerlendirmekteyiz.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tam avukatça bir savunma oldu.

Tabii, güç mühendisliği, Anayasa mühendisliği önemli bir konu, öyle beş dakikada, altı dakikada, bir saatte çözülebilecek denli kolay bir sorun değil.

Ben merak ediyorum, Barolar Birliği söz gelimi Anayasa Mahkememizin herhangi bir iptal kararında iptal edilen kanunun yürürlükten kalktığı kesin ama yasama organı Anayasa Mahkemesinin ortaya koyduğu gerekçelerle de bağlı mıdır? Barolar Birliğinin düşüncesi benim için çok önemli.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şunu rahatlıkla ifade edebiliriz ki eğer içtihadına bağlı kalacak olursa ve önüne benzer bir konu gelecek olursa, benzer bir kararın ortaya çıkabileceğini düşünürüz. O nedenle, yasama organının da gerekçelere dikkat etmesi gerektiğini en azından...

BAŞKAN – O başka. 153'üncü maddedeki bağlayıcılık kapsamında olmadığını ancak dikkate alma... Bu çok önemli.

Teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun Şuay Bey.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aslında, bu HSYK'ya benzer tartışmalar, bildiğiniz gibi HSYK meselesi tartışılırken, konuşulurken geniş geniş müzakere edildi. Orada da yine hem Anglosakson uygulamaları hem Kara Avrupası'yla ilgili olarak hem de Amerika örnekleri verildi, büyük oranda bu benzeri hâkimler savcılar kuruluyla ilgili olarak özellikle Avrupa örneklerinde Parlamentonun oraya üye seçtiği...

BAŞKAN – Ortaklaşa.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – ...ortaklaşa üye seçtiği, bir kısmının işte kürsü hâkim ve savcılar tarafından temsiliyet esaslarına göre yapıldığı, bir kısmının da yine Parlamento tarafından ağırlıklı olarak özellikle seçildiği bilinen vakadır ve birçok yerde de Adalet Bakanlığının bu konuda bu kurula başkanlık ettiğine dair metinler geldi, zaten bunları biliyoruz. Dolayısıyla da buradaki düzenlemeler yapılırken aslında yargı faaliyetinin olduğu yerde, yargı faaliyeti nerede varsa orada bağımsızlık ve teminatla ilgili şey mutlaka korunmalı. Bu askerî hâkimlerin olduğu yer de olsa, sivil hâkimlerin olduğu yer de olsa zaten bu olmaz olmaz, bundan yana problem yok, burada da zaten tereddüt yok. Yürütmeden uzak olmak demek her hâl ve şartta yürütmenin yargı dışında kalması anlamına asla gelmez. HSYK yapılarında olduğu gibi, örneklerinde olduğu gibi oraya üye vermek, seçmek yasama organlarının, işte yürütmeye birlikte yürütebileceği bir faaliyettir. Aslanan hâkimlerin karar verirken, davaları görürken kendilerine emir ve talimat verilmemesidir, vicdani kanaatleri, hukuki ehliyetleri ve yeterliliklerini gözeterek dosya kapsamına göre karar vermeleridir ve bu kararları verirken de hiçbir baskı altında yani kadrolarından olma, işte görevinden edilme gibi tehlikelerden azat olarak karar vermeleridir, yaklaşım budur, dolayısıyla bu önemlidir.

Tabii, bütün bu tartışmaları biz başından beri şöyle değerlendiriyoruz. Aslında temel problem, Anayasa problemidir, çok açık ve Türkiye'de yaşanan bütün problemlerin temelinde artık delik deşik hâle gelen Anayasa vardır, darbe Anayasası vardır, vesayet organlarının ürettiği metinler vardır, biz bütüncül olarak bu meseleye sivil bir anayasa yapılmak şeklinde,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 26

milletin var ettiği, kısa, adil, özgürlükçü, hakkaniyete uyan bir sivil anayasa yapmak suretiyle son verilmesini doğru buluyoruz. Bu metin içerisinde de yargının tek başlık altında toplanmasını, askerî yargı, işte idari yargı gibi, adli yargı gibi ayrımların doğru olmadığını düşünüyoruz ve anayasal yapı içerisinde tek başlık altında bunun düzenlenmesini başından beri söylüyoruz, doğru olan budur ancak seksiyonlar hâlinde çalışabilir bu şeyler, tek başlık altında, bu ahvalde problemlerin büyük oranda çözüleceğini başından beri biliyoruz. Bu sebeple de bizim yaklaşımımız inşallah yeni süreçlerde demin bahsettiğim özelliklere, vasıflara sahip bir Anayasa'nın bütün bu problemleri çözeceğini ve sıkıntıların aşılabileceğini biliyoruz. Ancak şunu da görmek lazım: İyi kanunlar kötü uygulayıcılar elinde kötü kanun, kötü kanunlar iyi uygulayıcıların elinde iyi kanun olur, dolayısıyla da hem doğru mekanizmaları kurmak hem de doğru insanlar eliyle bu işi yürütmek gerekir. Müzakereler sırasında Ömer Ağabey mi söylemişti, bilmiyorum, hatırlamıyorum ama mecellede muhteşem bir hâkim tarifi var. Bu, -aslında kim söylemişti hatırlamıyorum- benim de önerdiğim bir şeydi, keşke imkân olsa bundan sonraki süreçlerde hâkimlik mesleğine alımlarla ilgili olarak mecelledeki o süzgeçten geçecek bir yaklaşımı ortaya koyabilsek.

BAŞKAN – Kriterleri.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Genelde de hukukçu yaklaşıma sahip olan ağabeylerimiz, arkadaşlarımızın bu konuda ittifak hâlinde olduğunu görüyoruz, biz ehliyet ve liyakat esasına göre iyi hukukçularla birlikte doğru mekanizmaların kurulmasını önemli buluyoruz, bunu da dediğim gibi yeni sivil bir anayasanın yapacağına olan inancımızı bir daha da ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Şuaycığım.

Turgut Bey, buyursunlar.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, teşekkür ediyorum ben de.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim, kurul yapısını Sayın Bakanım da belirtti. Kurul yapısının oluşması iyi olabilir diye düşünüyorum ben, gerçi muhalefet şerhimizde bunu kademeli olarak da belirttik yani üçlü kararnameyle atamalar yapılıyor, o hâliyle kalması mı yoksa bir kurulun oluşması ve kurulun eliyle, HSYK benzeri bir kurulun oluşmasıyla bu atamaların yapılması mı dersiniz tercihimiz kuruldur. Yani kurulun oluşmasında ben de yarar görüyorum, onu söyleyeyim yani bizler de yarar görüyoruz. Burada bütün mesele şu arkadaşlar: Sayın Bakanımız da belirtiyor, bizler de örnekler veriyoruz, bir siyasi tercih vardır burada, bu kurulun yapısının oluşmasını siyaseten işte Hükûmet, Bakanlık “Böyle oluşsun.” demiş. Oluşsun demiş de sorun şu, Bakan diyor ki: “Çek Cumhuriyeti’nde de işte bakan atıyor veya kurulun başkanı olabiliyor.” İşte Obama’dan bahsettik, efendim yüksek yargıçları atıyor, işte meclisler seçiyor. İyi de orada bir tane bakan çıkmıyor Sayın Bakanım yani çıkmıyor. Bundan bir hafta, on gün evvel şunu söylemiyor en yüksek yargı için: “Bu mahkeme, bize tuzak kuran sistemin ana unsurudur. Biz bu mahkemeye arkadaşlarımızı göndermeyiz.” demiyor. Şimdi, bunu derken de şunu da o arkadaşımız unutuyor, bir tanesi sizin Bakanlar Kurulundaki arkadaşınız bunu söyleyen, Sağlık Bakanı yani bu son Anayasa Mahkemesi 17 kişiden kuruluyor, sanıyorum 8’ini Abdullah Bey seçmişti, 1’ini Tayyip Bey geldikten sonra seçmişti, 3’ünü biz seçtik Meclis olarak, öyle hatırlıyorum yani 2 Sayıştaydan, 1 Barolar Birliğinin önerdiği 3 kişiden, 3 tanesini Parlamento olarak seçtik diye hatırlıyorum. Yani kaç oldu? Zaten 12-13 oldu, şimdi böyle bir seçim var ama bir yürütmenin temsilcisi çıkıyor, diyor ki: “Ben bu mahkemeye güvenmiyorum, tuzak kuruyorlar bize, bir sistem var, işte paralel yapı neyse, bunların ana unsuru onlardır.” Şimdi, siz bunu söylerseniz bu yargıya işte efendim, bakanlar da müdahale etsin, başkanlık etsin, o seçsin, bu seçsin, bunları yani Türkiye’de biz çok konuşuruz. Herkes bir defa ne söyleyeceğini bilecek, konuştuğumuz makam Anayasa Mahkemesi, nasıl gelecekleri belli ama dilin kemiği yok, atıp tutuyor ve bunu da sıradan bir vatandaş söylemiyor, bir bakan söylüyor. Öncelikle bunu mutlaka bir kenara koyalım yani yaşadığımız süreci daha dün, iki gün evvel oylamalar yaptık. Biz, Adalet Komisyonundayız yani her şeyi biliyoruz, bir yıldır, geçen yıl ocak ayından bu yana kadar hangi yasalarda hangi değişiklikleri yapmak için kaç tane değişiklik teklifi geldi, tasarı olarak değil de teklif olarak geldi, neler yaptık, yaptığımızı altı ay sonra tekrar değiştirmediniz mi yani burada getirdiniz makul şüpheler, efendim işte dosyaların incelenmesinin önünün açılması, kapatılması yani böyle bir siyasi yaklaşım olunca Türkiye’de artık olağanüstü bir dönemden geçiyoruz herhâlde, belki de daha sonra “İşte bu tehlikeyi bertaraf ettik, bundan sonra yapmayacağız, işte biz de yargı bağımsızlığına saygılı olacağız, hâkimlerin tarafsızlığına saygılı olacağız, o yapıyı bozmayacağız.” mı diyacaksınız bundan sonra bilmiyorum da neyse seçimler de geliyor, az kaldı. Bu çekincelerin her biri tabii buraya da yansıyor Sayın Bakanım.

Şimdi, burada -Sayın Murat Bey de belirtti- yani maddeye baktığımızda çok güzel, zaten yani bu 32’nci maddedeki değişiklikte (4)’üncü fıkraya bakıyorum, diyorsunuz ki: “Askerî Hâkimler Kurulu kanunlarla verilen görevleri yerine getirirken, yetkilerini kullanırken bağımsızdır.” Çok güzel. Gerek var mı? Yok bence de ama sonrası çok ilginç. “Hiçbir organ, makam, merci veya kişi kurula emir ve talimat veremez.” Şimdi, öyle bir kurul oluşturunuz ki, diyorsunuz ki “Zaten kurulun emir komutası bende.”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 27

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Değil.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Öyle Sayın Bakanım, öyle.

“Emir komuta bende yani benden başkası zaten veremez, ben vereceğim zaten talimatı.” Yani kurulun yapısı bunu gerektiriyor yani böyle bir şeyi herkes okuyor. Şimdi, bunu buraya yazıyoruz “Kimse emir, talimat veremez.” Kurul nasıl seçilmiş, nasıl oluşmuş, bir güvence hâlinde seçilmemiş ki. Kurulu siz belirliyorsunuz, işte siz atıyorsunuz, sizinle beraber çalışıyorlar, tamamen size bağlılar, zaten gerekli emir ve talimatı siz vereceksiniz yani. Şimdi, böyle bir yapı gerçekten ileride çok tartışmaya bence meydan verecektir, şimdi işte efendim, bir şey olmaz, askerî yargı, ses çıkmaz.

Geçen gün ben size bir soru sordum, siz de çok iyi niyetle gerçekten çok güzel bir yanıt verdiniz Genel Kurulda çünkü bana mesajlar geliyordu, dedim ki: Güneydoğuda, askerî lojmanlarda, emniyetin lojmanlarında vatandaşlarımız çok büyük sıkıntı yaşıyor. Sürekli silah atışı -hem de efendim, o uzun namlulu olan silahlar da geçmişti, doçka mı deniyor- ağır silahlarla ateş ediliyor, evlerimizin duvarlarında sayısız kurşun izi var... Hâlâ, fotoğraflar burada Sayın Bakanım, göstereyim. İnsanlar diyorlar ki: “Biz bunu anlatamıyoruz, kimseye söyleyemiyoruz, şikâyet ettiğimiz zaman komutan çağırıyor eşimi: “Ya, siz neye şikâyet ettiniz kardeşim yani ne oldu?” Duvarlarda bir sürü kurşun izi var, yerde sürünerek geziyor insanlar, mutfığa giderken, odalara giderken, dışarıdan ateş edilirse “Aman, başımıza bir şey gelmesin.” diye. Şimdi, şikâyet de edemiyorlar, anlatamıyorlar da dertlerini o disiplin nedeniyle, öyle talimat verilmiş “Yansımasın basına, efendim, medyaya yansımasın.” diye. Orası bizim toprağımız. Bıraktım ötesini yani güvenliği sağlayan bizim görevlilerimizin oturduğu lojmanlar, eşleri ve çocukları herkes can korkusu içerisinde çocuklarını memleketine gönderiyorlar, diyorlar ki: “Biz burada kalmayalım, ben tek başıma kalayım.” Şimdi, böyle bir ortamda siz de “Yaşadığımız sıkıntılar var, doğrudur. Orada kamu güvenliği devlet tarafından tam anlamıyla sağlanmış mıdır? Hayır, şu anda o eksikliklerimiz var.” dediniz, yani Mecliste ben bunu geçen gün yarım kalan yasa görüşmelerinde Adalet Bakanımızın yerine oradaydınız. Şimdi, benzeri bir olay da burada var yani burada şimdi askerî mahkemeler, hâkimler, savcılar yani ne konuşacaklar, ne anlatacaklar, yaşanan sıkıntıları ne kadar dile getirebilirler ki, getirmeleri mümkün değil. Böyle bir yapı eğer gerçekten burada bu şekilde kurul oluşacaksa, tamamen yürütmenin kontrolünde olacaksa o insanların konuşma şansı yok zaten. Az önce de söyledim yani Genelkurmayın da çekinceleri var yasayla ilgili olarak, iyi niyetle anlatmaya çalışıyorlar, önerilerinin bir kısmı kabul edilmiş, diğerleri, bir kısmı işte hâlâ askıda; siyaseten karar veriyorsunuz, buna da saygı duymak lazım. Yani siyasi bir organ yönetiyor “Bizim de yoğurt yiyişimiz bu, biz de böyle bir kurul istiyoruz.” diyebilirsiniz ama bunu belirttiğimiz anayasal ve yasal teminatlar altında yapmamız lazım, bu yapmadığınız takdirde şu olacak, bu konuları konuşmaya devam edeceğiz, çok örnek vereceğiz Avrupa’dan, işte siz de veriyorsunuz, bunu HSYK’nın yapısında da, oluşurken de böyle dediniz: “İşte Avrupa’da böyle, Amerika’da böyle, işte Kıta Avrupası, yok efendim, kuzeyde böyle, oralarda meclis, parlamento seçiyor, burada niye güvenmiyorsunuz?” Güveneceğiz de az önce dediğim nedenlerle Sayın Müezzinoğlu -benim hemşehrim- çıkıp o konuşmaları yapmayacak Anayasa Mahkemesine, böyle şeyler söylemeyecek yargıyla ilgili olarak ondan sonra yavaş yavaş güveneceğiz.

Bu yapı, nasıl değişir bilmiyorum, az önce söylediniz işte bir iki maddeyle ilgili olarak Genel Kurula kadar çalışalım, onlarda değişiklik yapabiliriz ama bu esas mekanizmayı bunu değiştirmeyi düşünüyor musunuz, düşünmüyor musunuz bilmiyoruz ama biz düşünün diyoruz. Bunu kurul hâlinde olsun, birlikte yapalım, yardımcı da olalım, önerimiz de var, bakın orada iki tane yüksek yargının temsilcileri var arka tarafta, Askerî Yargıtayın ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin temsilcileri orada yani bu kurulun yapısına onlar da katılabilir Sayın Bakanım. Başkanları da gelebilir ya da bir seçim usulü gelebilir ya da sizler belirlersiniz ama nihayetinde tarafsızlığından kuşku duyulmayacak ya da çok az duyulacak bir kurul yapısını oluşturmamız lazım. O kurul görevlerini yaparken de bu tartışmaları yaşatmaması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Turgut Bey, sağ olun.

Buyurun Değerli Hâkimim.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Başkanım, öncelikle ben şunu açıklamak istiyorum. Mevcut sistem içerisinde ve yapılan kanun tasarısı dolayısıyla oluşturulan sistemden dolayı bu kurulun aksayabileceği noktaları anlatmaya, arz etmeye çalışacağım.

BAŞKAN – Pardon, ben ondan evvel bir şey sorayım yani ben tabii, davet ettik ve konuşma mutlaka Komisyona bir seçenek sunacaksınız, bu kesin.

Merak ediyorum ben, idare kendi bütünlüğü içerisinde, iç müzakeresinde, iç diyalektikleri işte falanca komutanlık, falanca komutanlık falan gibi o müzakere sürecinde aslında orada konuşulması lazım çünkü üniter devlet ve idarenin bütünlüğü içerisinde... Ama ben dinleyeceğim komutanımı, ben de merak ediyorum çünkü bunu ben not olarak arz ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 28

Buyurun Hâkimim.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri; biz bu yöndeki görüşümüzü Genel Kurul kararı almak suretiyle Bakanlığa iletmıştik, Bakanlıkta da aynı şekilde Askerî Yargıtaydan ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden kurula üye katılımının yapılması, daha çok üye katılımının yapılmasını ifade etmiştik. Ancak şu aşamada baktığımız zaman kurulda Askerî Yargıtay başkan ve üyeleri, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerinden herhangi bir katılımın söz konusu olmadığını... Peki, Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üye ve başkanlarının katılımları neleri sağlayabilir diye baktığımız zaman Askerî Yargıtay üye ve başkanları, askerî yüksek mahkemelerimizdeki üye ve başkanlar sicil almamaktadır, atamaya tabi tutulamamaktadır, Millî Savunma Bakanlığıyla doğrudan bir ilişkisi de bulunmamaktadır. Dolayısıyla baktığımız zaman çerçeve maddenin 1’inci maddesinde getirilen sicil düzenlemesinde orada Sayın Bakanımız onunla ilgili çalışmaların yapılacağını söyledi, eğer Askerî Yargıtay dışında bir birinci sınıf hâkimin kurula seçilmesi hâlinde sicil bağlantısı devam edecektir. Bunun da ötesine gidelim, Millî Savunma Bakanlığının idari kadrolarında çalışan birinci sınıf askerî hâkimler Bakanla doğrudan disiplin amiri, sicil amiri kapsamında çalışacaktır. Dolayısıyla kendisinin sicil amiri olduğu bir kişiyle nasıl bir çalışma ortamı olacağını takdirlerinize arz ediyorum.

Atama konusunda çerçeve 4’üncü maddeyle üçlü kararnameden Millî Savunma Bakanımızın sadece kararıyla atanma imkânı getirildi. Dolayısıyla kurulda çalışıyorsunuz, Bakanın aksine bir oy kullandınız, peki ertesi günü Bakanın kararıyla o görevden alınmanız mümkün mü?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – İdari göreve gidebilirsiniz.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Aynen.

O görevden alınmanız mümkün mü?

BAŞKAN – Mümkün ağabey.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Mümkün. Bunun dışında disiplin ceza verme yetkisiyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi kararına baktığımız zaman “Evet, yürütme organı doğrudan karar vermesin, yürütme organının verdiği disiplin cezası uygun değildir.” denildi. Dolayısıyla, şimdi Millî Savunma Bakanının kendisinin disiplin amiri, sicil amiri, atama amiri olduğu bir kurul oluşturulması mümkün müdür? Mümkündür. Bu işte görünüşte bağımsızlığı zedeleyebilecek bir durum olduğu için Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üye ve başkanları bu durumda olmadıkları için onların kurula dâhil olması bu bağımsızlığı da bir nevi olarak sağlayacaktır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN - Hayır, dâhil değil, değil mi şu anda?

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Şu anda dâhil değil Başkanım.

BAŞKAN – Peki, bağdaşmazlıkla nasıl denkleştiriyorsunuz? Anayasal bir organsınız, yasayla kurulan organa nasıl üye olarak gireceksiniz?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Kurul olarak girmiyor ki, birinci sınıf hâkim olarak girmek istiyor yani.

BAŞKAN - Yok, yok, başka bir şey ya.

Şimdi, Anayasa’da tanımlı bir göreviniz var, Askerî Yargıtay üyesi ve Anayasa’da tarif edilen görevler dışında bağdaşmazlığı nasıl aşacaksınız?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Başkanım, Yargıtaydan HSYK’ya seçiyorsun ya.

BAŞKAN – Var o, 159’da var o.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Biraz önce kabul ettiniz Başkanım.

BAŞKAN – Anayasa’yı ben merak ediyorum yani şeyde 140’ı nasıl aşacaksınız?

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Başkanım, biraz önce atama maddesiyle ilgili formüle edildi.

BAŞKAN - Atama değil, kanun değil efendim, Anayasa’yı nasıl aşacağız? 140’da size Yargıtay üyeliği verilmiş ve size verilen üyeliğin dışında bir kamu görevi alamıyorsunuz, Anayasa’da, 159’da hüküm var açık. Peki, ben arz ettim.

Ömerciğim, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, değerli kamu görevlileri; en kritik madde bu, sanıyorum üzerinde durulması gereken maddelerden, ona kısaca bir şeyler değineceğim ama tabii yine de her ne kadar yasa ile bağlı kalınsa da deminden beri söylenen sözlere bakınca dans etmemek de mümkün değil Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Estağfurullah efendim.

Bilmiyorum, nükte bir siyasi sanattır, teşekkür ediyorum, kabulleniyorum.

Buyurun efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 29

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, tabii ki burada önemli olan nokta daha önceki orana bir kurulun kararına bırakmak olumlu gibi görünüyor başlangıçta ama şunu unutmamak lazım. Daha önce Bakanın yani idarenin bir biriminin tasarrufu söz konusuyken şimdi kurulda yer alan hâkimlerin de kararı söz konusu. Bunda en büyük tezat şudur: 453 üyeli küçük bir birlik, bu birlik içindeki atanan 4 kişi önemli kararlar verecektir ve insanlar birbirine düşecektir. Yani yapı içerisindeki insanlar bir süre sonra alınan kararlardan dolayı “Şunu korudun, bunu gözettin, buna haksız ceza verdin, geçmişte aynı lojmanda alt üst otururken fazla gürültü yapmıştı, bak hesabını gördüm.”e kadar giden bir mekanizma işleyecektir. Öte yandan, eğer burada kıdem, o meslek içerisindeki bir anlamdaki o hiyerarşik yapıyı göz ardı ederseniz daha kıdemsiz olan insanlara kıdemliler üzerinde bir süre sonra hükmetme yetkisini sağlamış olursunuz. Yani bu açıdan tabii ki insan şunu ister, Amerika’daki olgu var, elbette şu sözünüz de çok doğru: “Demokrasiyi içselleştiremezseniz hep geleceğe umutla bakmanın yollarını ararsınız.” Türkiye’de yeni bir dönem var şu anda uygulanan, demokrasiyi arayacağımıza, özgürlüğü arayacağımıza, bilimi, evrenselliği, çağdaşlığı arayacağımıza bizden olanı aramaya devam edersek bu sorunları çözemeyeceğiz ve daima da mutemet kamu görevlisi arayışı içindeyiz, güvenilir elaman arıyoruz, artık bu işin ehli olan insan aramıyoruz ülkede, başımızı belaya sokacak insanlar istemiyoruz çevremizde. Yani işte “Çek Cumhuriyeti’nde şu şekilde atama yapılıyor...” Ben İngiltere’den örnek vereyim, İngiltere’de bir karakol amiri telefon dinleme kararını veriyor ama bu kadar kısıtladığımız hâlde telefon dinlemelerini, yargıç kararına bağladığımız hâlde başımıza gelenleri hepimiz biliyoruz, önemli olan sorun, zihniyet sorunu. Önemli olan sorun, Anayasa’yı değiştirmekle de çözülecek bir sorun değildir yani bir metinden ibaret değildir sorunumuz, siyasi bir parti olarak bizim en büyük derdimiz tüzüktür, sıkıştığımız zaman “Tüzüğü değiştirelim.” deriz, mesele tüzük değildir yani.

Türkiye, bir düşünce devrimi yapmak zorundadır, herkesin bunu böyle düşünmesi lazım, eğer bu düşünce devrimini biz aşamazsak hiçbir yol bulamayız. Düne kadar bir iktidar partisi mevcut bir önceki anlayışı tasfiyenin yolunu ararken bir süre sonra o iktidar partisi kendi içindeki koalisyonun tasfiyesinin yolunu arar, öbürleri köşede bekler, tekrar onlar geldiğinde yeni koalisyonlarla yeni iktidar yolları aramaya başlarlar.

BAŞKAN – Neyse bir dönemlik milletvekilisiniz, beş altı olsaydı...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ama sizin suyunuz ısınmış Başkanım, bugün çok özel bir şey söylediniz, dedim gidiyor herhâlde diye.

BAŞKAN – Yok, yok canım, yok o değil. Yok, yok, farklı kanaatte olur diyorum.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) - Tabii, estağfurullah.

Sorunu belki şöyle çözebiliriz, tabii en azından bir kıdem esası getirilebilir bu sistem içerisinde.

BAŞKAN – Kriterler.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani bunun bir arayışı olabilir, madem hem asker hem yargıç söz konusudur, askerde de kıdem meselesi çoğu zaman etken bir unsurdur, en azından bu bağlamda bir şey yapılabilir. Seçim konusu, mesela en azından belli üyelerin seçimi konusunda bir ihtiyarı mekanizma yaratılabilir yani bunun yolu aranabilir. Bu bugün olacak değil, anladığım kadarıyla bu yasa hemen gelecek, Genel Kuruldan öyle ya da böyle geçecek gibi görünüyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var daha yani 15 Marta kadar falan zaman var.

BAŞKAN – Bakanımız işaret etti, zaten çalışıyoruz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani bilemiyorum, şey böyle görünüyor.

Son olarak şununla bağlayayım, şimdi üçlü kararname bu düzenlemede pekâlâ olabilirdi yani ne bileyim Sayın Millî Savunma Bakanı kişileri seçerdi, Başbakan bunları uygun gördü ve Sayın Cumhurbaşkanı da onaylardı ama Sayın Cumhurbaşkanının kapsam dışına çıkarıldığını gördüm bu düzenlemede, inşallah geri çevirmez, ne diyeyim, yasayı değişmesini...

BAŞKAN – Yok, şey etmez, bu cümleler fitneye açabilir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – “Bak, ben orada bekliyorum.” diyebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok sağ ol Ömer Bey.

Buyurun Hâkimim.

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM BİNBAŞI ERKAN AĞIN – Biz, sadece bu söylenenlere ek olarak Genelkurmay Başkanlığında kurulun yapısıyla ilgili daha önce öngörülen bir yapı vardı, bunu sizin takdirlerinize sunmak için söylüyorum. Millî Savunma Bakanımızın başkanlığında Askerî Yargıtay Başkanı ve AYİM Başkanı, ki bu iki üyenin tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda şüphe olmayacağını düşündük. TSK’nın ihtiyaçlarının kurulda bir şekilde gündeme getirilmesi için Genelkurmay Başkanlığından bir temsilci, Genelkurmay adli müşaviri olabilir veya başka bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 30

temsilcinin olması uygun olur diye düşünmüştük ve son olarak da yine Millî Savunma Bakanlığından Askerî Adalet İşleri Başkanının kurula üye olması düşünülmüştü, sadece bunu hani ayrı bir opsiyon olarak arz etmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Yani evet, tabii üye modeli.

Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, arkadaşlarımızın dediği gibi acaba bu yetki Cumhurbaşkanına verilse Başbakan yerine daha doğru olabilir mi? Bence de bu düşünülebilir, bu bir.

İkincisi: Az önce başkan: “Askerî Yargıtay üyelerinden bu kurula atama yapılabilir mi, yapılamaz mı?” deyince anayasal bir sıkıntı çıkabilir çünkü sivil yargıda Anayasa’da hüküm var, nasıl atanacağı, kimlerin nereye, ne şekilde atanacağına dair Yargıtay üyeleriyle ilgili ve Danıştay üyeleriyle ilgili hüküm var, kurulun yapısıyla ilgili, daha doğrusu kurulu düzenleyen hükümlerde var bu. Burada karşımıza şu çıkabilir mi acaba? Acaba bu da Anayasa’da yeri yoktur bu hâkimler kurulunun, Anayasa’da yeri olmayan bir şeyi buraya nasıl koyduk gibi bir şey çıkar mı karşımıza yani ben o konuda Sayın Başkanın demin söylediğine ek olarak burada bir tereddüt belki çıkabilir, onun için onu bir değerlendirmek lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Hâkimim.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Şimdi, söylediğiniz minvalde bağdaşmayla ilgili baktığınız zaman...

BAŞKAN – Bağdaşmazlığı kanunda gösterilen istisnalara dayanacaksınız ama değil, 156 farklı. O konuda benim anayasacılığımıza güvenin, tartışmayalım, mağlup olursunuz.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Ben konuşmuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Neyse kusura bakmayın ben biliyorum 140’ın ikinci cümlesini tekrarlayacaktı.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Hayır, Başkanım, ben öyle demeyecektim.

BAŞKAN - Buyurun, o zaman dinleyeyim, merak ediyorum.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK - Şimdi, Askerî Yargıtayı düzenleyen ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesini düzenleyen 156 ve 157’nci maddelerimize baktığımız zaman hiçbir görevlendirmenin yani görevle bağdaşmayacak hiçbir görevi almayacağına yönelik bir yasağın bulunmadığını görürüz. Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunun 159’uncu maddesindeki düzenleme ise çok özel bir düzenlemedir, eğer “Askerî Hâkimler Kurulu” diye Anayasa’da özel bir düzenleme olsaydı ben sizin dediğinize katılabilirdim, ancak baktığımız zaman böyle özel bir düzenleme bulunmadığı için Anayasa’ya aykırılık iddiasında ancak 140’ıncı maddeye gidebilirsiniz. 140’ıncı maddeye gittiğiniz zaman da orada kanunda belirtilen istisnalar dışı belirtilen resmî ve özel görevleri her türlü hâkim ve savcının alabileceği yazar. Dolayısıyla, bu genel uygulama Askerî Yargıtay üyeleri için de geçerli olur mu? Genel anlamda geçerli olur çünkü ayrı bir düzenleme yoksa Anayasa’da bununla ilgili düzenleme yapılabileceğini değerlendirir çünkü 156 ve 157’nci maddelerde bunu yasaklayan herhangi bir hüküm yok Başkanım ve biraz önce de çerçeve 4’üncü maddede kabul ettiğiniz üzere “Askerî Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, daire başkanlıklarına, üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askerî hâkimlerin atamaları Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Bunlar, muvafakatleri alınmak şartı ile başka bir göreve atanabilirler.” ifadesi de yer almıştır. Dolayısıyla burada bu varsa demek ki kanunla, düzenlemelerle özel ve resmî görevler de alınabiliyor anlamı da çıkar.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, anayasal yorum numerik anlamlar esas alınarak değil natüralist anlam ortaya konarak yapılabilir. Askerî Yargıtay sadece normatif değil, natüralist yaklaşım içerisinde ihdas ettiğiniz kurul Askerî Yargıtaya üye seçebiliyorsa natüralist felsefeye göre bağdaşmazlık yoktur denebilir, onun için Anayasa’nın tabiatında askerî üst yargıyla alt yargı arasında natüralist bir bağdaşmazlık öngörmüştür, kendinizi atayamayacak bir organa üye olarak intikal etmeniz anayasal sorundur.

Teşekkür ediyorum.

Evet, ben bu arada arkadaşlar, bu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluyla ilgili... Anayasa’nın natüralist yorumunun da mimarı Amerikan anayasal hukukudur ve Türkiye’de ilk defa Erdoğan Teziç tarafından ortaya konulmuştur ve Anayasa’nın bu yöndeki yorumu konusunda yayımlanmamış bir doktora tezini değerli üyemle paylaşmak isterim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 31

Şimdi, arkadaşlar, tabii, bir defa eğilim şu: Bu yargı alanında da Anayasa değiştirilmedikçe... Aslında, Anayasa seviyesinde bir mutabakat, bir konsensüs sağlanması hâlinde düzenleme kolay ama yasayla ihdas edilen organ Komisyon tümüyle böyle bir organın ihdasından yanadır ama yapısı, korelasyonları değişik şekilde düzenlenmelidir. Farklı görüşler var. Bir defa, bu, bilhassa Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluyla ilgili benim çok uzun çalışmalarım var. Türkiye’de iki tane doktora tezi var. Burak, CHP’de danışmanlık da yapmış, çok değerli bir tezi var. Ben arkadaşlarımla da bir ara bu tezi paylaşmıştım. Bir defa, bizim Anayasa’mızın 159’uncu maddesinde dünyanın hiçbir anayasasında yer almayan hurafe norm var, kesin. Bu kurulun bağımsız olması, bu kurula karşı güven duyulması, bu kurulun tarafsız olması güzel ama hâkimlerle ilgili ilkeyi (1)’inci fıkraya alması, sanıyorum Mümin Kavalalı’nın 1982 Anayasası’nın tanzimi sırasında ortaya atılan bir önermedir ve doğru bir önerme değildir. İster Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu diyelim, ister şu anda ihdas edilen askerî kurul diyelim, nasıl hâkimlik teminatı vereceksiniz ona, nakledilmek, vesaire gibi? Onun için, bu gereksiz bir analogi.

İlke şudur: Bu, gerçekten bir regülasyon organıdır, yönetim organıdır. Yönetişim organlarında yargısal alanda olunca mecburen ilkeler söz konusu. Burada bir defa çoğunluğun yargıdan oluşması lazım, seçilenlerin ama yetmez, kriterleri de geliştirmek lazım Sayın Bakanım. Yani, burada kıdem kriteri yetmez. Ben mesela Türk Yargıtayına doktor olmayanların nasıl seçildiğini, niye seçilmesi gerek ben şey edemiyorum. Yani, burada bilimsel yeterliliği ve liyakati esas alan kriterler, o bir güvencedir. Bakın, anayasa mahkemelerinin mimarı olan Avusturyalı Hans Kelsen... Atama, bizatihi tarafsızlığı ortadan kaldıran bir sebep değildir, önemli olan atanan kişinin birikimi, kültürü, etki alanı... Hatta, ben bir makalemden “Hiç kimse hiç kimsenin ahırında bağlı yılar hayvanı değildir.” demişimdir makalemden, atıftı. Burada atama yılar hayvanı yani talimat vermek, bana yabancı geliyor. Buradaki mesele şu: Tam bağımlılık olmaz zaten...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yular mı yılar mı? Yular olarak...

BAŞKAN – İkisi de olur efendim, ikisi de var.

Buradaki mesele şu arkadaşlar: Buradaki bütün mesele kültürel, zihni –Ömer Bey söyledi- ve liyakat bağımsızlığını elde edebilenizdir. Ha, burada da yasa koyucunun veya anayasa koyucunun asgari kriterleri belirlemesi lazım. Bu noktadan geliştirilmeye değer diyorum. Sonra, bakın, krizler bir yapının tabiatından kaynaklanan reaksiyonlardır, bir sağlık işaretidir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, anlamak için zorlanıyorum, yemek saati de geldi. Krizler bir yapının...

BAŞKAN – Tabiatından kaynaklanan reaksiyonlardır. Bunu tabii hukuk felsefesini biraz derince şey yapmak...

Arkadaşlar, burada, şimdi bakın, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, modelleme doğruydı. Anayasa Mahkememiz, bir, seçilen bilim adamlarını Anayasa’ya aykırı gördü -hâlbuki öyle bir Anayasa normu yok yani kurucu iktidar yetkisini denetleyemezsiniz- iki, tek oyu aykırı gördü. Bakın, Tarhan Erdem çok güzel bir makale yazdı, ben son makalemden de buna uzunca değindim yani bireysel başvuru incelemelerinde somut norm denetimiyle ilgili makalemden de değindim ve bugün o karar gerçekten Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu krizine yol açmıştır. Çoğulculuğa önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bir bilim adamı konulabilir, savunma mesleğinden aynen. Anayasada yazdık onu, işte yetkin organ başkanlar kurulu demiştik galiba, bir avukat, askerî alanda çalışmış avukat öngörülebilir. Bunlar tabii siyasanın yani tasarı iradesini oluşturan merkezin, dinamiğin bu konuda bir tercih yapması lazım. Bizim bu konuda düzenleme yapmamız hukuken mümkün ama belli yapı içerisinde konsensüs olmadıktan sonra bir tercihte bulunmamız mümkün değil.

Ben askerî yargının gerekliliğine kesinlikle, askerî ceza hukukunun, askerî yargının gerekliliğine kesinlikle inanıyorum ama sivil yapı içerisinde ihtiyaca cevap verecek bir modellemenin daha doğru olacağını düşünüyorum. Zaten partiler arası kurul da bu konuda ilga yoluyla normlarını üretti.

Evet, teşekkür ediyorum.

Bakanım, siz buyurun, ondan sonra da ben ara vereceğim Turgutçuğum. Bakanımızın daveti var aşağıda, ikramda bulunacaklar. Ben beş dakika bulunup Avrupa komisyonuyla ilgili bir çalışmamız var oraya geçeceğim.

Buyurun Bakanım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Muhterem Başkanım, biraz önce de söylemiştim, tekraren fayda olduğunu düşünüyorum. Siz de belirttiniz, aynen, idare tarafından atanması bağımsızlığa engel değildir. Hollanda’da, yargı konseyinin tüm üyelerini Adalet Bakanı altışar yıllık dönem için atar, üyeler aynı görev için yeniden atanabilirler. Demek ki bir bakanın atama yapmasında bir sıkıntı yok. Almanya’yı söyledim, bir daha söyleyeyim, hâkimlerim atanmasında federal ve eyalet adalet bakanlıkları yetkilidir. Çek’i söyledim. Danimarka: Konsey üyeleri adalet bakanınca dört yıl süre için atanır, hatta adalet bakanının konseyi ortadan kaldırma yetkisi de vardır. Adalet bakanı konseye talimat verme yetkisini de haizdir yani farklı ülkelerin ayrı bir talimatı olduğunu... Estonya: Adalet bakanı yüksek kurulun doğal üyesidir. Fransa: İşte bakın, bizim idare hukukunu örnek aldığımız devlet. Adalet bakanı konseyin doğal üyesidir. Hatta, konseyin başkanlığını cumhurbaşkanı, yardımcılığını adalet bakanı yapar. İngiltere’de sözleşmeli davalar için ayrı ayrı hâkim atanabildiği, Lordlar Kamarasının hâkim görevini gördüğünü biliyoruz. Yine birçok yerde hep senato tarafından, temsilciler meclisi tarafından,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 32

İspanya da dâhil olmak üzere, İsveç de dâhil olmak üzere, atandığını, İtalya'da yine 8 üyenin parlamento tarafından atandığını... Litvanya'da sadece adalet bakanı değil, hem adalet bakanı hem maliye bakanı hem de meclis başkanının temsilcisi de yüksek kurulun doğal üyesidir. Macaristan'da adalet bakanı doğal üyesidir, Polonya'da adalet bakanı doğal üyesidir. Belki bunları çoğaltabiliriz ama Sayın Başkanım, muhterem üyeler, ben bu yasayla Millî Savunma Bakanlığına ilave hiçbir yetki almadım. Arz edeyim, mevcut Askerî Hâkimler Kanunu: Askerî hâkim ve savcı olmak için genel şartlar ve kaynaklar konusunda Millî Savunma Bakanlığı tespit eder. Muvazzaf subaylar hakkında bunların nitelikleri, ne şekilde yapılacağı, seçilen hukuk fakültelerinde öğrenim sırasının hangi şartlara tabi olacağı Millî Savunma Bakanlığınca düzenlenir. Hâkimler Millî Savunma Bakanlığının yaptığı sınavla alınır. Sınav, adaylık öncesi eğitim, adaylığa kabul ve ayrılanların eksik kalan askerlik hizmetlerini tamamlamalarıyla ilgili usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığı tarafından düzenlenir. Adayların göreve bağlılık dereceleri ve niteliklerinin ne suretle denetleneceği, sicil işleri, nerede görevlendirileceği, adaylıkla ilgili hususlar Millî Savunma Bakanlığınca düzenlenir. Türk Silahlı Kuvvetlerinde hizmet ihtiyacı görülmeyenlerin, staj döneminin sonunda, Millî Savunma Bakanlığınca Silahlı Kuvvetlerden ilişkisi kesilir. Yine, sicil belgeleri ve sicil üstleri Millî Savunma Bakanlığınca düzenlenir. Mesleki sicil notu her yıl ağustos ayı başında Kuvvet Komutanlıkları Personel Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığınca Adalet İşleri Başkanlığına bildirilir. Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma Millî Savunma Bakanlığınca yapılır, mevcut kanunun 15'inci maddesi. Yer değiştirme esasları, asker hâkimlerin atanmaları Millî Savunma Bakanının önereceği üçlü kararnameyle olur. Özel atanma şartları Millî Savunma Bakanlığı tarafından yapılır o Askerî Adalet İşleri kadrolarına. Yine, müfettiş, Millî Savunma Bakanı tarafından görevlendirilir. Adalet müfettişleri Millî Savunma Bakanı tarafından görevlendirilir, Bakan tarafın istenilir, Bakan adına işlem yapılır yine görevden el çekirme de Bakan...

Dolayısıyla, efendim, bu kanunlarda her yerde Millî Savunma Bakanlığının yetkisi var, ben burada bu yetkimi tutuyorum 4 hâkimin olacağı bir kurula veriyorum. Ben ilave bir hak almıyorum, âdeta hak veriyorum demiyorum ama böyle sistemin daha uygun olacağını söylüyorum çok net şekilde. İki: Ben buraya alacağımı düşünürken de Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden 1 üye, Askerî Yargıtaydan 1 üye ve Genelkurmaydan da 1 üyenin olmasını isterim. Askerî yargının ağır aksak çalışmasından en çok zarar görecektir kim? Ben. Vatandaşın bütün şikâyetleri nereye gelir? Siyaset kurumuna gelir. Ben bu sistemi adalete uygun şekilde, herkesin gerçekten "Askerî yargı hakkıyla çalışıyor." diye olsa... Bakın, şüpheli ölümler ve askerde intihar edenlerin ailelerini ziyaret ettiler. En büyük şikâyetlerinden bir tanesi yargıya ilişkin olan şikâyetti. Yine bir kanun teklifimiz var aşağıda, Genel Kurulda, şüpheli ölümlerde, intihar durumlarında aile istemese dahi baro tarafından bir avukat görevlendirilmesi, ücretinin de Bakanlığımız tarafından ödenmesi, soruşturmanın her aşamasında katılması... Dolayısıyla da o sisteme güveni öncelikle ben tesis ederim çünkü vatandaşın şikâyeti bana geliyor, siyaset kurumuna geliyor. İki: Daha sistem kurulmadan sistemin aksayacağını söylemek herhâlde biraz kehanet olur diye düşünüyorum. Yurt dışındaki adalet bakanına, işte başkalarına tanınan yerlerde herhâlde burada, Türkiye'de Millî Savunma Bakanına "Ya, bu yaparsa iyi yapamaz." demesi yine bu da aynı, klasik, eski dönemden kalan bir alışkanlıktır diye düşünüyorum.

Muhterem Başkanım, hukuk yaşayan bir olgu. Çıkarırız, Turgut Bey de söyledi, bugün çıkardığınızı yarın değiştirebilirsiniz de. İşte bu, hukukun yaşayan bir canlı organizma olmasından dolayıdır, bu da doğaldır. Eğer bunu değiştirmeseydik işte o zaman elbise dar gelirse patlar. Dar elbiseyi kişinin üzerinde tutamazsın, dar elbisenin içerisine kişiyi sokamazsın. Mutlaka elbiseyi genişletmek lazım. Bu esnekliği vermesi hukukun yaşayan bir organizma olduğunun da açık göstergesidir. Ben hayırlı olacağını düşünüyorum.

Yine, biz, yasak olmadığı sürece, bir engelleme olmadığı sürece hem Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden hem Askerî Yargıtaydan buraya üye alacağımızı, başkan olur veya şey... Biz, yasayla bu görev verilirse yapılacağını düşünüyoruz, birinci sınıf hâkimdirler onlar da.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir de empati yapabilirsiniz Sayın Bakanım, yarın buraya başkaları da gelecek. Evet, ben sizin dürüstçe bir seçim yapacağınıza inanıyorum ama önemli olan nokta şu: Gelecekte ne olacak? Bugün bu ülke bir yığın sorunu yaşıyorsa işte bu kayırmacılıktan yaşıyor, bir gecede 160 tane HSYK başka türlü bir insan seçiyor, üç sene geçiyor başka bir HSYK 129 kişiyi seçiyor, sorun bu.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakanım, kaç askerî yargı, yüzde 4 mü? Yani sivil adli, idari yargıda 12 bin hâkim var...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ İSMET YILMAZ (Sivas) – Kayıtlı 456 tane.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 456 yani yüzde 4'ü gibi. Küçük bir kurul, ona tam bire bir benzemeyebilir diyor Sayın Bakan, ben onu anlıyorum. Yani, HSYK'nın yapısı biraz daha farklı, burası biraz daha farklı olabilir diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 33

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, tabii yeni yapı oluşturma nın avantajları var, riskleri var. Bir defa, küresel standartlarla ulusal standartları denkleştirmek lazım. İki, yapısal sorunlar ve bağdaşmazlıklar tabii süreç içerisinde daha net görülebiliyor. Onun için, yapı normları, kuruluş normları kuruluş aşamasında genç, yavru normlardır ve erken dönemde müdahale görebilirler, müdahale zarureti doğabilir. Yapbozun en fazla işlediği alanlardır. Bu işte doğal ama gerçek çözüm, bu alanda tek yargı fakat ihtisasları da içeride korumak. Anayasa'mız engel bu noktada. İçinde bulunduğumuz uzlaşma komisyonu belli bir mutabakata vardı, Anayasa içerisinde çözüm arıyoruz tabii.

Müzakereyi tamamladık, ilave önerge var mı arkadaşlar? Bir çalışma, Genel Kurul aşamasına kadar bir seçenek, normlar geliştirilirse Bakan da değerlendirir, o aşamada daha da mükemmelleştirme yapılabilir.

Ben ara vereceğim. Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde mevcut şekliyle, oy çokluğuyla ve karşı oyla kabul edilmiştir.

15.00'te tekrar toplanmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.15

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 34

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)
(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

MADDE 14- 357 sayılı Kanunun mülga 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Askerî Hâkimler Kurulunun görevleri:

MADDE 33- Askerî Hâkimler Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Millî Savunma Bakanlığının askerî mahkemelerin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Askerî hâkimlerle ilgili;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Yıllık ve mazeret izinleri dışındaki her türlü izinleri verme,

4) Birinci sınıfa ayırma ve birinci sınıf olma,

5) Disiplin cezası verme ve disiplin cezalarını sicilden silme,

6) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

c) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere askerî mahkemede görevli askerî hâkimlerin idari görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçu niteleme yetkisi hariç olmak üzere askerî savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.

d) Askerî hâkimlerin nöbet gün ve saatleri ile nöbet tutanların dinlenme haklarına ilişkin esasları belirlemek.

e) Mevcut askerî hâkim miktarının kadro ihtiyacını karşılamadığı hâllerde ihtiyacın yedek subaylar yoluyla karşılanması için Millî Savunma Bakanlığına teklifte bulunmak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 35

f) Görev alanına ilişkin yönetmelik ve genelgeleri çıkarmak.

g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

h) Savaş ve seferberlik halleri ile yurt dışında görevlendirilen birliklerle birlikte hareket edecek ve görev yapacak askerî ağır ceza mahkemeleri, askerî mahkemeler ve askerî savcılar ile bunların kararlarına bakacak itiraz mercilerini belirlemek.”

BAŞKAN – Evet, maddeyle ilgili söz isteyen?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, bu madde HSYK’daki görevlerin buraya aktarılması, o, farklı bir şey yok. Bir tek son fıkra, (h) fıkrası var. Şimdi, yalnız burada sabah konuşmalarında da belirttim yani HSYK’nın yaptığı görevler ve onun benzeri bir çalışma var. Fakat teftişle ilgili düzenlemeler, HSYK’da olan o yetki bu kurulda yok. Yani bu kurulun öyle bir yetkisi yok. Daha doğrusu bu Askerî Hâkimler Kuruluna öyle bir yetki verilmemiş. Yani tabii tamamen bakanın kontrolünde oluyor. Onun atayacağı idari kadrolar yapıyor o teftiş işlemlerini yani burada da böyle bir eksiklik var Sayın Başkanım. Yani bunun da burada zabıtlara geçmesi lazım. Şimdi, HSYK’nın görevlerini buraya eğer işte aktarıyoruz dersek bu kurulun o askerî mahkemelerde hâkimlerin teftişinde de en azından yetki sahibi olması gerekir diye düşünüyorum.

Bunu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 357 sayılı Kanunun mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Üyelik süresi, üyelikte boşalma ve üyeliğin sona ermesi:

MADDE 34- Başkan dışındaki Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Bu üyelerin;

a) Askerî hâkimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi veya emekli olması hallerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi hâlinde Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla,

üyeliği sona erer.

Kurul üyelerinin hizmet süreleri, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.”

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Nasıl diyor?

BAŞKAN – Hüküm giymesi, çekilmesi, istifa veya emekli olması, emekliliğinde kendiliğinden, bir de Kurul üyesi olabilme şartlarını kaybetmesi hâlinde Kurulun tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilebiliyor. Yani bu durum tespit ediliyor. Bunu epeydir tartıştık, bir yere varamadık aslında da.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Burada da bir şey söylemek lazım.

BAŞKAN – Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, bu Kurul bu yapıyla tabii oluşacaksa ben alt komisyonda da belirtmiştim, bu görev süresini dört yıl, işte tekrar seçilebilir, sakıncalı demiştim. Çünkü zaten bakana bağlı olan, onun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 36

tümüyle iradesiyle oluşacak bir kurulun tekrar seçilme şartını oraya koyduğunuzda o dört yıllık sürenin o kişiler adına işte kendi iradelerini yansıtabileceği bir çalışma şekli olamaz demiştik. Nihayetinde bir sonraki dönem, gerçi arkadaşlarımız, işte Murat Bey Albay, İhsan Albayım sanıyorum, onlar “Zaten bu Kurulda uzun süre görev yapmak için çok hevesli birinci sınıf hâkim yok alt komisyonda, bulamayız.” falan demişlerdi ama onu göreceğiz yani var mı, yok mu?

Bir kez seçilsinler demiştim yani bizim önerimiz. Süreyi biraz uzatabiliriz demiştik yani alt komisyonda olan arkadaşlarımızın dikkatine sunmak adına. Yani altı yıl olabilir, sekiz yıl çok olur belki, o çok uzun bir süre ya da dört yıl olsun, bir kere yapsın. Ama ikinci kez gerçekten şu sıkıntı olacaktır. Yani düşünelim, empati yapalım, o Kurulda Sayın Bakan işte önermiş birinci sınıf hâkimi, tekrar görev yapmak istiyor. Yani ikinci kez önermesi için kendisini haliyle yani bakanla çatışması mümkün değil görev yaparken, farklı bir şey düşünmesi mümkün değil Kurulla; atamalarda, diğer işte disiplin cezalarında, kaldırmada. Yani bu ciddi bir sakınca yaratacaktır diye düşünüyorum bu maddeyle ilgili olarak. Eğer arkadaşlarımız -gerçi Sayın Bakan yok, o da gitti- Genel Kurula kadar bu konuyu da en azından bir kayda alırlarsa, tek kez yapılsın, süresi gerekirse altı yıl olsun Başkanım. Böyle bir öneri getiriyoruz yani sözlü olarak.

BAŞKAN – Bunu bir not alalım, Genel Kurul safhasına kadar bir değerlendirelim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - O daha makul olacaktır. Yani en azından ben seçildim, bir daha zaten böyle bir görev yapma imkânım da yok. Bu görev süresi içerisinde tarafsızlık, bağımsızlık adına biraz daha rahat olabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, ben de katılıyorum. HSYK dört yıl mı?

BAŞKAN – Dört yıl, orada bir daha seçilme imkânı var.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama orada seçim var, bilmem ne var.

BAŞKAN – Arkadaşlar değerlendirecekler Genel Kurula kadar.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

16’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 357 sayılı Kanunun mülga 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çalışma usulleri:

MADDE 35- Askerî Hâkimler Kurulunun gündemi, Başkan tarafından belirlenir ve en az toplantı gününden üç gün önce üyelere bildirilir.

Gündemde değişiklik yapılması, Başkanın talebi üzerine Kurul kararıyla olur.

Kurulun sekreteryası, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülür. Bu amaçla Askeri Adalet İşleri Başkanlığı bünyesinde yeteri kadar personel görevlendirilir.

Kurul, her yıl Mayıs ve Aralık aylarının ilk haftası toplanır. Ancak, ihtiyaç hâlinde Başkanın daveti üzerine diğer zamanlarda da toplanabilir.

Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Başkan, en kıdemsizden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Disiplin işlemlerinde oyların dağılması hâlinde ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Kurul üyeleri;

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 37

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, bilirkişilik, avukatlık, hâkimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

d) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurul çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar. Bu nedenle oylarda eşitlik olması hâlinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Kurulda görüşülen işler tutanağa bağlanır ve tesis edilen işlemler bir kararla tespit edilir.

Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşıoyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi,

gösterilir.

Gerekçeli kararlar, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

Kurulun;

a) Askerî hâkimlerin özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,

b) Müracaatların sonuçları ise ilgisine,

tebliğ edilir.

Kurulun tüm kararlarına karşı yargı yolu açıktır.”

BAŞKAN – Kurul tam sayıyla mı toplanıyordu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Tam sayıyla katılıyor, salt çoğunlukla karar veriyor.

BAŞKAN – Peki, burada yedek üyelik yok bildiğim kadarıyla.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Yok.

BAŞKAN – Üyelerden birisi buna iştirak edemediği takdirde nasıl olacak, o zaman nasıl toplanacak?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 38

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Şimdi, tabii, kural olarak yılda zaten 2 defa toplanması öngörülüyor. Onun dışında, bakanın doğrudan isteği veya diğer üyelerin bakana talepte bulunmaları hâlinde toplantı çağrısı söz konusu olacak. Tabii, o şeyde yani toplanma talebi hangi ihtiyaçtan kaynaklanmışsa, o ihtiyaçta ivedilik varsa belki bir sıkıntı doğurabilir diye düşünülebilir ama yıl boyunca her an çağırma yetkisine sahip bakanın.

BAŞKAN – İşte, toplantıya katılamıyor üyelerden birisi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, kurulun tam sayıyla toplanacağına dair bir hüküm yok ki burada, ben görmedim. Salt çoğunlukla karar veriyorsa salt çoğunlukla da toplanır. Yani burada dördüncü fıkra diyor ki: “Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır.” Yani toplanma sayısı tamamı yani...

BAŞKAN – Hangisinin dördüncü fıkrası bu?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 16’ncı maddenin beşinci fıkrasında “Çalışma Usulleri” diyor ya... “Kurul üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır.” Şimdi “5 kişinin birden toplanmasına ilişkin kurul tam sayıyla toplanır.” diye ben burada bir hüküm görmedim. Salt çoğunlukla karar aldığına göre demek ki 3 kişi toplanıp 3 kişi de karar alabilir Sayın Başkanım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kurul kaç kişi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 5 kişi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kurulun yarısı iki buçuk, yarıdan bir fazlası 4 kişi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, neyse, o da bir tartışma konusu olur, doğru.

BAŞKAN – Şimdi, yarıdan bir fazlası olmuyor salt çoğunluk. Yarıdan bir fazla bazen bazı yerlerde o tabir kullanılıyor...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yarıdan bir fazla 5’in yarısı iki buçuktur. Koyduğunuz zaman üç buçuk olur.

BAŞKAN – O cezaevleri izleme kurullarında vardı.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Evet, hepsinde çıktı, birçok yerde.

Yani burada benim gördüğüm kadarıyla 3 kişiyle toplanabiliyor.

Sayın Başkan, burada şöyle bir sıkıntı var: Burada iki hususa değinmek lazım, o da kayıtlara geçsin.

Bir, Kurulun toplantıya çağırılmasıyla ilgili düzenleme; bir de, Kurulun gündeminin belirlenmesiyle ilgili düzenleme tamamen bakanın tekeline bırakılmış düzenlemedir. Yani 2 kere toplanıyor zaten, konuyor, Mayıs ve Aralık ama onun dışında bakan dilerse, işte sayın Albayımızın da belirttiği gibi, toplantıya çağırabiliyor. Diğer Kurul üyelerinin hem toplantıya çağırma hem de bakanın belirlediği gündeme ilave yapmada, değişiklik yapmada hiçbir yetkileri yok. Tamamen o noktada konu mankenliği yapıyor.

BAŞKAN – Şöyle, gündem değiştirme teklifi...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, bakandan gelirse...

Şimdi, burada da şu var: Bakan gündemi belirliyor, gündemde bir değişikliği bakan öneriyor, salt çoğunlukla kabul ediliyor. Ama şunu yapmak lazım: Salt çoğunlukla yine olağanüstü bir toplantı için bu Kurulun yetkili olması lazım. Yani 3 tane Kurul üyesi bu olağan toplantı günlerinin dışında da Kurulu toplantıya çağırabilmeliler ya da gündeme yeni bir madde ilave edeceklerse bakanın belirlediği gündeme yine salt çoğunlukla, işte “Bu kurul gündemine şu maddeler de girsin.” diyebilmeli bu insanlar. Yani tam bir askerî disiplin adı altında bir Kurul çalışması var. Kurulun komutanı Sayın Bakan, diğer arkadaşlar ast üst ilişkisi içinde görev yapıyorlar gibi. Yani bence bunu da not alın. Bilmiyorum, diğer 4 Kurul üyesi gündeme niye önermede bulunamıyor? “Ya, şunları da görüşelim.” diye gündemde 3 kişiyi öneriyorsa bence gündeme alınmalı veya toplantı gününü 3 kişi isteyebilir. Bu da biraz Kurulun bağımsızlığı veya işte çalışma usulleriyle ilgili...

BAŞKAN – O da biraz sistemi zorlar üyelerin Kurulu toplantıya çağırması.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama bunlar eşit değil mi şimdi? 5 tane Kurul üyesi eşit haklara, eşit oya sahipler. Yani 3 kişi de gündeme bir şey ilave etsin Sayın Başkan. İlla da bakan önerecek yani.

BAŞKAN – Yok, ilave edebilir, ona engel yok da ama toplantı...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olmuyor, olmuyor, bakan yapabiliyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bak diyor burada: “Gündemde değişiklik yapılması, Başkanın talebi üzerine Kurul kararıyla olur.” diyor. Başkan talep etmezse gündeme yeni ilave yapamıyosun.

BAŞKAN – Sayın Başkan, bak, orada eğer Kurul kabul etmezse demek kiK da orada bir işe yarıyor yani.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O zaman daha önce ilan edilen gündem, onu görüşecekler demektir. Şimdi, askerî mahkeme adı üzerinde anladım askerî mahkeme de bu kadar da askerî disiplin olmaz ki Kurulda. Hani Müjdat Gezen’in bir filmi vardı Bekçi, ikide bir şunu söylüyordu: “Almışım amirlerimden sıkı kurs, disiplin.” Sürekli kuralları uyguluyor, geleni

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 39

gideni içeri sokmuyor. “Ben bir tek onu bilirim. Sıkı disiplin almışım, sıkı kurs almışım.” diyor. Belki izleyenler vardır yani filmi, biraz da ona benzemiş.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Efendim, şimdi zaten burada sonuçta gündemi de Kurul belirleyeceği için yani eğer bakanın Kurul üyelerinden herhangi bir tanesinin gündem teklifini kabul etmediği takdirde bakanın getireceği talep de Kurulda tartışılacaktır. Yani bu karşılıklı görüşmeyle çözülebilecek bir sorun.

BAŞKAN - 17’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 357 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Askerî hâkimler ve askerî savcılar, duruşma hâkimliği ve savcılık görevlerini yaparlarken eşiti adliye hâkimlerinin ve savcılarının özel kıyafetini taşırlar. Askerî hâkimlere Millî Savunma Bakanlığınca yapılacak mesleki kıyafet, kitap ve bilgisayar yardımı hakkında 2802 sayılı Kanunun 112 nci maddesi hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 357 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“F) Genelkurmay Başkanlığınca gösterilen lüzum üzerine Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek yurt dışı sürekli görev yerlerindeki kadrolar,

G) Uluslararası mahkeme veya kuruluşların kadroları.”

BAŞKAN – Yurt dışı görevler neler var albayım burada?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Burada Sayın Başkanım, mesela, Afganistan’a kolordu düzeyinde veya işte biraz daha küçük birlik düzeyinde birlik gönderiliyor. Burada askerî hâkim görevlendirmesine veya istihdamına ihtiyaç duyuluyor ya da Balkan ülkelerinin bir kısmını ilgilendiren bir birliğimiz var. Bu birlik zaman zaman başka ülkelere gidiyor. Orada da askerî hâkim görevlendirmesine ihtiyaç duyuluyor.

Bir diğer yandan Adalet Bakanlığının mesela Avrupa’da, Strasbourg’ta veya işte Brüksel’de, uluslararası mahkemelerin bulunduğu yerlerde hâkim bulunduruyorlar. Özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de Millî Savunma Bakanlığının birçok idari işlemi görüşülüyor. Burada bizim askerî hâkimlere de zaman zaman ihtiyaç duyuluyor. Bunların buralarda görevlendirilmelerinin şu anda yasal bir dayanağı yok.

BAŞKAN – Şu anda var mı orada görevlendirilen?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Var. Afganistan’da mesela var. Zaman zaman Kosova’ya, Bosna’ya gönderildi. Hatta “SEEBRIG” denen bizim birkaç Balkan ülkesini ilgilendiren bir birlik var...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Pardon, bir şey soracağım. Orada askerî bir suç işlendi, Afganistan’da. Yargılama nerede oluyor? Orada mı, Türkiye’de mi oluyor?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Türkiye’de oluyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – “Hâkim gönderiyoruz.” dedi de o bakımdan, acaba orada mı...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Orada disiplin suçu işlemişse orada yargılanıyor. Ancak daha doğrusu artık disiplin mahkemesi de kalktığı için disiplin subayı veya disiplin kurulu orada ceza veriyor. Fakat askerî mahkemenin yetki alanına giren bir suç olursa, o takdirde Türkiye’de.

BAŞKAN – Peki, şöyle bir şey olur mu: Bir askerî hâkim, savcı, fark etmez, orada bir olay olduysa onun soruşturmasını oraya gidip yapabilir değil mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Şimdi, tabii, hâkimin atanması esas yani görevlendirme...

BAŞKAN – Yani mahkeme burada ama yani savcı oraya gidip orada soruşturma yapacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 40

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Evet, eğer askerî suça ilişkin bir şeyse savcı gidip soruşturmasını yapıp geliyor. Disiplin suçuydu da disiplin subayı gerekiyorsa gidiyor.

BAŞKAN – Yani orada gerekli olduğu anlaşıyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Özellikle daimî görevler için. Genelkurmay Başkanlığında bu konuda yetkin arkadaşlar da var, detaylı bilgi için...

BAŞKAN – Buyurun.

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM BİNBAŞI ERKAN AĞIN – Ben o konunun dışında kuvvet komutanlıklarında adli müşavirlik kurulması konusu daha önce alt komisyonda da gündeme gelmişti. Şu an itibarıyla Kara Kuvvetleri, Deniz, Hava Kuvvetlerinde adli müşavirliklerimiz var Sahil Güvenlik dâhil. Yeni yapılanmada mahkemelerin olduğu yerde adli müşavirlik kuruluyor, diğer yerlerde kurulamıyor. Ankara’da bir tane askerî mahkeme olacak. Genelkurmay Başkanlığı adli müşavirliği olacak ama kuvvetlerin adli müşavirlikleri olamayacak. Bu nedenle, bir önerge verilmesi konusu gündeme gelmişti alt komisyonda. Onu hatırlatmak için söz aldım.

BAŞKAN – Var mı? Onu bir gönderin.

40’da varmış.

Buyurun.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Başkanım, sayın vekilimin de ve sizin de sorduğunuz soruşturma ile ilgili olarak, evet, bir ölüm olayıyla ilgili bir anekdot anlatmak için söylüyorum, olmuş bir olay. Bir ölüm olayı Kosova’da yaşanmıştır. Buna ilişkin soruşturmaya Kara Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Savcılığından bir savcımız gitmiştir. Orada fiilen, bizzat Kosova’da soruşturmasını yapmıştır bulunduğu mahalde...

BAŞKAN – Bu tam oraya uygun bir hüküm, resmen artık burada kanun gereği görevlendirildi.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Evet, orada soruşturmayı bizzat yapıp, yürütülüp ama yargılaması daha sonra Kara Kuvvetleri Askerî Mahkemesinde yürütülmüş, yapılmıştır.

BAŞKAN – Evet, bu daha ziyade de o şekilde kullanılacak bir hükme benziyor bu.

Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 357 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Millî Savunma Bakanı, askerî mahkemelerde ve askerî başsavcılıklarda görevli askerî hâkimlere asıl görevlerine ek olarak ve üç ayı geçmemek üzere; izin, hastalık veya diğer sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki veya başka bir yargı çevresindeki aynı nevi hizmete ait kadro görevini yapmak için geçici yetki verebilir.”

BAŞKAN – Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan 1/1008 Esas Numaralı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 19 uncu maddesi ile değiştirilen 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 40 ıncı maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün

Karaman

"Herhangi bir nedenle, görevine gelemeyen askeri hakimlerin yerine, bu askeri hakim görevine başlayana veya Bakan tarafından geçici yetkilendirme yapılana kadar, o yerdeki askeri hakimler arasından, aynı yerdeki en kıdemli askerî ağır ceza mahkemesi başkanı tarafından görevlendirme yapılır."

Gerekçe:

Önerge ile; 2802 sayılı Kanunun 115 inci maddesi paralelinde, herhangi bir nedenle görevine gelemeyen askeri hakimlerin yerine, en kıdemli askeri ağır ceza mahkemesi başkanınca geçici görevlendirme yapılabilmesi amaçlanmıştır.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, baştan beri Kurulun daha işlevsel hâkim teminatı, yargı bağımsızlığına uygun çalışması üzerinde duruyoruz ama bu maddede de bunun bir istisnası var yani yetkilendirme, bildiğimiz yetkilendirmeyi yine Sayın Bakan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 41

yapıyor. Bunu Kurula vermek daha doğru değil mi? Yani Kurulda olsa bu yetki konusu Kurul daha işlevsel olur diye düşünüyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, şimdi bu maddeyi biz alt komisyonda da konuşmuştuk biraz. Yani tabii ki Kurulda olması lazım baktığımız zaman fakat arkadaşlarımızın dile getirdiği buradaki sakınca şuydu: Yani Kurul yılda 2 kere toplanıyor, mayısta, aralıkta, dolayısıyla olağanüstü toplanması lazım. E Kurula verilirse zor olur gibi bir gerekçe gelmişti. Aslında, baktığımız zaman bir mantığı var yani o açıdan. İşte, olağanüstü toplanması lazım böyle bir tür acil yetkilendirmelerde. Sanıyorum onu halletmek üzere böyle bir yetki verilmiş. Önerge onu ne yapmış? En kıdemli ağır ceza mahkemesi başkanına...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Tam dinleyemedim önergeyi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bakandan alıyor yetkiyi, ağır ceza mahkemesi...

BAŞKAN – Adalet Komisyonuna verilen yetki gibi bir şey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Gerçi bakandan almıyor, bakan gene yapacak da bakan yapana kadar, zannediyorum...

BAŞKAN – Adli yargıdakine benzer bir durum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Adli yargıdaki Adalet Komisyonu başkanlıklarının yaptığı yetkilendirme gibi bir şey. Kurul biraz işte toplanma takvimi çok dar yani orada bir sıkıntı var.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 357 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askerî hâkimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenir.”

BAŞKAN – Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan 1/1008 Esas Numaralı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 20 nci maddesi ile 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununa eklenen Geçici 13 üncü maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün

Karaman

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce görevde olan Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığına mensup askeri hâkimler, sıralı hizmet garnizonları hariç bu Kanundan önceki atama mevzuatında belirtilen kuvvet garnizonlarına atanabilirler. Sıralı hizmet garnizonlarına atamada bunların, mazeretleri dışında sıralı hizmet garnizonunda en az görev yapmış aynı nasıplı Kara Kuvvetleri Komutanlığına mensup askeri hâkimler kadar görev yaptıkları kabul edilir. Ayrıca, daha önce görev yaptıkları sıralı hizmet garnizonları da atamalarında dikkate alınır. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir."

Gerekçe:

Önerge ile, halen görevde olan Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığına mensup askeri hâkimlerin atamalarının ne şekilde yapılacağı düzenlenmektedir.

BAŞKAN – Dediğimiz yönetmeliği kim çıkaracak, kurul mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Sayın Başkanım, bu geçici maddeye neden ihtiyaç duyuldu, müsaade ederseniz çok kısa onu arz edeyim.

Mevcut uygulamada Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı bünyesindeki askeri hâkimlerin görev bölgelerinin statüleri birbirinden farklı. Deniz Kuvvetleri Komutanlığının çok sınırlı, en doğuda olanı Ankara. Hava Kuvvetlerinde de sadece bizim 4'üncü ve 5'inci bölge olarak nitelendirdiğimiz bölgelerden Diyarbakır var. Şimdi, bu kanun çıktığı takdirde Deniz Kuvvetleri ve Hava Kuvvetleri Komutanlığındaki askeri hâkimlerin mağdur olabilecekleri yönünde bir endişeleri var, haklı endişeleri var. Bu mağduriyetin önlenmesi amacıyla şöyle bir kriter

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 42

getiriyoruz: 4'üncü ve 5'inci bölge olarak belirlenmiş olan ve Deniz Kuvvetleri askerî hâkimlerini hiç ilgilendirmeyen bölgelerde de bu kanunun çıktığı tarihten sonra askerî hâkimliğe kabul edilenler de dâhil edilecek. Düzeltiyorum: 4'üncü ve 5'inci bölgelere tüm Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı askerî mahkemesinde görevli hâkimler de gidebilecek ancak 2 ve 3'üncü bölgelere, ara bölgeler dediğimiz bölgelere de gitmeleri yolu açıldığı takdirde büyük bir mağduriyet yaşayacakları yönünde bir tespitimiz oldu. Bu mağduriyetin giderilebilmesi amacıyla hâlen, şu anda Deniz ve Hava Kuvvetleri askerî hâkimlerinin 2 ve 3'üncü bölgelerine gitmelerine engel olucu mahiyette bir fıkra ilave edildi ama şarka yani 4 ve 5'inci bölgeye gidecekler. Fakat, onlar da tabii, düzenlenecek yönetmelikte...

BAŞKAN – Yönetmeliği kim çıkaracak?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Yönetmeliği Bakanlık çıkaracak. Sayın Başkanım, tabii, yönetmelik çıkarılırken yeniden kuvvetlerin atama şubelerinin...

BAŞKAN – Hayır, şunu demek istiyorum: Şimdi, “yönetmelikte düzenlenir” diyor da yönetmeliği kimin çıkaracağına dair bu kanunun başka bir yerinde de hüküm yoksa yani burada en azından diyelim ki: “Buna ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Yönetmeliği kimin çıkaracağını da burada yazalım.” diyor Sayın Başkan.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – 16'ncı maddede kurul tarafından çıkarılacağını zaten hükme bağlıyoruz. Kurulun görevleri sayılırken alanıyla ilgili mevzuatı çıkaracağına ilişkin hüküm de var, çerçeve 14'üncü maddenin (f) fıkrası: “Görev alanına ilişkin yönetmelik ve genelgeleri çıkarmak.”

BAŞKAN – Tamam, o zaman buraya yazmamıza gerek yok artık. Geçici hüküm de olsa bununla ilgili yönetmeliği kurul çıkaracak.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Bu yönetmelik çıkarılırken de mutlaka bizim...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tabii ki burada şöyle bir sakınca olmuyor mu? Yani onu bir tarafa atarsak onu düşünmeye çalışıyoruz. Genelde şark hizmetine diğer kamu görevlerinde giderken insanlar belli bir yaşta gidiyorlar, daha böyle evliliğin başları, genç, çocuklar küçük falan, genelde öyle oluyor. Şimdi, birinci sınıf, böyle on beş yirmi yıllık bir askerî hâkimin oraya gitmesi, çocuk lisede okuyor falan, nasıl yapacak o işi yani?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Sayın Vekilim, şu anda bu 4'üncü ve 5'inci bölgede görev yapan bizim Kara Kuvvetleri mensubu askerî hâkim arkadaşlar var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Albay rütbesinde var mı?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Evet, Van'da var, Şırnak'ta var, Diyarbakır'da var, Erzurum, Erzincan...

BAŞKAN – Genelde 2 defa gidiyorlar, bir başında, bir sona doğru.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani şöyle: Yüzbaşı, binbaşıyken gitsin de ama albay olmuş, gidiyor oraya, genelde çocuklar okul çağında, öğrenim çağında, okul problemleri oluyor, o anlamda dedim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Şöyle arz edeyim: Genelde zaten 4'üncü ve 5'inci bölgelere atamalar yapılırken bu kriterler dikkate alınıyor ve mağduriyeti minimum düzeye indirebilmek için çaba sarf ediliyor. Yönetmelikte de bu detaylı bir şekilde çalışılacak.

BAŞKAN – Peki.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 357 sayılı Kanunun;

a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "askeri hakim yardımcılığı veya askeri savcı yardımcılığı görevlerinden" ibaresi "Askerî Hâkimler Kurulu tarafından askeri hâkim kadrolarından" ve ikinci fıkrasında yer alan "veya askeri savcı yardımcılıkları görevlerine" ibaresi "kadrolarına",

b) Ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Milli Savunma Bakanlığınca" ibaresi "Askerî Hâkimler Kurulunca" ve ikinci fıkrasında yer alan "Milli Savunma Bakanlığı" ibaresi "Askerî Hâkimler Kurulu",

c) Ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "teşkilatında görevli bulundukları komutanlığa" ibaresi "Askerî Hâkimler Kuruluna",

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 43

şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
22'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22-357 sayılı Kanunun;

a) Birinci Kısımında yer alan "Üçüncü Bölüm Adaylık ve Yardımcılık" ibaresi ve 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile yardımcıları" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) 11 inci, 22 nci ve 26 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun Birinci Kısım başlığı "Askerî suçlar ve cezalar" şeklinde ve 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Askerî suçlar ve cezalar hakkında genel hükümler:

MADDE 1- Bu Kanunda özel bir düzenleme bulunmadığı takdirde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun genel hükümleri, askerî suçlar ve cezalar hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun uygulanmasında;

A) Askerî suç: Bu Kanun kapsamında yer alan suçları,

B) Sırf askerî suç: Bu Kanunda tanımlanan ve ancak askerî şahıslar tarafından fail sıfatıyla işlenebilen suçları,

ifade eder."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 1632 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 3- Askerî şahıslar; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askerî öğrenci, askerî hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş hâlinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanlardır."

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – 115'inci maddeye atıfta bulunularak buradaki yükümlülüklerle sınırlı olmak kaydıyla sivil personel de askerî personel addediliyor. Bu 115'teki yükümlülük nedir, onu bir açıklayabilir miyiz?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Sayın Bakanım, TSK İç Hizmet Kanunu'nun 115'inci maddesinde bizim sırf askerî suç olarak nitelendirdiğimiz emre itaatsizlikte ısrar, üste fiilen taarruz, üste hakaret, üstü tehdit suçlarına sebebiyet verecek eylemlerinden dolayı yani mutlak itaati gerektiren görevlerinden kaynaklanan suçlarda sivil şahısları da biz asker olarak değerlendiriyorduk, kabul ediyorduk İç Hizmet Kanunu'nun bu maddesi uyarınca, bu tarifteki atıf nedeniyle ve sivil şahısları da bu suçlardan dolayı, sırf askerî suç işledikleri gerekçesiyle yargılıyorduk. Şimdi sadece seferberlik ve savaş hâliyle sınırlı olmak kaydıyla yine bu şeyi muhafaza ediyoruz.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani, şimdi, sivil memur emre itaatsizlik suçunda bulunsun bu askerî suç...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Seferberlik ve savaş hâlinde.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şimdi böyle bir durum yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 44

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL –Şimdi böyle bir durum yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Adli mi normal mi, onu öğrenmek istiyorum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Normal, şu anda herhangi bir askerî mahkemede yargılanmaları söz konusu değil.

BAŞKAN – 24’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. 25’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 1632 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ceza ve güvenlik tedbirleri ile tutuklama kararlarının infaz şekli:

MADDE 39- Askerî şahıslar hakkında askerî ve adli yargı mahkemeleri tarafından hükmolunan hapis cezaları, bu sıfatlarını korudukları sürece askerî cezaevlerinde infaz edilir.

Ancak yükümlü erbaş ve erler hakkında;

A) Asker edilmeden önce işledikleri suçlardan verilen hapis cezaları,

B) Asker edildikten sonra işledikleri suçlardan verilen bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezaları,

Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında çektirilir. Koşullu salıverilen veya tahliye edilen yükümlüler, geri kalan askerlik hizmetlerini tamamlamak üzere askerî makamlara teslim edilirler. Bunlar hakkında hükmolunan denetimli serbestlik tedbirlerinden askerlik yükümlülüğü ile bağdaşmayanların yerine getirilmesi, askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesine göre tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasına karar verilen yükümlülerin askere sevkleri bu kararın uygulanmasının bitimine kadar ertelenir. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen silahaltındaki yükümlüler geçici terhis belgesi düzenlenerek terhis edilirler. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri yerine getirilenler derhâl silahaltına alınırlar ve kalan askerlik süreleri tamamlattırılır.

Askere alınmadan önce veya askeri yargının görev alanına girenler hariç askerlikleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı, bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza, kısa süreli hapis cezaları yerine hükmedilen Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (e) ve (f) bentlerinde yazılı tedbirler veya adli para cezasına mahkûm edilen, 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen ceza ve tedbirlerin yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır.

Haklarında tutuklama kararı verilen askerî şahıslar, bu sıfatlarını korudukları sürece en yakın askerî tutukevine konurlar. Ancak yükümlü erbaş ve erlerin adli yargıdaki soruşturma ve kovuşturmaları esnasında verilen tutuklama kararlarının infazı, Adalet Bakanlığı ceza infaz kurumlarında yerine getirilir. Bunlar tahliyelerinden sonra geri kalan askerlikleri tamamlattırılmak üzere yeniden askere sevk edilirler.

İnfaz sırasında tutuklu ve hükümlülerin üzerlerinde askerlik kıyafet ve işaretleri bulunmaz."

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Adli yargıdan bir muvazzaf asker kişi hakkında bir ceza verildi, şeyi devam ederken muvazaflığı bitti, bir şekilde emekli oldu. Geri kalan cezasının infazı...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Sivilde çekecek, evet, sivilde. Askerlik statüsünü kaybettiği andan itibaren sivil cezaevine nakledilecek. Bir yıldan fazla hapis cezası aldığı takdirde de zaten dışarıya gidecek ve cezası tamamen dışarıda infaz edilecek.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Bir cezaevinden diğerine nakil mi olacak, nasıl olacak?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Nakil oluyor savcılığın talebi üzerine. Silahlı Kuvvetlerle ilişkisi kesildiğine ilişkin tespiti bizim savcılık yaptıktan sonra o bölgedeki sivil savcılığa bildiriliyor ve sivil savcılığın bildirdiği cezaevine nakli sağlanıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 45

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Askerî cezaevinde infaza devam etse kimin açısından mahzuru var, sizin açısından mı adli yargı açısından mı?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Asker kişi sıfatını kaybettiği için askerî ceza ve tutukevinde kalmasının...

BAŞKAN – O zaman doğru kabul edilmez yani maslahat olduğu düşünülür.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bazı şeylerde asker kişiliği emekli olsa bile devam ediyor kişinin.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Sayın Bakanım, o bir ara sıkıntı oldu, belirsizlik vardı bu hususta, bu madde de belirsizliği çözecek nitelikte. Yani, askerlik statüsünü ne zaman kaybederse... Bazen idari işlemlerde gecikme oluyor, mahkeme sonuçlanmış olmasına rağmen idari işlemlerin zamanında yapılamaması nedeniyle sıkıntılar yaşanıyordu, bu sıkıntıları çözücü mahiyette bir madde aynı zamanda.

BAŞKAN – Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, bu maddeyi biz alt komisyonda beraber konuştuk, önerge de gelmişti, önergeyle bir düzenleme de yaptık, yapıldı daha doğrusu. O konuda ben de Sayın Bakanım da tam hemfikir değildik. Bizim Türk Ceza Kanunu'muzun 191'inci maddesine göre bu tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanan kişiler var. Bunların askerlik durumunu düzenleyen bir önerge gelmişti. İşte, o denetimli serbestlik tedbiri süresinin sonuna kadar askerlikler erteleniyor. Eğer dışarıdan yani daha asker olmadan böyle bir tedbirle tedavi oluyorsa... Ki en önemlisi uyuşturucu kullananlar biliyorsunuz, orada ilginç bir rakam vardı, Türkiye'de şu anda 135 bin kişi uyuşturucudan denetimli serbestlik tedbirine tabiymiş. İzzet Hocam açıklamıştı o rakamı. Şimdi, düşünebiliyor musunuz, 135 bin kişi hakkında adli yargıdan verilen bir denetimli serbestlik tedbiri var uyuşturucudan dolayı. Bu insanların tedavi olması lazım. Tedavi olduktan sonra, o tedbir süresi dolduktan sonra askere alınacaklar. Artı, bir de askerdekiler hakkında verilen tedbirle ilgili olarak da geçici terhis belgesi verilip geçici terhis ediliyorlar, tedavi olduktan sonra tekrar alınıyorlar. Ama bu tedavi nerede olsun, bu tedavi nerede yapılsın? Yani şimdi sanki Silahlı Kuvvetler bu tedavi konusunda denetimli serbestlik tedbirine tabi olanları kendi bünyesinde yani orada da bırakmak istemiyor, "Ben bunların tedavileriyle ilgilenemem, bunlar gitsin sivil kurumlara -işte neyse- Adli Tıp ilgili hastanelere göndersin." diyor. Fakat orada da 135 bin kişi acaba ne kadar tedavi oluyor diye bir tartışma yaratılmıştı. Gerçi, şunu söyleyeyim, tabii, bu kanun içerisinde bunu uzun uzun tartışmak... Bu bir sorun, ciddi bir sorun ki sadece uyuşturucudan bu kadar varsa diğer rakamları falan da koyduğumuzda... Onunla ilgili istatistikleri bilmiyoruz, diğer denetimli serbestlik tedavisiyle ilgili, bir de öyle varsa...

BAŞKAN – En az bu kadar da başka suçlardan vardır, evet.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu kadar insan şu anda askere gitmemek üzere tedavi oluyor ya da askere gitme öncesi tedavi oluyorlar. Orduda askerken haklarında böyle bir tedbir, tedavi tedbiri verilen kaç kişi var onu bilmiyorum, albayımın biliyor mu, arkadaşlar biliyorlar mı? Yani geçici terhis belgesi verilerek tedavileri yapılsın diye askerlikleri yarıda kesilen kaç kişi var, bir rakam var mı elinizde?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Bundan sonra olacak.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Pardon, şu anda uygulama yok zaten. Peki, ne yapıyordunuz, onlara siz mi bakıyordunuz, tedavileri orada mı yapıyordu onların?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL – Tabii, askerî hastanelere sevk ediliyor, askerî hastaneler o tedaviyi uygulayan merkezlere gönderiyor ve şifa buluncaya kadar erteleme kararı veriliyor. Şifa bulduğu ilgili birim tarafından mahkemeye bildirildiğinde...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bunu önergeyle bir yola koyduk ama bence Türkiye'nin önüne çıkacak sorunlardan biridir, önümüzdeki süreçte buradaki yetkin arkadaşlar da bence bunu gündemlerine alsınlar, Türkiye'nin böyle bir sorunu var maalesef.

BAŞKAN – Evet, doğru, o sorun epeyden beri devam ediyor.

Peki, teşekkür ediyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O 135 binin 16 bini de çocukmuş bu arada.

BAŞKAN – Buyurun.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Başkanım, sorulara bir açıklık getirmek anlamında, uyuşturucuyla ilgili olan bu düzenleme yeni geliyor. Daha önceki dönemde bizim görev alanımızda olmadığı için, görevimize girmedikleri için biz bunların denetimli serbestlikleriyle ilgili askerî mahkemeler ve savcılık olarak bir uygulama yapamıyorduk, yapmıyorduk bundan önce ama bu tasarıyla uyuşturucu da askerî suç hâline geldiği için artık bundan sonra uygulanabilecek. Dolayısıyla, böyle sorunlar çıkarsa buna ilişkin bir tedbir alınmış. Ha, ne kadar uygundur, değildir, onun değerlendirmesi takdirlerinizde.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 46

BAŞKAN – Yani “uyuşturucu askerî suç” derken askerin kışla içerisinde askerken işlediği suçu diyorsunuz, değil mi?

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Tabii ki belli şartları var. Ondan dolayı, bundan önce böyle bir karar vermedik, böyle bir sorun yaşamadık. Hep sivildeki mahkemeler bunların infazını gerçekleştirdi. Bunun dışında...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Merak ettiğim bir şeyde şu: Adam asker, er veya onbaşı, uyuşturucu kullanıyor, askerdeyken tespit edildi, ne oluyor? Albayma onu sordum, tamam, yargılamayla ilgili bir karar vermiyorsunuz da tedavisiyle ilgili süreci askerî hastaneler mi yapıyor yoksa izne ayrıılıp “Git kardeşim, tedavi ol.” mu deniyor? Albayımız “Onu da askerî hastaneye gönderiyoruz, oradaki duruma göre bir karar veriliyor...” Belki çürüğe ayrılmaya kadar gidiyordu.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği vardır. Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği...

BAŞKAN – Başka bir sistem uyguluyorlar herhâlde, denetimli serbestlik yok, orada uygulayamadıkları için başka türlü çözmeye çalışıyorlar.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Anladım, anladım konuyu, tamam.

ASKERİ YARGITAY ÜYESİ MEHMET ŞİMŞEK – O yönetmeliğe göre, madde bağımlılığı kötüye kullanımı söz konusuysa bunun ilerlemiş hâline ortaya çıkarabilirseniz yani iptila derecesine geldiğini anladığımız zaman bununla ilgili tedavileri uygulandıktan sonra “Askerliğe elverişli değildir.” deyip askerlikten muaf bile tutulabiliyor. Ama bununla ilgili kararlar tamamen tıbbi olarak ve kimyasal analizler sonucunda yapılıyor.

Bunun dışında, Başkanım, muvazzaf olan asker personel askerî mahkemeden veya adli mahkemeden aldığı her türlü tutuklama kararını veya cezasını askerî cezaevinde infaz ediyor. Sadece yükümlü olan erbaş ve erler eğer asker edilmeden önceki suçlarıysa -yani, adli mahkemeler verir bunları- bunları Adalet Bakanlığının ceza infaz kurumlarında çekiyorlar. Bunlarla ilgili yani yükümlü erbaş ve erlerle ilgili yine askerî mahkemeler tarafından verilmiş bir yıl ve daha üstü cezalar söz konusuysa bu da yine Adalet Bakanlığında infaz ediliyor, bir yılın altındakiler ise askerî cezaevlerinde infaz ediliyor. Ama muvazzaflarla ilgili bütün cezalar ve tutuklamalar askerî cezaevinde infaz ediliyor.

BAŞKAN – Evet.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 1632 sayılı Kanunun 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Erteleme:

MADDE 47- Türk Ceza Kanununun hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükümleri, askerî suçlar hakkında da uygulanır.

Ancak aşağıdaki hâllerde hapis cezaları ertelenmez.

A) Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın üç ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

B) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

D) Daha önce sırf askerî bir suçtan dolayı mahkum olunması."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 1632 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Disiplin cezasına ilişkin infaz şartlarına uymama:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 47

MADDE 77- Yetkili kişi ve organlar tarafından disiplin cezası ile cezalandırılan askerî şahıslardan disiplin cezasının infaz şartlarını yerine getirmeyenler, dört aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkraya göre verilecek ceza, suç seferberlik hâlinde işlendiği takdirde yarı oranında, savaş hâlinde ise bir kat artırılır.

Birinci fıkra yazılı fiilin, 66 ila 70 inci maddelerde yazılı suçları oluşturması hâlinde sadece bu suçlara ilişkin hükümler uygulanır."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- 1632 sayılı Kanunun mülga 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin suçlar:

MADDE 149- Kıt'a, karargâh veya kurumlarda ya da görev esnasında veya görev yerlerinde;

A) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma ve alenen özendirme,

B) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak,

suçlarını işleyen askerî şahıslar hakkında, Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin hükümleri uygulanır."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"EK MADDE 8- Askerî ve adli yargı mahkemeleri tarafından verilen kısa süreli hapis cezaları; 1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getiren yükümlüler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yazılı tüm seçenek yaptırımlara, diğer askerî şahıslar hakkında ise aynı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde yazılı seçenek yaptırımlara çevrilebilir.

Ancak aşağıdaki hâllerde kısa süreli hapis cezaları seçenek yaptırımlara çevrilemez:

A) Sırf askerî suçlardan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan netice cezanın dört ay veya daha fazla süreli hapis cezası olması.

B) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi veya birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veya büyük bir zarar meydana getirmesi.

C) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

1076 sayılı Kanun hükümlerine göre askerlik hizmetini yerine getirenler ile yükümlü erbaş ve erler hakkında verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 11- 1632 sayılı Kanunda yer alan "ölüm" cezaları, "ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezasına dönüştürülmüştür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 48

MADDE 31- 1632 sayılı Kanunun;

- a) 17 nci maddesi,
- b) 20 ila 28 nci maddeleri,
- c) 35 inci maddesinin ikinci fıkrası,
- ç) 40 ncı maddesi,
- d) 42 ila 44 üncü maddeleri,
- e) 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrası,

f) 131 inci maddesinde yer alan "Yok edilen eşya, hayvan ve sairinin değerlerinin ödettirilmesine de hükmolunur." cümlesi,

yürürlükten kaldırılmıştır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, bu madde şu açıdan, bunu konuştuk orada da biliyorsunuz, zaman zaman haberlere de konu oluyordu yani asker intihar etmiş, ölmüş, o intihar ederken kullandığı bir tek merminin bedelini savcılık istemiş yani bedeli istenmiş daha doğrusu. Bu maddeler onunla ilgili, arkadaşlar o şekilde söylemişti yani belki burada bilmeyebilir arkadaşlar, bir daha böyle haberler olmasın, merminin bedeli falan istenmesin diye bu amaçla geldi. Bir itirazımız yoktur yani.

BAŞKAN – Tabii, biliyorum. İsabet oldu, herkes de öğrenmiş oldu bu nedir, neyin nesidir diye tereddüt edenler varsa.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 32- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 1- Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanacak askerî mahkemeler, askerî birliklerin teşkilat yapıları ve bulundukları yerlerin coğrafi durumu ile mahkemelerin iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle Genelkurmay Başkanlığının ve Askerî Hâkimler Kurulunun görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca kurulur ve aynı yolla kaldırılır.

Askerî mahkemeler bulundukları il veya ilçenin adıyla anılır. Askerî mahkeme kurulmasına karar verilen il veya ilçede en az bir askerî ağır ceza mahkemesi ve bir askerî ceza mahkemesi kurulur. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde askerî mahkemelerin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu ilde her halde bir askerî ağır ceza mahkemesi ve bir askerî ceza mahkemesi kurulur.

Askerî ceza mahkemesi tek hakimlidir. Askerî ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, askerî ağır ceza mahkemesinin görevi dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askerî ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Bu mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Askerî ağır ceza mahkemeleri, kanunların ayrıca görevli, kıldığı haller saklı kalmak üzere, subay ve astsubayların işledikleri suçlara ait davalar ile ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlara ait dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Askerî mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde, nitelikli halleri gözetilmeksizin, suçun kanunda yer alan cezasının üst sınırı göz önünde bulundurulur.

Askerî ağır ceza mahkemesi ile askerî ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını Askerî Yargıtay çözümler.

Askerî ağır ceza mahkemesinde görevli üyeler, Askerî Hâkimler Kurulu tarafından iş yoğunluğu göz önünde tutulmak suretiyle askerî ceza mahkemesinde de görevlendirilebilir.

Askerî ağır ceza mahkemesinin görevine giren soruşturmalarda, hâkim kararı gerektiren her türlü işleme ait kararlar, askerî ceza mahkemesi tarafından verilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 49

Askerî mahkemeler ile askerî başsavcılıklardaki askerî hâkim sınıfına ilişkin kadrolar, müşterek kadrodur. Bu kadroların kuvvet komutanlıklarına tahsisi, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça yapılır."

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ceza Muhakemesi Kanunu’nun buraya uyarlanması.

BAŞKAN – Buyurun.

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM BİNBAŞI ERKAN AĞIN – Efendim, 1324 sayılı Genelkurmay Başkanlığının görev yetkilerine ilişkin Kanun’la 1325 sayılı Millî Savunma Bakanlığının teşkilatına ilişkin Kanun’da Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarının Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde gösterileceğini belirtiyor. Yani, Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı kadrosu dahi Türk Silahlı Kuvvetleri kadrosu içerisinde. Dolayısıyla, bu müşterek kadroların belirlenmesi konusunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin belirleyici olması biraz daha uygun olur gibi düşünüyoruz.

BAŞKAN – Zaten öyle oluyor, “Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak” dediğine göre herhâlde dediğiniz yere geliyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 33- 353 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tanımlar:

MADDE 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Asker kişi: Subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, ortaöğretimde bulunanlar ile henüz onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç askerî öğrenci, askerî hizmetlerde bulundukları sürece yedek subay, yedek astsubay ve yedek erbaş ve er, sözleşmeli erbaş ve er, yükümlü erbaş ve erler ile savaş hâlinde 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleriyle sınırlı olmak üzere Millî Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel ve rızası ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılanları,

b) Askerî mahkeme: İlgili askerî ceza mahkemesini veya askerî ağır ceza mahkemesini,

c) Bakan: Millî Savunma Bakanını,

d) Bakanlık: Millî Savunma Bakanlığını,

e) En yakın askerî mahkeme;

1) Askerî ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa;

(aa) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmaması hâlinde, aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

(bb) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olmakla beraber, katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edebilmesi hâlinde, kararına itiraz edilen hâkim dışındaki üyelerin katılımı ile teşekkül eden aynı yerdeki askerî ağır ceza mahkemesini,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 50

(cc) Kararına itiraz edilen hâkimin askerî ağır ceza mahkemesinin üyesi olması ve katılımı olmaksızın askerî ağır ceza mahkemesinin teşekkül edememesi hâlinde, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; nöbetçi daireyi; kararına itiraz edilen hâkimin nöbetçi dairenin üyesi olması hâlinde, numara olarak nöbetçi daireyi izleyen daireyi; nöbetçi daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

2) Askerî ağır ceza mahkemesi tarafından verilen kararlar ile itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararları yönünden;

(a) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, coğrafi bakımdan en yakın askerî ağır ceza mahkemesini,

(b) Aynı yerde askerî ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesi varsa; numara olarak kararına itiraz edilen daireyi izleyen daireyi; kararına itiraz edilen daire son numaralı daire ise (1) numaralı daireyi,

f) Komutan: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanı veya askerî kurum amirini,

g) Komutanlık: Askerî mahkemelerin bulundukları il veya ilçedeki en büyük kıta komutanlığı veya askerî kurum amirliğini,

ifade eder.”

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Önerge var orada, kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararlar nereye gidecek, o eksikti burada, onunla ilgili önerge var.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan 1/1008 Esas Numaralı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 33 üncü maddesi ile değiştirilen 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine aşağıdaki alt bendin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün

Karaman

"3) Askeri savcılar tarafından verilen itiraza tabi kararlar yönünden, coğrafi bakımdan en yakın askeri ağır ceza mahkemesini,"

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önerge ile; askeri savcılar tarafından verilen itiraza tabi kararlara bakacak yetkili askeri mahkemenin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

34'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 34- 353 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Askerî başsavcılık:

MADDE 6- Askerî mahkeme bulunan her il veya ilçede, o il veya ilçenin adıyla anılan bir askerî başsavcılık kurulur.

Askerî başsavcılıkta, bir askerî başsavcı ve yeteri kadar askerî savcı bulunur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 51

Askerî savcılar, bulundukları yerdeki askerî mahkemelere adli yönden bağlanan askerî birlik ve kurumun mensupları hakkında yetkilidir.

Askerî başsavcılıklar arasında çıkan yetki uyuşmazlıkları aralarında çözümlenir. Uzlaşma sağlanamaz ise, uyuşmazlığı Bakanlık çözümler."

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

35'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 35- 353 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 9- Askerî mahkemeler, asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler.

Birinci fıkra kapsamında olsa dahi Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 1 inci maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (D) fıkrası kapsamındaki görevler ile Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki görevler nedeniyle görev veren ya da bu nitelikteki bir görevi ifa eden asker kişilerin, görevlerini yerine getirirken, görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işledikleri iddia olunan suçlardan dolayı adli yargının görevine girdiğinden bahisle haklarında soruşturma yapılması Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları için Başbakanın, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının) iznine tabidir.

Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askerî mahkemelerde yargılanamaz."

BAŞKAN – Evet, Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bu 35'inci maddede yeni bir düzenleme geliyor. Soruşturma yapmak için izin konusu gündemde. Şöyle anlıyorum ben: Askerî suçlar ve devlet güvenliğine ve anayasal düzenin işleyişine karşı suçlarda herhangi bir izin prosedürü yok.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Sadece 3201/1'nci madde ve İl İdaresi Kanunu'nun 11/b... Yani Vali, Kayseri Valisi tuttu Sivas Valisinden kuvvet talep etti, toplumsal olaylara karşı bir şey oldu, bunu önüyor. Bir de Bakanlar Kurulu ve Millet Meclisi diyorsunuz. Yurt dışı görev olarak algılıyorum bunu da. Bunu bir açıklarsanız memnun olurum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Müsaade ederseniz açıklayayım Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Açıklayalım, iyi olur.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - 353 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi askerî mahkemelerin görev alanını düzenleyen bir madde. Birinci fıkra ve ikinci fıkrada herhangi bir değişiklik yok yani mevcut uygulamada olduğu gibi askerî mahkemelerin asker kişiler tarafından, asker kişiler aleyhine ve askerî hizmet ve görevleriyle ilgili olan işlerde görevlidirler. Bunun dışında, devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlarda kişinin asker olup olmadığına ve ne gerekçeyle işlediğine bakılmaksızın sivil mahkemeler yetkilidir. Bunun dışında, müteakip (3)'üncü fıkrada ise İl İdaresi Kanunu'nun 11'inci madde (d) fıkrasında terör olayları ve asayişle ilgili, bölgenin valiliği tarafından askerî bir birliğe ihtiyaç duyulduğu takdirde bu ihtiyaca cevap vermek üzere ilgili birlik oraya gönderiliyor ve o bölgede askerî birliklerin yapmış oldukları görevleri nedeniyle karşılaştıkları herhangi bir suçlamada bu 11'inci maddenin (d) fıkrası uyarınca bu eylemleri askerî görev olarak değerlendiriliyor ve yargılama yetkisi askerî mahkemelere ait. Mevcut durumda bu. Ancak, zaman zaman bu fıkra göz ardı edilebiliyor, gözden kaçabiliyor, sivil meslektaşlarımızın bu askerî savcılara müdahale etmesi gereken, soruşturma yapması gereken olaylara müdahale etmesi hâlinde, soruşturma başlatması hâlinde bu izin süreci devreye giriyor ve bu takdirde Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları için Başbakan, Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanı ve diğer Türk Silahlı Kuvvetleri personeli için de Millî Savunma Bakanının iznini öngörüyor. Yani, herhangi bir, Kişî Savcısı olayla ilgili bir soruşturma yaptı ve delilleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 52

topladı, toplarken böyle bir, yani görevli olup olmadığı konusunda bir endişeye düştü, o takdirde “Devam edelim mi, etmeyelim mi?” o izni almak zorunda.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - İlgili makam izin vermezse idari yargı usulü devam ediyor mu? Başbakan izin vermedi kuvvet komutanına idari yargı...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Var, idari bir işlem, yargıya açık.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Yalnız, Sayın Bakanım, mensuplarının, biliyorsunuz, yargılanması olayı tamamen Başbakanın iznine bağlandı ya. Şimdi, MİT'teki bir tane çaycı yargılanacak diyelim, Başbakanın iznine bağlı ama Genelkurmay Başkanlığı bütün aldılar, sivil...

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) - Çaycı için değil canım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Çaycı demeyelim de idari personel.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) - Ha, öyle de.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Çaycı da MİT'in görevlisidir, o açıdan diyorum.

Şimdi, oradaki herhangi bir -Başkandan bahsetmiyorum- MİT'te görevli bir memuru Başbakanın iznine tabi tutarken, bu ülkenin en önemli, Silahlı Kuvvetlerin komutanı Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanlarını hiçbir güvenceye tabi olmaksızın savcıların çağırması tartışılmıştı. Onu bertaraf eden bir düzenleme yapmışlar. Onlar da öyle bir, siyasetçilerin iznine tabi bir güvence altına giriyorlar diyelim yani bu düzenleme öyle gözüküyor.

BAŞKAN – Burada bir şey var yalnız, onu redaksiyon yoluyla düzeltebiliriz, cümleyi. Şimdi, “Jandarma Genel Komutanı için İçişleri Bakanının, diğer personel için Millî Savunma Bakanının, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının” diye bunda parantez içine yazılmış.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Niye onu? Jandarmayla beraber onlar da olsun.

BAŞKAN – Onu şöyle yaparız: “Jandarma Genel Komutanı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için İçişleri Bakanının” demek suretiyle onu düzeltebiliriz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Öbürü parantez içi, niye öyle?

BAŞKAN – Yani parantez içinde bir şey olmaz kanunda.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Sayın Başkanım, bu madde tabii, düzenlenirken Yüce Divan sıfatıyla Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının yargılamasını düzenleyen bizim 353 sayılı Kanun'un 15'inci maddesine benzerlik olması açısından böyle değerlendirildi ve özellikle de üzerinde duruldu yani Jandarma Genel Komutanı da bir kuvvet komutanı sıfatı içinde olduğu için onu da ayrıca...

BAŞKAN – Nasıl o statüsündeyse İçişleri Bakanı da...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Evet öyle belirtelim şeklinde bir...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Onu Başbakana vermemişsiniz ama Jandarma Genel Komutanını İçişleri Bakanına vermişsiniz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Jandarma Genel Komutanı burada İçişleri Bakanına tabi İhsan Albayım.

BAŞKAN – Tabii, İçişleri Bakanına verilmiş o.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Onu da Başbakana vermek lazım.

BAŞKAN – Zaten Jandarma Genel Komutanlığı İçişleri Bakanlığına bağlanıyor ya.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) - Yani, zaten İçişleri Bakanlığına bağlanacak, böyle bir tasarı var ya. Ya, zaten İçişleri Bakanlığına bağlanacağı için öyle bir...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Yüce Divanda yargılanmasında da Jandarma Genel Komutanı gene İçişleri Bakanına... Yani tamamen bu kanun maddesini düzenlerken Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarıyla Jandarma Genel Komutanının Yüce Divanda yargılanmasına hiç kimse...

BAŞKAN – Onu anlıyoruz, burada o yok zaten, burada o kısım yok burada da. İzni kimin vereceği var burada.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - İşte, orada da İçişleri Bakanı veriyor izni.

BAŞKAN – Tamam, İçişleri Bakanı veriyor da...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Komutana İçişleri Bakanı veriyor, Jandarma Genel Komutanına İçişleri Bakanı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının diğer personeli...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Diğer personeli...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Onlara da İçişleri Bakanı...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 53

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Evet.

BAŞKAN – Şimdi, ben o zaman cümleyi düzgün yazalım diyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Şöyle deseler: “Jandarma Komutanı ve Jandarma Komutanlığı personeli” yani burada...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Ama diğer şeye uymuyor...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Uymuyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Sayın Başkanım, burada hassasiyet şu: Yüce Divan sıfatıyla, Yüce Divanda yargılanmasına ilişkin cümleyi, müsaade ederseniz okuyayım o ifadeyi.

BAŞKAN – Yok, gerek yok ona.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Anladık konuyu ya.

BAŞKAN – Jandarma Genel Komutanına İçişleri Bakanı izin verir ama Jandarma Genel Komutanının diğer personeline de İçişleri Bakanlığı...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL - Öyle anlaşılıyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Hatta dedik ya Başkanım: Sahil Güvenlik Komutanını da alalım onların içinden, komutanı.

BAŞKAN – Neyse karıştırmayalım, madem böyle istemişler, tamam.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 36- 353 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"İştirak hâlinde işlenen suçlar:

MADDE 12- Asker kişilerin askerî mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçta asker olmayan kişilerle iştirak hâlinde işlemesi durumunda yargılama, asker kişiler için askerî yargıda, asker olmayan kişiler için ise adli yargıda yapılır. Bu durum bekletici sorun yapılamaz."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

37'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 37- 353 sayılı Kanunun 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askerî mahkemenin özel yetkisi:

MADDE 15- Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) General ve amiral rütbesindeki asker kişinin askerî yargıya tabi suçları,

b) Askerî Ceza Kanununun 55 inci, 56 ncı, 57 nci, 58 inci ve 59 uncu maddeleri ile 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yazılı suçlar,

Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askerî mahkemede görülür. Bu askerî mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde (1) numaralı daire yetkilidir."

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

38'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38- 353 sayılı Kanunun 35 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Millî Savunma Bakanının yetki ve sorumluluğu:

MADDE 35- Bakan, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler hariç olmak üzere askerî hâkim ve askerî savcılar üzerinde gözetim hakkını haizdir. Askerî hâkim ve askerî savcılar idari görevleri yönünden Bakanlığa bağlıdır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 54

Askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıklara personel, bina, malzeme ve her türlü ihtiyacı doğrudan veya Askerî Hâkimler Kurulunun teklifi üzerine Bakanlıkça karşılanır.

Bakanlık, birinci, ve ikinci fıkradaki görev ve yetkilerini Askeri Adalet İşleri Başkanlığı aracılığıyla yürütür."
BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.
39'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 39- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki haller hariç askerî suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

a) Sırf askerî bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

b) Fiilin disiplini ağır şekilde ihlal etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi yahut birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması veyahut büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.
40'ıncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 40- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 5- 353 sayılı Kanunda ve askerî yargı ile ilgili diğer kanunlarda yer alan "teşkilatında askerî mahkeme kurulan kıta komutanı veya askerî kurum amiri" ibareleri "Komutan" olarak anlaşılır."

BAŞKAN – 40'ıncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.
Bu maddeden sonra bir madde ihdası önergesi var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/1008 Esas Numaralı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına Çerçeve 40 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve müteakip maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün
Karaman

"MADDE 41 - 353 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 6- Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine ihtiyaç duyulan kıta komutanlıkları veya askeri kurum amirlikleri teşkilatında Bakanlıkça, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kurulur ve aynı yolla kaldırılır."

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önerge ile; ihtiyaç duyulan kıta komutanlıkları veya askeri kurum amirlikleri teşkilatında adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kurulmasına imkan tanınması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Madde ihdası önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiş ve 41'inci madde olarak yerini almıştır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Sayın Başkanım, madde ihdası değil mi? Aşağıda, Genel Kurulda olsaydı, herkese onar dakika süre, konuşma...

BAŞKAN – Burada zaten konuşma hakkı var herkesin de...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) - Bunu aşağıda niye ihdas etmedik?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Aşağıda çok zor bu iş.

BAŞKAN – Orada zor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Bir defa, salt çoğunluk olacak, artı her gruba onar dakika vereceğiz.

BAŞKAN - 41'inci maddeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 55

MADDE 41- 353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanuna göre kurulacak askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başladıkları tarih Resmî Gazete' de ilan edilir.

Daha önce kurulmuş bulunan askerî mahkemeler ile askerî savcılıkların görev ve yetkileri, bu Kanuna göre kurulacak askerî mahkemelerin ve askerî başsavcılıkların fiilen göreve başladıkları tarihte kendiliğinden sona erer. Bu askerî mahkeme ve savcılıklarda bulunan soruşturma ve kovuşturma dosyaları, görevsizlik ve yetkisizlik kararı verilmeksizin ve kendiliğinden, bu Kanuna göre kurulacak görevli ve yetkili askerî mahkemelere ve askerî başsavcılıklara geçer.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tek hâkimle bakılmakta olan davalara askerî ceza mahkemesi; kurulla bakılmakta olan davalara askerî ağır ceza mahkemesi tarafından bakılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren önce kurulla bakılmakta olan davalarda, davanın askerî ceza mahkemesi tarafından yürütülmesi gerektiği gerekçesi ile görevsizlik kararı verilemez.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte soruşturma veya kovuşturma evresinde bulunan suçlardan doğan istidat ve tazminat taleplerine ilişkin evrak, genel hükümlere göre takip edilmek üzere ilgili birimlere gönderilir."

BAŞKAN – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

42'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 42-353 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askerî mahkeme ve savcılıklara tahsis edilmiş bina, malzeme, araç ve gereçler ile teşkilatlarında görevli personel altı ay içinde başka bir işleme gerek kalmaksızın Millî Savunma Bakanlığına devredilir."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

43'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 43-353 sayılı Kanunun;

- a) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "askeri savcılıklarda" ibaresi "askerî başsavcılıklarda",
- b) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "askeri savcılıkları" ibaresi "askerî başsavcılıkları",
- c) 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kıdemli hâkimi" ibaresi "başkanı" ve ikinci fıkrasında yer alan "askerî savcılığa" ibaresi "askerî başsavcılığa",
- ç) 216 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "askerî savcı" ibaresi "askerî başsavcı",
- d) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "askerî hâkimi" ibaresi "askerî ceza mahkemesi hâkimini", "duruşma hâkimini" ibaresi "askerî ağır ceza mahkemesi başkanını" ve "askerî savcılığı" ibaresi "askerî başsavcılığı",

şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

44'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 44-353 sayılı Kanunun;

- a) 197 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "kıdemli" ibaresi ile 244 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "kıdemli askeri" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

- b) 10 uncu, 16 ncı, 19 uncu, 34 üncü, 104 üncü, 124 üncü ve 144 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – 44'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45'inci maddeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet Giriş : Tarih :22/01/2015 Stenograf : Lale Kayıt: Sayfa: 56

MADDE 45- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/A maddesi eklenmiştir.

"Önleme araması

MADDE 56/A- Tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usulüne göre verilmiş askerî ceza mahkemesi kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde askerî birlik komutanının veya askerî kurum amirinin veya askerî hâkim sınıfı adli müşavirin veya hukuk müşavirinin yazılı emri üzerine, askerî mahallerde askerî hâkimler hariç kişilerin üstü, araçları, özel kâğıtları ve eşyası aranır, alınması gereken tedbirler alınır, suç delilleri koruma altına alınarak bu Kanun hükümlerine göre gerekli işlemler yapılır.

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Arama kararında veya emrinde; aramanın sebebi, konusu ve kapsamı ile yapılacağı yer, zaman ve geçerli olacağı süre belirtilir.

Aramanın sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.

Konutta ve yerleşim yerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

BAŞKAN - Evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. 46'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 46- 2 1 1 sayılı Kanuna 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/B maddesi eklenmiştir.

"Askerî mahallerde kontrol

MADDE 56/B - Bir suç işlenmesini veya disiplinsizliğin gerçekleşmesini önlemek veya kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla kışla, konak veya ordugâhta bulunan kıta veya askerî kurumun komutan veya amiri veya bunların verecekleri yazılı emir üzerine diğer askerî makamlar tarafından, askerî hâkimler hariç personelin, askerî öğrencilerin, erbaşların ve erlerin kullanım alanlarında ve askerî öğrenciler ile erbaş ve erlerin dolap, çanta ve üstünde kontrol yapılabilir.

Askerî kişiler de dâhil olmak üzere, askerî mahallere girmek veya çıkmak isteyenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri, duyarlı kapının ikaz vermesi hâlinde, metal dedektörle kontrol edilir; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir. Şüphe hâlinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın kontrol elle yapılabilir. Teknik cihazların ikazının sürmesi hâlinde, bu kişiler ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilirler. Milletvekilleri, hâkimler, Cumhuriyet savcıları, askerî hâkimler, avukatlar, mülki idare amirleri ve Sayıştay meslek mensupları ile uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcilerinin üstleri ve eşyaları ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında elle kontrol edilemez; aracının, dışarıdan bakıldığında içerişi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Birinci ve ikinci fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Başkanım, bu maddeyi alt komisyonda uzun uzun tartışmıştık, hatta PVSK'nın nasıl yapıldığını da ifade etmiştik. Ve alt komisyonda "elle" ibaresinin metinden çıkartılmasına karar vermiştik ama unutulmuş sanki, burada "elle" ibaresi yazıyor.

BAŞKAN – Doğru, çıkarmıştık. Şurada "...suçüstü halleri dışında elle kontrol edilemez." Yani, el dışında başka şeyler anlaşılır manası çıkmasın diye, değil mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, ben süreci tekrar anlatayım. PVSK'nın 9'uncu maddesi yapılırken ilk teklif hâlinde, önleme aramasına ilişkin ilk teklif hâlinde "Polis tehlikenin önlenmesi veya bertaraf edilmesi amacıyla güvenliğini sağladığı bina ve tesislere gelenlerin unvan, sıfat veya görevlerine diğer özel kanunlarla kendilerine tanınan istisnalara ve..." ibaresi yer alıyordu. Bu ibare Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2 Haziran 2007 günlü 127'nci Birleşiminde bir önergeyle kaldırıldı. Verilen önergede de "Anayasa'da düzenlenen 'milletvekili dokunulmazlığının, milletlerarası sözleşmelerde düzenlenen diplomasi dokunulmazlığının, hâkim ve savcılar ile avukatlara ilişkin yürürlükte olan kanunlardaki istisna hükümlerinin gereği olarak unvan, sıfat veya görevlerini diğer özel kanunlarla kendilerine tanınan istisnalara ve' ibaresi maddenin yedinci fıkrasından çıkartılmıştır." dedi. Bunun çıkartılması sayesinde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 57

örneğin, bizim kendi mesleğimiz açısından adliye girenken avukatların üzerleri aranmamaktadır. Hatta biz Barolar Birliği olarak imkânı olmayan yerlerde de ayrı turnikeler kurmaktayız, o turnikeden avukat avukatlık kartını okutarak geçmekte, polisin ekranında da avukatın, işte, fotoğrafı, vesairesi, bilgileri gözükmemekte. Yani, avukatlar hâlihazırda aranmamaktadırlar ama burada “elle” ibaresi olacak olursa aranabilir hâle gelirler, aynı şekilde milletvekilleri de aranabilir hâle gelir.

BAŞKAN – Yalnız, şimdi, bak, yukarıdan, üçüncü satırdan itibaren okursak diyor ki: “...metal dedektörle kontrol edilir; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir.” Cihazın dışında bu var. Ondan sonra aşağıya doğru devam ediyoruz: “Herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın kontrol elle yapılabilir.” diyor yani cihazın bulunmadığı yerde, gene “el” var. “Teknik cihazların ikazının sürmesi hâlinde, bu kişiler ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilirler.” Gene “elle kontrol” var. Aşağıya da geliyoruz, en son: “...üstleri ve eşyaları ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında elle kontrol edilemez.” Yani, yukarıda “Elle kontrol edilir.” diyor, hepsi “elle kontrol”, burada da “Elle kontrol edilemez.” diyor. Başka bir kontrol da yok bunun dışında.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Pratiğini anlatayım: Örneğin, ben Kara Kuvvetleri Askerî Mahkemesine duruşma için gittim, yanımda bilgisayarımı da götürdüm, yanımda cep telefonum da var. X-ray cihazından geçiyorum,x-ray cihazı ötüyor. X-ray cihazı ötmeyecek şekilde olması gerekiyor, yani elle aramayı kontrol etmediğim durumda ben içeriye giremem, öyle bir tehlike var bu maddede.

BAŞKAN – Bak, şimdi, burada diyor ki... Peki, bu kişiler giremez mi içeri? Şimdi, burada hâkimler var, savcılar var, efendim, milletvekilleri var, cumhuriyet savcıları, avukatlar, hepsini yazmış. Diyor ki, ağır cezalı suçüstünü istisna tutmuş “Üstleri ve eşyaları elle kontrol edilemez.” Suçüstü hâli dışında.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – “Teknik cihazların ikazının sürmesi hâlinde bu kişiler ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilirler.”

BAŞKAN – O yukarı; aşağıya geliyoruz, aşağıyı doğru okuyalım, ondan sonra istisnalar var.

HARUN TÜFEKÇİ (Konya) – Yani, bu aramanın en zayıf hâli elle kontrol, ona bile izin vermiyor orada.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, “milletvekilleri” diye başlayan kişi bu yukarıda sayılan, senin söylediğin kısmın istisnası ve içinde avukatlar da var. Yani, cihaz öte dahi elle kontrol edilmiyor bu kişiler. Bunlar da içeriye alınacak yani “Alınmaz, kapıdan çevrilir.” hükmü yok burada.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Yürütme de aynı şeyi diyor mu?

BAŞKAN – Yürütme değil, kanun burada işte.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL- Sayın Başkanım, 52...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Uygulamada işgüzarlık yaparlar demek istiyor.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Aynen öyle.

BAŞKAN – Onu avukata da yapar, milletvekiline de yapar, savcıya da yapar, hâkime de yapar, o anlaşılıyor buradan eğer elle kontrol yapıyorsa çünkü hepsi aynı yere girdi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yapmasın, niye yapıyor?

BAŞKAN – Yapmasın diyoruz zaten, yapılmaz diyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL- Sayın Başkanım, 5275 sayılı Kanun’un 86’ncı madde üçüncü fıkrası aynı ifadeleri kullanıyor, kontrol yerine “elle aranamaz” deniyor. Burada da “kontrol edilemez”, başka bir fark da yok.

BAŞKAN – Aramayı çıkardık buradan zaten, “kontrol” tabirini kullandık.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL- Kontrol maddesi olduğu için.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Aramayı (a) fıkrası yaptığımız için, ikiye böldüğümüz için...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL- Evet, evet, yani içerik itibarıyla aynı.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Aramayı “kontrol” yaptık.

BAŞKAN – Şöyle, orada da “Elle kontrol edilir.” diyor, öbürlerinde de “Elle kontrol edilir.” diyor, yani kontrol elle yapılıyor, başka bir şey yok. Buraya, aşağıya gelince diyor ki: “Bunlar elle kontrol edilemez.”

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam işte, oraya deyin ki: “Elle, ayakla bir şey...” (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Ayak yazmıyor, olsa derdik onu da.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – “Kontrol edilemez.” daha geniş Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 58

BAŞKAN – Bence bir sorun yok burada aslında, yazsak da bir şey olmaz, değil mi? Bir sorun yok burada yani çünkü “Şu kişiler elle kontrol edilir.” diyor, başka türlü kontrol yok zaten ama bunlara gelince “Elle kontrol edilmez.” diyor. Yani, dedektörden sonrası yok artık. Oraya kadar...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – E, dedektöre giren, tekrar sokar, tekrar...

BAŞKAN – Yok, o yok ama, burada çıkarmışız onu.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – “Elle kontrol yok.” deyince “Sen içeri giremezsin.” diyebilirler.

BAŞKAN – Nasıl diyecek bunu ya?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, bakan Başkanım, burada şöyle bir sakınca olabilir: “Elle kontrol edilemez.” şeklinde bir ibare varsa “Ya, elle edilemezse başka bir şekilde kontrol eder miyim?” diye düşünmeye başlar oradaki bir disiplin subayı, onbaşı, yüzbaşı, neyse, çavuş. Der ki: “Bak, elle kontrol edemem ama başka şekilde kontrol ederim.” diyebilir. Yani, o “el”i oradan çıkarırsak “Kontrol edemez.” Kalsın yani, problem olacak çünkü oradaki kişi ne kadar bilir mevzuatı?

BAŞKAN – O zaman şu gelir akla: Yani duyarlı kapıdan da geçmeyecek manası çıkar.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır canım.

BAŞKAN - “Kontrol edilemez.” dersin oradan da geçmeyecek.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ALBAY İHSAN BÜLBÜL- Efendim “haller dışında kontrol edilemez.” bitti.

BAŞKAN – Ben de diyorum ki “kontrol edilemez” yazarsak sadece duyarlı kapıdan geçmez, “Ben geçmiyorum arkadaş.” der ama herkesin geçmesi lazım buradan.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Şimdi, öyle bir sakınca da doğurabilir, “Yandan geçeceğim.” diyebilir.

BAŞKAN – Tabii, “Ben yandan geçeceğim.” der çünkü burada benimle ilgili “Kontrol edilmez.” yazıyor burada.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Başkanım, şimdi burada şöyle bir şey olabilir: Şimdi, X-ray cihazından geçiyoruz yani buradan da geçiyoruz, öttü -milletvekili dâhil olmak üzere, hâkim, savcı, avukat- orada. Oradaki görevli ne diyecek? “Beyefendi, cihaz sinyali veriyor lütfen bir daha bakar mısınız üzerinizde ne var?” falan, neyse, metal, saat, kolye. Girdi, bir daha öttü, bir daha öttü, bir daha öttü, bir türlü ötme durmuyor. Yani o kişinin ne yapması lazım? Bana göre ötme sona erene kadar oradan geçmesi gerekiyor, oradan onu anlıyorum ben, cihazdan. Ötmedikten sonra artık “Elle arama yapamaz.” diyor. Madde öyle diyor değil mi? “Ötmeden geçtin, elle arama yapamaz.” diyor. Sizin dediğiniz gibi “elle”yi çıkarırsak, “kontrol edilemez” kalırsa cihazdan da hiç geçmeden girecekmiş gibi de algılanabilir.

BAŞKAN – Öyle algılanır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, düzenleme esasen yönetmeliğe bırakılmış durumda, hatta alt komisyonda şöyle de ifade etmiştik: Görevleri sebebiyle yani avukatlık mesleğini ifa ederken -avukatlar özelinde düşünüyorsak- öteki türlü kabul edecek olursak elini kolunu sallayarak istediği yere girebilir.

BAŞKAN – Hayır, ben de yani cihazdan geçsin...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – “Elle” ibaresini çıkaralım Başkanım, gerçekten bu çok önemli yani.

BAŞKAN – E cihazdan da... O zaman “kontrol edilemez” dersek adam “Hiçbir yerden ben kontrol edilmeden geçerim.” der.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Turnike koyacağız zaten.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – “Kontrol edilir” denilmiş zaten yukarıda.

BAŞKAN - Aşağıda “kontrol edilemez” dediğin andan itibaren hepsini bir tarafa atıyorsun yani.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - “Cihazdan da geçmeyeceğim.” diyebilir.

BAŞKAN – Hayır, bakan, diyor ki: “Diğerleri cihaz öttüğü zaman elle kontrol edilerek geçilir.” diyor. Hâkim, savcılar, avukatlar, milletvekilleri için de “elle kontrol yapılmaz” diyor. Cihazdan geçeceksin, geçti, geçti, geçemediyse gene geçecek. Öyle yani başka türlü olmaz bu işin. Dünyanın hiçbir yerinde hiçbir cihaza girmeden geçen yok.

(Karşılıklı konuşmalar)

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Burada şu geliyor akla: Ne oldu? Afyon’da bir patlama oldu. Kaç tane askerimiz orada şehit oldu. İşte, patladı cephanelik. Şimdi, askerî birliğin içerisinde hemen aklımıza o geliyor. Girerken denetimsiz bir şekilde birileri girsin mi, bunu kötüye kullanır mı? O anlamda düşünebiliriz. Adam üzerine istediği gibi bombayı da alır, beni kimseden...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Onu isteyen yok Sayın Vekilim zaten.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 59

TURGUT DİBEK (Kırklareli) -Hayır, hayır. Yani hemen akla ilk gelen bu kaygıdır. Ama şu var: Bu mahkemeler de Başkanım, dışarıda olacak yani ayrı binaları olacak, askerî birliklerle bir alakası olmayacak.

BAŞKAN -Evet. O zaman zaten buraya kadar gelmez.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Bence bu “elle” kalmasında bir sakınca yok.

BAŞKAN – Yok, yok, bence de, evet.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Avrupa’ya gidiyoruz, Londra’da indik havaalanında, adam milletvekili falan bakmıyor, orada senin her tarafını ellemeye çalışıyor.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Ankara Adliyesine gidin avukatlık kimliğinizi okutursunuz, turnikeden geçersiniz, oradaki görevli polis monitörde sizin fotoğrafınızı, isminizi, sicil numaranızı görür, bakar, kontrol eder, devam eder.

BAŞKAN – Tamam, peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

47’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 47- 27/6/1972 tarihli ve 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararın temyiz yolu ile incelenmesinde Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar Daireler Kurulunda bulunamazlar.

Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği direnme kararını temyiz yolu ile incelenmesinde Daireler Kurulu, Askerî Yargıtay dairesinde duruşmaya katılıp da hükme müessir olacak hukuki işlemlerin yapıldığı oturumda bulunmuş veya karara katılmış olanlar haricindeki kanuni engeli olmayan Askerî Yargıtay üyelerinden oluşur. Direnme kararını inceleyen kurulun üye sayısının çift sayılı olması hâlinde üyelik kıdemi az olan üye kurula katılmaz."

BAŞKAN – Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görülmekte olan 1/1008 Esas Numaralı Askerî Hâkimler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çerçeve 47 nci maddesi ile 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununun 6 ncı maddesine eklenen beşinci fıkrasında yer alan "kanuni engeli olmayan Askerî Yargıtay" ibaresine "Başkan ve" ibaresinin eklenmesini ve aynı maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mevlüt Akgün

Karaman

"Daireler Kurulunun hukuki ve fiili imkansızlıklar yukarıdaki fıkralarda belirtilen sayı ile toplanamaması halinde, Kurul engeli olmayan Askerî Yargıtay Başkan ve üyelerinden oluşur. Kurulun üye sayısının çift sayılı olması halinde üyelik kıdemi en az olan üye kurula katılmaz. Kurulun üye sayısı kararı denetlenen kurulun üye sayısından az olamaz. Direnme halinde, bu fıkra da belirtilen kurul karar verir."

Gerekçe:

Askerî Yargıtayda yapılacak ilk derece yargılamalarında Daireler tarafından verilecek kararlara karşı denetim yetkisi Askerî Yargıtay Daireler Kuruluna aittir. Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin suçtan zarar gören veya mağdur olmaları gibi hukuki engellerinin olması halinde ilgili kurullarda görev almalarına yasal olarak imkân bulunmamaktadır. Suçtan zarar gören veya suçun mağduru olan üyelerin Askerî Yargıtay dairesinde yahut Daireler Kurulunda o suç ile ilgili kurullarda görev alması Anayasa'nın 36 ncı ve Avrupa insan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen "adil yargılanma hakkının" ihlâli sonucunu doğurabilecektir.

Önerge ile; sözü edilen çözümsüzlüğün önlenmesi ve adil yargılama ilkesinin sağlanabilmesi amacıyla; hukuki ve fiili imkânsızlık hâllerinde Daireler Kurulunun, daire kurulundan az olmamak üzere bu maddede belirtilen sayı aranmaksızın hukuki ve fiili engeli olmayan Başkan, İkinci Başkan, Daire Başkanları ve Üyelerden oluşması sağlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergede bir kelime unutulmuş yalnız, onu düzeltiyoruz arkadaşlar. "Daireler Kurulunun hukuki ve fiili imkansızlıklar yukarıdaki fıkralarda..." diye devam ediyor. Orada “imkansızlıklar nedeniyle” olması gerekir. Oraya “nedeniyle” kelimesini koyacağız, ondan sonra devam edeceğiz.

Tamam değil mi? O şekilde önerge sahibi düzeltti önergesini.

Bu düzeltmeyle önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

48’inci maddeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :Adalet

Giriş :

Tarih :22/01/2015

Stenograf : Lale

Kayıt:

Sayfa: 60

MADDE 48- 1600 sayılı Kanunun 27 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "

Yargılama usulü:

MADDE 27- Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarında ve Başsavcılığında, bu Kanun ile 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda ve diğer kanunlarda belirtilen yargılama usulleri uygulanır.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davaların duruşmasında iddia makamını teşkil eden Askerî Yargıtay Başsavcılığı, temyiz dilekçesini, beyanını ve varsa lâyihasını ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına gönderir.

Askerî Yargıtay dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak baktıkları davalarda Askerî Yargıtay Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmez. Ancak, Başsavcılığın temyiz dilekçesi, beyanı ve varsa lâyihası, ilgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığına hükmü temyiz etmeleri veya temyiz etmeseler dahi aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafî ile katılan veya vekillerine tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir. İlgili Askerî Yargıtay Daire Başkanlığı dosyayı Askerî Yargıtay Başkanlığına gönderir.

353 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda açıkça gösterilen hâllerde, Askerî Yargıtay dairesinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararlara karşı itiraz edilebilir. Bu takdirde, temyiz isteminin reddine dair kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi Daireler Kuruluna, bunun dışında kalan tüm kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi ise, numara olarak kendisini izleyen daireye; son numaralı daire için birinci daireye aittir.

Cezaların yerine getirilmesi sırasında, hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran hâller nedeniyle geçirilmiş süreler ile hastanede geçen sürenin cezadan indirilmesine, değişik hükümlerdeki cezaların toplanmasına ve mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya ilişkin bir karar alınması gerekirse, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesinden karar istenir. Bu kararlar duruşma yapılmaksızın verilir.

Karar verilmeden önce Askerî Yargıtay Başsavcısının ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmeleri istenebilir.

Hükmü veren Askerî Yargıtay dairesi kaldırılmış ise onu numara itibarıyla izleyen daire; son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan ilgili Askerî Yargıtay dairesi, olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Bu kararlara karşı Askerî Yargıtay Başsavcısı ile hükümlü ve varsa müdafî bir hafta içinde itiraz edebilirler.

İtiraz üzerine hükmü veren Askerî Yargıtay dairesini numara itibarıyla izleyen daire son numaralı daire söz konusu ise birinci daire karar verir."

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

49'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 49- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

50'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 50- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sözcü olarak Mevlüt Akgün, Ali İhsan Yavuz ve Mustafa Kemal Şerbetçioğlu'nun seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi için arkadaşlar, cuma günü akşama kadar süre veriyoruz.

Evet, toplantımız bitmiştir arkadaşlar. Teşekkür ediyorum herkese.

Kapanma Saati: 16.42